

الإسلام - نبذة موجزة عن الإسلام (مشتتلة على
الأدلة) (للجمعية)

Ислам:

Ислам:

Кратко појашњење ислама онако како је дошло у Часном Кур'ану и Посланиковом говору.

كتاب مهم يحتوي على تعريف موجز بالإسلام يبين أهم أصوله وتعاليمه ومحاسنه من مصادره الأصلية وهي القرآن الكريم والسنة النبوية، والكتاب موجه لجميع المكلفين من المسلمين وغير المسلمين بلغاتهم في كل زمان ومكان باختلاف الظروف والأحوال.

Књига која у себи садржи доказе из Кур'ана и Посланикове праксе и говора.

Ислам је Божја посланица целом човечанству. То је Божја вечна порука, печат свих претходних Божјих посланица.

Ислам је Божја посланица целом човечанству. Узвишени Бог каже:

{ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

Ми смо те послали свим људима да радосне вести доносиш и да опомињеш, али већина људи не зна. (Кур'ан, Себа, 28). И казао је Узвишени Аллах:

{ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا }

"Реци: „О људи, ја сам заиста свима вама Аллахов посланик." (Кур'ан, Бедеми, 158.) И казао је Узвишени Аллах:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ
 ۖ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
 حَكِيمًا}

"O ljudi, Poslanik vam je već donio Istinu od Gospodara vašeg; zato vjerujte – bolje vam je! A ako ne budete vjerovali – pa, Allahovo je ono što je na nebesima i na Zemlji, i Allah sve zna i mudar je." (En-Nisa, 170.)

Islam je Allahova vječna poslanica i on je pečat svih njih. Uzvišeni veli:

{مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ
 وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا}

"Muhammed nije otac nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i pečat, posljednji vjerovjesnik- a Allah sve dobro zna." (El-Ahzab, 40.)

2. Islam nije vjera koja je upućena samo određenoj rasi ili posebnom narodu. On je Allahova vjera svim ljudima.

Islam nije vjera koja je upućena samo određenoj rasi ili posebnom narodu. On je Allahova vjera svim ljudima, i prva naredba koju možemo naći u Kur'anu glasi:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَتَّقُونَ}

"O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste se ušćuvali." (El-Bekare, 21.) I rekao je:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً }

"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao." (En-Nisa, 1.) Ibn Omer, radijallahu anhumu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na dan oslobođenja Mekke, obratio se ljudima, rekavši:

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمُ غُبَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَتَعَاضَمَهَا بِأَبَائِهَا فَالْآنَ رِجَالٌ: بَرٌّ تَقِيٌّ كَرِيمٌ عَلَى اللَّهِ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ هَيِّنٌ عَلَى اللَّهِ وَالنَّاسِ بَنُو آدَمَ وَخَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ تُرَابٍ قَالَ اللَّهُ: {يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا } إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ { [الحجرات: 13] »

"O ljudi, uistinu je Allah od vas uklonio džahilijetsko (predislamsko) uzdizanje (ponos) i hvalisanje precima. Postoje dvije vrste ljudi: dobročinitelj koji je bogobožazan i kod Allaha plemenit, i grijешnik koji je nesretnik i Allahu beznačajan. Ljudi su potomci Adema, a Allah je stvorio Adema od zemlje. Uzvišeni Allah kaže: 'O ljudi, Mi vas od jednog muškarca i jedne žene

stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa." (El-Hudžurat, 13.) Bilježi Tirmizi, br. 3270. U Allahovim ili Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, naredbama, nećemo naći vjerozakon koji posebno izdvaja neki narod ili skupinu, uzimajući u obzir njihovu rasu, nacionalnost ili spol.

3. Islam je božanska poruka koja je stigla kako bi upotpunila poslanice koje su prijašnji vjerovjesnici i poslanici dostavljali svojim narodima.

Islam je božanska poruka koja je stigla kako bi upotpunila poslanice koje su prijašnji vjerovjesnici i poslanici dostavljali svojim narodima. Allah Uzvišeni kaže:

{ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۚ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا }

"Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Nuhu i vjerovjesnicima poslije njega, objavljivali smo Ibrahimu, i Ismailu i Ishaku i Jakubu i potomcima, i Isau, i Ejjubu, i Junusu, i Harunu, i Sulejmanu, a Davudu smo dali Zebur." (En-Nisa, 163.) Ova vjera koju je Allah objavio poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, ista je ona

vjera koju je propisao i prijašnjim vjerovjesnicima, o čemu Allah kaže:

{شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ}

"On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi, i ono što smo naredili Ibrahimu i Musau i Isau: 'Pravu vjeru ispovijedajte i u tome se ne podvajajte!' Teško je višebošcima ono u što ih pozivaš. Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On hoće i upućuje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati.'" (Eš-Šura, 13.) Ova vjera koju je Allah objavio poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, potvrđuje prijašnje objavljene knjige, poput Tevrata i Indžila, prije nego su iskrivljene. Uzvišeni Allah kaže:

{وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ}

"A ono što ti iz Knjige objavljujemo sušta je istina, ona potvrđuje da su istinite i one prije nje. – Allah, zaista, o robovima Svojim sve zna i On sve vidi." (Fatir, 31.)

4. Vjerovjesnici, Allahov salavat i mir na njih, bili su iste vjere, a različitog vjerzakona.

Vjera vjerovjesnika, Allahov salavat i mir na njih, ista je, a vjerzakoni su im različiti. Allah Uzvišeni kaže:

{وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

"A tebi objavljujemo Knjigu, s Istinom, da potvrdi knjige prije objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali, On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (El-Maide, 48.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

«أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلَاتِ أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ»

"Ja sam od svih ljudi najpreči Isau sinu Merjeminom, i na ovome i na onome svijetu. Vjerovjesnici su braća po ocu, majke su im različite (tj. vjerozakoni im nisu isti), a vjera (tevhid) im je ista." Bilježi Buharija, br. 3443.

5. Islam poziva, kao što su pozivali i svi vjerovjesnici: Nuh, Ibrahim, Musa, Sulejman, Davud i Isa, neka je na njih mir, vjerovanju da je Allah Gospodar, Stvoritelj, Opskrbitelj, da On daje život i smrt, te da je Vlasnik svega, Upravitelj svime, Blagi i Samilosni.

Islam poziva, kao što su pozivali i svi vjerovjesnici: Nuh, Ibrahim, Musa, Sulejman, Davud i Isa, neka je na njih mir, vjerovanju da je Allah Gospodar, Stvoritelj, Opskrbitelj, da On daje život i smrt, te da je Vlasnik svega, Upravitelj svime, Blagi i Samilosni. Allah Uzvišeni kaže:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَآَنَىٰ تُؤْفَكُونَ }

"O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa! Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas sa neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog (istinskog) boga, pa kuda se onda odmećete?" (Fatir, 3.) I reekao je:

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ
الْأَمْرَ ۖ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۖ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

"Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?' – 'Allah!' – reći će oni – a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?'" (Junus, 31.) I rekao je:

{أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ أَلِلَّهُ
مَعَ اللَّهِ ۖ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

"Onaj Koji sve iz ničega stvara, Koji će zatim to ponovo učiniti, i Koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje. Zar pored Allaha postoji ijedan drugi (istinski) bog?! Reci: 'Dokažite, ako istinu govorite!'" (En-Neml, 64.)

Svi vjerovjesnici i poslanici, neka je na njih mir i spas, pozivali su obožavanju samo Allaha Uzvišenog, Koji kaže:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي
الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ }

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a šejtana - taguta se klonite!' I bilo je među njima onih koje je Allah uputio, a i onih koji su zaslužili zabludu. Zato putujte Zemljom da vidite kakav je bio svršetak onih koji

su poslanike u laž utjerivali." (En-Nahl, 36.) I reekao je:

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ}

"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema istinskog boga osim Mene, zato Meni ibadet činite!'" (El-Enbija', 25.) Uzvišeni Allah spominje da je Nuh, alejhis-selam, govorio:

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ}

"Mi smo Nuha poslali narodu njegovu, pa im je on govorio: "O narode moj, Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Ja se, doista, bojim za vas patnje na Velikom danu!" (El-E'araf, 59.) Ibrahim, Allahov prijatelj, alejhis-selam, govorio je sljedeće, a o tome nas Uzvišeni Allah obavještava:

{وَابْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ}

"A sjeti se i Ibrahima, kad je rekao narodu svome: "Allahu ibadet činite i Njega se bojte, to vam je bolje, ako znate!" (El-Ankebut, 16.) Uzvišeni Allah spominje nam i riječi Saliha, alejhis-selam:

{قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ ۖ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ ۚ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ}

"A Semudu smo njegova brata Saliha poslali. 'O narode moj', govorio je on, 'Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Evo vam znaka Gospodara vašeg: ova Allahova kamila za vas je znak. Pustite je neka pase po Allahovoj zemlji i ne zlostavljajte je da vas bolna kazna ne bi snašla!'" (El-E'araf, 73) Uzvišeni Allah spominje nam i riječi Šu'ajba, alejhis-selam:

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ فَافْزُقُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

"A i u Medjen - njihova brata Šuajba poslasmu. 'O narode moj', govorio je on, 'Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Jasan dokaz od Gospodara vašeg došao vam je, zato punite mjericu i vagu, i ljude ni u čemu ne zakidajte, i red na Zemlji ne remetite kad je već na njoj red uspostavljen. To je bolje za vas, ako ste vjernici.'" (El-E'araf, 85.)

Prvo što je Uzvišeni Allah rekao, kada se Musau, alejhis-selam, obratio, jeste:

{وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13) إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14)}

"Tebe sam izabrao, zato ono što ti se objavljuje slušaj!

Ja sam, uistinu, Allah, drugog Boga, osim Mene, nema; zato samo Mene obožavaj i molitvu obavljaaj – da bih ti uvijek na umu bio!" (Taha, 13-14.) Uzvišeni Allah prenosi nam šta je Musa, alejhis-selam, rekao, kada je utočište zatražio:

{إِنِّي عُدْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ }

"Musa reče: 'Molim Gospodara svoga i Gospodara vašega da me zaštiti od svakog oholog koji ne vjeruje u Dan u kome će se račun polagati!'" (Gafir, 27.) Također, spominje i šta je Isa, alejhis-selam, govorio:

{إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ }

"Allah je doista i moj i vaš Gospodar i Njemu ibadet činite. To je Pravi put!" (Ali Imran, 51.) Isto tako spominje i da je Isa, alejhis-selam, govorio sljedeće:

{يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۚ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ }

"O sinovi Israilovi, obožavajte Allaha, i moga i vašega Gospodara! Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći." (El-Maida, 72.)

Čak se i u Tevratu i Indžilu potvrđuje robovanje samo Allahu. U "Ponovljenom zakonu", spominje se

da je Musa, alejhis-selam, rekao: "Čuj, Izrailju: 'Gospod je Bog naš jedini Gospod.'" U Jevanđelju po Marku, potvrđuje se Božija jednoća, i to u riječima Isaa, alejhis-selam: "Prvi savjet glasi: 'Čuj, Izraele, Gospodar, Bog naš, jest jedini Gospodar.'"

Uzvišeni Allah pojašnjava nam da je poziv u vjerovanje jednog Boga, bio glavni i najveći zadatak svih vjerovjesnika, o čemu On, Uzvišeni, kaže:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۚ
فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ }

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu ibadet činite, a šejtana - taguta se klonite!" I bilo je među njima onih kojima je Allah na Pravi put ukazao, a i onih koji su zaslužili da ostanu u zabludi." (En-Nahl, 36.) Kaže Uzvišeni Allah: "Reci: 'Kažite vi meni ili pokažite mi šta su stvorili na Zemlji i da li imaju ikakva udjela u nebesima oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate? Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite.'" (El-Ahkaf- Ahkaf, 4.) Rekao je šejh Es-Sa'di, Allah mu se smilovao: "Jasno je da se mušrici u svojim širkovima nisu oslanjali na dokaze i argumente, nego na lažne pretpostavke, beznačaja mišljenja i neispravne razumske zaključke. Na neispravnost takvog ponašanja ukazuje sagledavanje njihovih okolnosti, djela i stanje onih koji su svoj život proveli čineći im ibadet. Da li su im njihova

božanstva, mimo Allaha, donijela bilo kakvu korist na ovome ili onome svijetu?!" (Tejsirul-Kerimil-Mennan, 779.)

6. Allah Uzvišeni je Stvoritelj, On jedini zaslužuje da bude obožavan i da se pored Njega nikome ibadet ne čini.

Allah Uzvišeni je Stvoritelj, On jedini zaslužuje da bude obožavan i da se pored Njega nikome ibadet ne čini. Allah Uzvišeni kaže:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (21) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (22) }

"O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste se ušćuvali...

...koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zdanjem; koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato ne pridružujte druge Allahu - a vi znate!" (El-Bekare, 21-22.) Onaj koji je nas i generacije prije nas, stvorio, koji nam je Zemlju posteljom učinio, koji nam sa nebesa spušta kišu i daje nam plodove kao opskrbu, jedini zaslužuje da Mu se ibadet čini. On, Uzvišeni, kaže:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْنَكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ فَمَنْ يُؤْفَكُونَ }

"O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa! Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi

stvoritelj koji vas sa neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog (istinskog) boga, pa kuda se onda odmećete?" (Fatir, 3.) Onaj ko stvara i opskrbu daje, zaslužuje da se samo Njemu ibadet čini. Uzvišeni veli:

{ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ }

"To vam je Allah, Gospodar vaš, nema drugog boga osim Njega, Stvoritelja svega; zato Njemu ibadet činite; On nad svime bdi." (El-En'am, 102.)

Sve ono što se obožava mimo Allaha, ne zaslužuje da mu se ibadet čini, jer takva "božanstva" ne posjeduju ništa, ni na Zemlji ni na nebesima, niti su Allahovi ortaci i pomagači u bilo čemu. Kako onda neko, pored Allaha, može činiti ibadet drugome?! Allah Uzvišeni kaže:

{ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ ۚ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ }

"Reci: 'Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći.'" (Sebe', 22.)

Uzvišeni Allah stvorio je stvorenja i u postojanje ih doveo, nakon što nisu postojala, što ukazuje da On postoji, stvara, upravlja i da zaslužuje da Mu se ibadet čini. Uzvišeni Allah kaže:

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ (20) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (21) وَمِنْ آيَاتِهِ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَاخْتَلَفَ الْأَلْسِنَتَكُمْ وَالْوَلَانَكُمْ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ (22) وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ (23) وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (24) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ۚ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ (25) وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانُونٌ (26) وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ }

"Jedan od dokaza Njegovih je to što vas od zemlje stvara, i odjednom vas, ljudi, svuda ima razasutih."

"I jedan od dokaza Njegovih je to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost; U tome, zbilja, ima znakova za ljude koji razmišljaju."

"I jedan od znakova Njegovih je stvaranje nebesa i Zemlje, i raznovrsnost jezika vaših i boja vaših; u tome, zaista, ima znakova za one koji znaju."

"I jedan od znakova Njegovih je san vaš noću i danju, i nastojanje vaše da steknete nešto iz obilja Njegova; u tome, zaista, ima znakova za ljude koji čuju."

"I jedan od znakova Njegovih je to što vam pokazuje munju, da se pobojite i ponadate, i to što spušta s neba kišu i oživljava njome zemlju poslije mrtvila njezina; u tome, zaista, ima znakova za ljude koji razumiju."

"I jedan od znakova Njegovih je i to što nebo i Zemlja opstoje odredbom Njegovom. Zatim, ćete, čim vas On samo jednom pozove, iz zemlje brzo izaći."

"Njemu pripada sve što je na nebesima i na Zemlji, sve je Njemu poslušno."

"On je Taj Koji započinje stvaranje; stvara iz ničega i On će to ponovo učiniti, to je Njemu lahko." (Er-Rum, 20-27.)

Nimrud je zanegirao postojanje Gospodara, pa mu je Ibrahim, alejhis-selam, rekao, kao što se navodi u ajetu:

{قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ }

"Ibrahim reče: "Allah čini da Sunce izlazi s istoka, pa učini ti da izađe sa zapada!" I nevjerik se zbuni.– A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji nepravdu čini." (El-Bekare, 258.) Isto tako, Ibrahim, alejhis-selam, svome narodu iznio je dokaze o postojanje Boga, rekavši da ga On upućuje, hrani, napaja, liječi, usmrćuje i oživljava. O tome šta je Ibrahim rekao, kazuje nam Allah Uzvišeni:

{الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ (78) وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ (79)
وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ (80) وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ (81) }

"...koji me je stvorio i na Pravi put uputio,
i koji me hrani i poji,
i koji me, kad se razbolim, liječi,
i koji će mi život oduzeti, i koji će me poslije
oživiti." (Eš-Šu'ara, 78-81.) Uzvišeni Allah spominje
nam obraćanje Musaa alejhis-selam, faraonu, kada
mu je rekao:

{الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى}

"Gospodar naš je onaj koji je svemu onom što
je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga,
kako da se time koristi nadahnuo." (Taha, 50.)

Uzvišeni Allah, potčinio je čovjeku sve što postoji
na nebesima i Zemlji i obasuo ga je blagodatima,
kako bi Ga obožavao, i kako Mu ne bi nezahvalan
bio. Allah Uzvišeni kaže:

{الَّذِينَ تَرَوُا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ
عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۚ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ }

"Kako ne vidite da vam je Allah potčinio sve
što postoji na nebesima i na Zemlji i da vas
darežljivo obasipa blagodatima Svojim, i vidljivim
i nevidljivim?! A ima ljudi koji raspravljaju o Allahu
bez ikakva znanja, bez ikakve upute i bez knjige
svjetilje." (Lukman, 20.) Isto kao što je Uzvišeni
Allah potčinio čovjeku sve što se nalazi na nebesima

i na Zemlji, tako je i njega stvorio i dao mu sve ono što mu treba, poput sluha, vida i razuma, kako bi sticao korisnu nauku koja će ga odvesti ka njegovom Gospodaru, koji kaže:

{ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ }

"Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum da biste bili zahvalni." (En-Nahl, 78.)

Uzvišeni Allah stvorio je ove svjetove, i stvorio je čovjeka, dajući mu sve ono što mu treba, poput organa i snage, a zatim ga je potpomogao svime što mu pomaže da robuje Allahu i nastanjuje Zemlju. Nakon toga, potčinio mu je sve što se nalazi na nebesima i Zemlji.

Stvaranjem svih tih ogromnih stvorenja On dokazuje da je Tvorac i Održavatelj svega, iz čega proističe da jedino On zaslužuje biti obožavan. Uzvišeni poručuje:

{ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

"Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?' – 'Allah!' – reći će oni – a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?'" (Junus, 31.) Uzvišeni Allah veli:

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ}

"Reci: 'Kažite vi meni ili pokažite mi šta su stvorili na Zemlji i da li imaju ikakva udjela u nebesima oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate? Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite.'" (El-Ahkaf- Ahkaf: 4) I reekao je:

{ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَآلَقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ. هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ }

"Nebesa je, vidite ih, bez stubova stvorio, a po Zemlji planine nepomične razbacao da vas ne trese, i po njoj životinje svih vrsta razasuo. Mi s neba kišu spuštamo i činimo da po njoj niču svakovrsne plemenite biljke. To je Allahovo djelo; a pokažite Mi šta su drugi, mimo Njega, stvorili? Ništa! Mnogobošci su u pravoj zabludi." (Lukman, 10-11.) Uzvišeni Allah veli:

{ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ (35) أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ (36) أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَتِ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصْطَفُونَ (37) }

"Zar su oni bez Stvoritelja stvoreni ili su oni sami sebe stvorili?!

Zar su oni nebesa i Zemlju stvorili?! Ne, nego oni neće da vjeruju.

Zar je u njih blago Gospodara tvoga, ili, zar oni vladaju?!" (Et-Tur, 35-37.) Rekao je šejh Es-Sa'di: "Njima se iznose dokazi putem nečega što moraju prihvatiti kao istinu ili pak moraju napustiti okvire onoga na šta upućuju razum i vjera." Tefsir Ibn Sa'di, 816.

7. Allah je stvorio sve što postoji, vidjeli mi to ili ne. Sve mimo Njega je stvoreno. On je stvorio nebesa i Zemlju za šest dana (vremenskih razdoblja).

Allah je stvorio sve što postoji, vidjeli mi to ili ne. Sve mimo Njega je stvoreno. On, Uzvišeni, veli:

{قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
وَالْبَصِيرُ ۚ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ ۚ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ
خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ۚ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ }

"Reci: 'Ko je Gospodar nebesa i Zemlje?' - i odgovori: 'Allah!' 'Reci: 'Pa zašto ste onda umjesto Njega kao zaštitnike prihvatili one koji sami sebi ne mogu neku korist pribaviti niti od sebe kakvu štetu otkloniti?' Reci: 'Zar su jednaki slijepac i onaj koji vidi, ili, zar su isto tmine i svjetlo, ili, možda misle da oni koje su Allahu pridruživali stvaraju kao što On stvara, pa im se

stvaranje čini sličnim!" Reci: 'Allah je Stvoritelj svega i On je, Jedini, Potčinitelj svega.'" (Er-Ra'd, 16.) Uzvišeni kaže:

{ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ }

"...a stvorit će i ono što ne znate." (En-Nahl, 8.)

On je stvorio nebesa i Zemlju za šest dana (vremenskih razdoblja). O tome veli:

{ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ }

"On je Onaj Koji je i nebesa i Zemlju za šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio; On zna šta u zemlju ulazi i šta iz nje izlazi i šta s neba silazi i šta se prema njemu diže, On je s vama gdje god bili, i sve što radite Allah vidi." (El-Hadid, 4.) I reekao je:

{ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ }

"Mi smo stvorili nebesa i Zemlju i ono što je između njih – za šest vremenskih razdoblja, i nije Nas ophrvao nikakav umor." (Kāf, 38.)

8. Allah nema sudruga u vlasti, stvaranju, upravljanju i obožavanju.

Allah je Vlasnik svega, nema sudruga u stvaranju, vlasti i upravljanju. On kaže:

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۚ أَنُثْنُوِي بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنَارَةِ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

"Reci: 'Kažite vi meni ili pokažite mi šta su stvorili na Zemlji i da li imaju ikakva udjela u nebesima oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate? Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite.'" (El-Ahkaf, 4.) Rekao je šejh Es-Sa'di, Allah mu se smilovao: "Reci onima koji Allahu pridržuju kipove i suparnike koji ne mogu koristiti, naštetiti, smrt i život dati, niti oživjeti! Reci im, pojašnjavajući nemoćnost njihovih kumira koji ne zaslužuju nikakav vid ibadeta: 'Kažite vi meni ili pokažite mi šta su stvorili na Zemlji, i da li imaju ikakva udjela u nebesima', tj. da li su stvorili nešto od nebeskih tijela ili dijelova Zemlje? Da li su stvorili brda ili dali da rijeke teku? Da li su dali da životinje žive ili drveće niče? Da li su pomagali prilikom stvaranja nečega od spomenutog? Nisu ništa od toga uradili, i to su sami protiv sebe potvrdili, što je kategorički razumski dokaz da je neispravno obožavati bilo šta drugo pored Allaha.

Zatim je spomenuta negacija bilo kakvog prenesenog dokaza koji na to ukazuje: 'Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove' koja poziva činjenju širka, 'ili samo kakav ostatak znanja', prenesenog od poslanika u kojem stoji naredba da se takvo

nešto čini. Sasvim je jasno da oni nisu u stanju donijeti nikakav dokaz od poslanika kojim bi opravdali svoj postupak. Šta više, mi smo uvjereni da su svi poslanici pozivali u vjerovanje samo jednog Boga, zabranjujući širk, a to je najznačajniji podatak koji se prenosi od njih." Tefsir Ibn Sa'di, 779.

Allah Uzvišeni je Vlasnik svega i nema sudruga u vladanju. On, Uzvišeni, kaže:

{ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ ۚ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

"Reci: 'Allahu moj! Koji svu vlast imaš! Ti vlast daješ kome hoćeš, a oduzimaš od koga Ti hoćeš! Ti uzvisuješ koga hoćeš, a unizuješ koga hoćeš! U Tvojim rukama je dobro! Ti, doista, nad svime imaš moć.'" (Ali Imran, 26.) Pojašnjavajući da sva vlast na Sudnjem danu pripada samo Njemu, kaže:

{ يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۚ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۚ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

"...na Dan kada će se oni pojaviti, kada Allahu neće o njima ništa skriveno biti. Kome vlast pripada danas? Allahu, Jedinom, Potčinitelju svega." (Gafir, 16.)

Allah Uzvišeni nema sudruga u vlasti, stvaranju, upravljanju i obožavanju. On kaže:

{ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِيلِ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا }

"...i reci: 'Hvaljen neka je Allah, koji Sebi nije uzeo djeteta i koji u vlasti nema ortaka, i kome ne treba zaštitnik zbog nemoći – i hvaleći Ga veličaj!'" (El-Isra, 111.) I reekao je:

{ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

"Onaj kome pripada vlast na nebesima i na Zemlji, koji nema djeteta, koji u vlasti nema ortaka i koji je sve stvorio i kako treba uredio!" (El-Furkan, 2.) On je Vlasnik, a sve mimo Njega smatra se posjedom. On je Tvorac, a sve mimo Njega smatra se stvorenjem. On sve uređuje i svime upravlja. Onoga ko ima ovakav status obaveza je obožavati, a obožavati nekoga pored Njega, smatra se manjkavošću razuma. Širk donosi propast i na ovome i na onome svijetu. Uzvišeni Allah veli:

{ وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا ۚ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

"Oni govore: 'Budite židovi, odnosno kršćani, bit ćete na Pravom putu!'" Ti reci: "Ne, mi smo sljedbenici Ibrahima pravovjernika. On nije u višebošce spadao." (El-Bekare, 135.) I reekao je:

{ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا }

"Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno preda Allahu, čineći još i dobra djela, i koji slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu? – A Ibrahima je Allah uzeo za prijatelja." (En-Nisa, 125.) Uzvišeni Allah pojasnio je da ne drži do sebe onaj ko ne slijedi vjeru Ibrahimovu, rekavši: "Ko drugi vjeru Ibrahimovu izbjegava do onaj koji ne drži do sebe!? Mi smo njega na ovome svijetu odabrali, pa će on i na drugom svijetu biti među dobrima." (El-Bekare, 130.)

9. On, Uzvišeni, nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije.

On, Uzvišeni, nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije. O tome Uzvišeni veli:

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)}

Reci: "On je Allah- Jedan! (1)

Allah je Utočište svakom!

Nije rodio i rođen nije, (3)

i niko Mu ravan nije!" (El-Ihlas, 1-4.) I reekao je:

{رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ ۚ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا}

"On je Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, zato samo Njemu ibadet čini i u tome budi ustrajan! Znaš li da ima neko Njemu sličan?" (Merjem, 65.) Također, Allah Uzvišeni kaže:

{فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ
الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا ۚ يَذُرُّكُمْ فِيهِ ۚ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْبَصِيرُ}

"Stvoritelj nebesa i Zemlje! On vas kao parove stvara – a stvara parove i od stoke – da vas tako razmnožava. Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Eš-Šura, 11.)

10. Allah Uzvišeni ne postaje dio nečega niti se utjelovljuje u nešto stvoreno.

Allah Uzvišeni ne postaje dio nečega, ne utjelovljuje se u nešto stvoreno, niti se s nečim sjedinjava. To je zbog toga što je On Tvorac, a sve mimo Njega je stvoreno, On je Vječan, a sve mimo Njega je prolazno. On je Vlasnik svega što postoji i ne postaje dio nečega što je stvoreno, niti nešto postaje dio Njegovog Bića. Allah je veći i veličanstveniji od svega. Osuđujući one koji tvrde da se Uzvišeni Allah utjelovio u Isa, On kaže:

{لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا ۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ
مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}

"Nevjernici su oni koji govore: 'Doista je Bog Mesih sin Merjemin!' Reci: 'Ko može spriječiti Allaha da, ako hoće, uništi Mesiha, sina Merjemina, i majku njegovu, i sve one koji su na Zemlji?' Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji

i na onome što je između njih; On stvara šta hoće, i Allah nad svime ima moć." (El-Maide, 17.) I reekao je:

{وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (115) وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۚ سُبْحَانَهُ ۚ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانُونٌ (116) بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (117) }

"A Allahov je i istok i zapad; kuda god se okrenete, pa – tamo je Allahova strana. – Allah je, zaista, neizmjereno dobar i On sve zna."

"Nevjernici govore: 'Allah je uzeo sebi dijete.' Hvaljen neka je On! Naprotiv, Njegovo je sve ono što je na nebesima i na Zemlji. Njemu se sve pokorava;

On je Stvoritelj nebesa i Zemlje, a kada nešto odredi, On samo kaže: 'Budi!' - i to biva." (El-Bekare, 115-117.) I reekao je:

{ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا (88) لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا (89) تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا (90) أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا (91) وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا (92) إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا (93) لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا (94) وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْفَيْمَةِ فَرْدًا (95) }

"Oni govore: 'Milostivi je uzeo dijete!' -

Vi, doista, nešto odvratno govorite!

Gotovo da se nebesa raspadnu, a Zemlja provali i planine zdrobe

što Milostivom pripisuju dijete.

A Svemilosnom ne treba to da uzima dijete!

Ta, svi će oni, i oni na nebesima i oni na Zemlji, doći Svemilosnom kao robovi.

On ih je sve zapamtio i tačno izbrojio,
i svi će Mu na Sudnjem danu doći pojedinačno. (Merjem, 88-95.) Kaže Uzvišeni Allah:

{ اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ لَّهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِى يَشْفَعُ عِنْدَهٗ اِلَّا بِاِذْنِهٖ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُوْنَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖ اِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهٗ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا يَـُٔودُهٗ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِىُّ الْعَظِيْمُ }

"Allah je, nema Boga osim Njega, Živi i Samoopstojeći Održavatelj! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?! On zna šta je bilo prije i šta će biti poslije njih i oni ne mogu obuhvatiti od Njegovoga znanja osim koliko On želi. Njegov Kursi obuhvata i nebesa i Zemlju i Njemu nije teško održavati ih! On je Svevišnji i Veličanstveni!" El-Bekare, 255. Onaj ko ima ovakav položaj, a s druge strane, stvorenja su takva kakva jesu, kako se onda može utjeloviti u nekoga od njih, ili da nekog od stvorenja uzme za Svoje dijete ili pak da pored Njega bude neki drugi bog!?

11. Allah je Blagi i Samilostan je prema Svojim robovima. Upravo, iz tog razloga, poslao je poslanike i objavio svete knjige.

Uzvišeni Allah je Blagi i Samilostan je prema Svojim robovima. Izraz Njegove milosti jeste i slanje poslanika, odnosno objava svetih knjiga, s ciljem da ih izvede iz tmina nevjerovanja i širka i uvede u svjetlo ispravne vjere. Uzvišeni kaže:

{هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ}

"On robu Svome objavljuje jasne ajete, da bi vas iz tmina na svjetlo izveo - a Allah je, uistinu, prema vama milosrdan i milostiv." (El-Hadid, 9.)

I reekao je:

{وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ}

"A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali." (El-Enbija', 107.) Uzvišeni Allah naredio je Svome vjerovjesniku da prenese robovima da On prašta grijehe i da je Samilosni. On, Uzvišeni, kaže:

{نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْعَفْوُ الرَّحِيمُ}

"Kaži robovima Mojim da sam Ja, zaista, Onaj koji prašta i da sam milostiv." (El-Hidžr, 49.) Njegova blagost i samilost ogleda se i u tome što otklanja štetu i daje dobro Svojim robovima, o čemu kaže:

{ وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۚ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ ۚ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ }

"Ako ti Allah daje kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro – pa, niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je." (Junus, 107.)

12. Allah je Gospodar Samilosni. On će jedini svesti račun sa stvorenjima na Sudnjem danu, nakon što ih oživi iz njihovih kaburova. Svako će dobiti adekvatnu nagradu, odnosno kaznu, shodno dobru ili zlu koje je činio. Onaj ko bude činio dobra djela, a vjernik je, imat će vječno uživanje. Onaj ko bude nevjernik i bude radi loša djela, imat će veliku kaznu na onome svijetu.

Allah je Gospodar Samilosni. On će jedini svesti račun sa stvorenjima na Sudnjem danu, nakon što ih oživi iz njihovih kaburova. Svako će dobiti adekvatnu nagradu, odnosno kaznu, shodno dobru ili zlu koje je činio. Onaj ko bude činio dobra djela, a vjernik je, imat će vječno uživanje. Onaj ko bude nevjernik i bude radi loša djela, imat će veliku kaznu na onome svijetu. Iz Svoje potpune pravde,

mudrosti i samilosti, On je dao da ovaj svijet bude mjesto djelovanja, a onaj svijet mjesto obračuna, nagrade ili kazne. Dobročinitelj će steći nagradu za svoje dobročinstvo, dok će zločinci i nepravедnici dobiti odgovarajuću kaznu. Imajući u vidu da neki ljudi ne mogu pojmiti ovo pitanje, Uzvišeni Allah iznio je mnoge dokaze koji ukazuju na proživljenje u koje nema sumnje. On veli:

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْتَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۚ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتِ ۚ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

"A od znakova je Njegovih i to što ti vidiš suhu zemlju, a kad na nju spustimo kišu, ona se pokrene i uzbuja. Onaj Ko njoj daje život oživit će sigurno i umrle. On nad svime ima moć." (Fussilet, 39.) I reekao je:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۚ وَنُقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ۚ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُّرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۚ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ }

"O ljudi! Ako ste u sumnji spram proživljenja - pa Mi smo vas, zaista, stvorili od prašine, zatim od kapi sjemena, potom od zakvačka, zatim od grude mesa, oblikovanog i neoblikovanog, da bismo vama objasnili! A u matericama

zadržavamo šta hoćemo, do roka određenog, zatim činimo da se kao dojenčad rađate i da poslije do muževnog doba uzrastete; neko od vas umire, a neko duboku starost doživljava, tako da, nakon što je znao, ne zna ništa. I ti vidiš zemlju kako je zamrla, ali kad na nju vodu spustimo, ona ustrepti i uzbuja, i iz nje iznikne svakovrsno bilje **prekrasno.**" (El-Hadždž, 5.) Uzvišeni Allah u ovom ajetu spominje tri razumska dokaza koja ukazuju na mogućnost proživljenja:

1. Uzvišeni Allah prvi je put stvorio čovjeka od zemlje. Onaj ko je čovjeka stvorio od zemlje, u stanju je da ga vrati u život nakon što postane zemlja.

2. Onaj ko je ljude stvorio od kapi sjemena, u stanju je da ih vrati u život nakon smrti.

3. Onaj ko je u stanju zamrlu zemlju vratiti u život slanjem kiše, u stanju je vratiti ljude u život nakon što umru. Ovaj nam ajet ukazuje na nadnaravnost Kur'ana, jer i pored svoje kratkoće, sadrži tri razumska dokaza koja tretiraju ovu tematiku.

I reekao je:

{ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ
نَعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ }

"...onoga Dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ničega stvorili, tako ćemo ponovo iz

ništa stvoriti – to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti." (El-Enbija, 104.) I reekao je:

{ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ
(78) قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ }

"...i Nama navodi primjer, a zaboravlja kako je stvoren, i govori: "Ko će oživiti kosti kad budu truhle?"

Reci: 'Oživiće ih Onaj koji ih je prvi put stvorio; On dobro zna sve što je stvorio.'" (Jā Sīn, 78.) I reekao je:

{ أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ السَّمَاءُ ۖ بَنَاهَا (27) رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا
(28) وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا (29) وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ
دَحَاهَا (30) أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا (31) وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا
(32) }

"A šta je teže: vas ili nebo stvoriti? On ga je sazdao,

svod njegov visoko digao i usavršio,
noći njegove mračnim, a dane svijetlim učinio.
Zemlju je razastro i na njoj mnoge koristi dao
iz nje je vodu i pašnjake izveo,

i planine nepomičnim učinio. (En-Nazi'at, 27-32.) Uzvišeni Allah ovdje pojašnjava da stvaranje čovjeka nije nimalo teže od stvaranja nebesa, Zemlje, i onoga što je na njima. Onaj ko je u stanju stvoriti nebesa i Zemlju, nije onemogućen da ponovo čovjeka vrati u život.

13. Allah Uzvišeni stvorio je Adema od ilovače i učinio je da se njegovo potomstvo, nakon njega, širi. Svi su ljudi isti po svome porijeklu i nema prednost jedna rasa nad drugom, niti jedan narod nad drugim, osim po stepenu bogobojaznosti.

Allah Uzvišeni stvorio je Adema od ilovače i učinio je da se njegovo potomstvo, nakon njega, širi. Svi su ljudi isti po svome porijeklu i nema prednost jedna rasa nad drugom, niti jedan narod nad drugim, osim po stepenu bogobojaznosti. Uzvišeni kaže:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝}

"O ljudi, Mi smo vas od muškarca i žene stvorili i plemenima i narodima vas učinili da biste se prepoznavali. Najugledniji od vas kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji; Allah je, uistinu, Onaj Koji sve i u potpunosti zna." El-Hudžurat, 13. I rekao je:

{وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ ثَرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَرْوَاجًا ۚ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۚ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمْرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝}

"Allah vas je od zemlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad vas čini muškarcima i ženama.

I nijedna žena ne zanese, niti rodi, a da On to ne zna. I ničiji život se ne produži, niti skрати, a da to nije zabilježeno u Knjizi; to je Allahu, uistinu, lahko!" (Fatir, 11.) I reekao je:

{هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ
طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِيَكُونُوا شُيُوخًا ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُوَفَّىٰ مِنْ
قَبْلُ ۖ وَلِيَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

"On je Onaj Koji vas je od zemlje stvorio, potom od kapi sjemena, zatim od zakvačka, zatim vas kao dojenčad izvodi, i da do muževnog doba stignete, i da starci postanete - a neki od vas umiru prije - i da do određenog roka stignete, a i da biste razumjeli." (Gafir, 67.) Uzvišeni Allah pojašnjava nam da je stvorio Isaa kosmičkom odredbom, kao što je stvorio Adema od ilovače, isto tako, kosmičkom odredbom. On je rekao:

{إِنْ مَثَلٌ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ }

"Primjer Isaov doista je kod Allaha isti kao i primjer Ademov: od prašine ga je stvorio, a zatim mu rekao: 'Budi!' i on bi!" (Ali Imran, 59.) Već je ranije prenešeno Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjenje o tome da su ljudi jednaki i da se razlikuju samo po stepenu bogobojaznosti.

14. Svako dijete rađa se u prirodnoj vjeri.

Svako dijete rađa se u prirodnoj vjeri, o čemu Uzvišeni veli:

{ فَأَفْهِمَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۖ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

"Ti upravi lice svoje vjeri iskreno; prirodnoj vjeri Allahovoj prema kojoj je ljude stvorio. Nema izmjene Allahovog stvaranja, to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna." (Er-Rum, 30.). Čista i prava vjera jeste vjera Ibrahimova, Allahovog prijatelja, o čemu Allah kaže:

{ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

"Poslije smo tebi objavili: 'Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu, on nije Allahu druge smatrao ravnim!'" (En-Nahl, 123.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ كَمَا تُنْتَجِ الْبَهِيمَةُ بِبَهِيمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحِسُّونَ فِيهَا مِنْ جَذَاءٍ»

"Svako se dijete rađa čiste vjere (u islamu), pa ga roditelji načine židovom, kršćaninom ili vatropoklonikom. Kada od normalne životinje nastane normalno mladunče, zar na njemu primjećujete bilo kakav nedostatak?!" Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, zatim je proučio:

{ فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

"Ti upravi lice svoje vjeri, kao pravi vjernik, vjeri, djelu Allahovu, prema kojoj je On ljude načinio – ne treba se mijenjati Allahova vjera, jer to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna." (Er-Rum, 30.) Sahihul-Buhari, 4775. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«أَلَا إِنَّ رَبِّي أَمَرَنِي أَنْ أَعْلِمَكُمْ مَا جَهِلْتُمْ مِمَّا عَلَّمَنِي يَوْمِي هَذَا كُلُّ مَالٍ نَحَلْتُهُ عَبْدًا حَلَالٌ وَإِنِّي خَلَقْتُ عَبَادِي حُرَفَاءَ كُلَّهُمْ وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمْ الشَّيَاطِينُ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ وَحَرَمْتُ عَلَيْهِمْ مَا أَحَلَلْتُ لَهُمْ وَأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُشْرِكُوا بِي مَا لَمْ أَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا»

"Moj Gospodar naredio mi je da vas podučim onome što niste znali, mene je tome podučio danas: 'Svaki imetak kojeg sam podario robu, halal mu je. Ja sam sve robove stvorio u čistoj vjeri, međutim, njima su šejtani dolazili i odvrćali ih od vjere, zabranjujući im ono što sam im dozvolio i navodeći ih da Mi pripisuju ono o čemu nisam objavio nikakav dokaz.'" Hadis je zabilježio Muslim: 2865.

15. Niko od ljudi nije rođen kao grijешnik, niti nasljeđuje tuđe grijehе.

Niko od ljudi nije rođen kao grijешnik, niti nasljeđuje tuđe grijehе. Uzvišeni Allah kazuje nam da je Adem, alejhis-selam, nakon što je prekršio božansku naredbu i nakon što su on i supruga mu, jeli sa zabranjenog drveta, pokajao se i zatražio

oprost. Uzvišeni Allah nadahnuo ga je riječima koje je trebao izgovoriti, što je on i učinio, nakon čega mu je Allah oprostio. O tome Uzvišeni kaže:

{ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (35) فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (36) فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37) قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (38) }

"I Mi rekosmo: 'O Ademe, nastanite se ti i supruga tvoja u Džennetu i jedite u njemu gdje god želite, ali se ovome drvetu ne približujte da ne budete među zulumčarima.'"

"Ali, šejtan ih navede na grijeh zbog tog drveta i izvede ih iz onoga u čemu su bili. 'Sidite!', rekosmo Mi. 'Jedni drugima bit ćete neprijatelji. Do određenog vremena na Zemlji je vaše boravište i neko vrijeme uživanje.'"

I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprost; On je, doista, stalni Primatelj pokajanja, Milostivi.

Mi rekosmo: 'Silazite iz njega svi! Od Mene će vam uputstvo dolaziti, i oni koji uputstvo Moje budu slijedili – ničega se neće bojati i ni za čim neće tugovati.'" (El-Bekare, 35-38.) Imajući u vidu da je Allah oprostio Ademu i da je on očišćen od toga grijeha, to znači da njegovi potomci ne

nasljeđuju nešto što je izbrisano i uklonjeno pokajanjem. Pravilo je da čovjek ne nosi tuđe grijehe, kao što Uzvišeni pojašnjava:

{وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

"Što god ko uradi, sebi uradi, i svaki grješnik će samo svoje breme nositi. Na kraju Gospodaru svome ćete se vratiti i On će vas o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (El-En'am, 164.)

I reekao je:

{مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا }

"Onaj ko slijedi Uputu pomoći će sam sebi time što je slijedi, a onaj ko zaluta - sebi će štetu nanijeti time što luta, i nijedna duša neće nositi grijehe druge. A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El-Isra, 15.) I reekao je:

{وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِمْلَتِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۚ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۚ وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ }

"I nijedan grešnik neće tuđe grijehe nositi; ako grijesima pretovareni pozove da mu oni budu poneseni, niko mu ih neće ponijeti, pa ni bližnji. A ti ćeš upozoriti samo one koji se Gospodara svoga boje, i kada ih niko ne vidi, i koji obavljaju

namaz - onaj ko se očisti, očistio se za svoje dobro - a kod Allaha je konačno odredište!" (Fatir, 18.)

16. Cilj i svrha stvaranja ljudi jeste obožavanje samo Allaha.

Cilj i svrha stvaranja ljudi jeste obožavanje samo Allaha, koji kaže:

{ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ }

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi ibadet čine." (Ez-Zarijat, 56.)

17. Islam je ukazao počast ljudima, i muškarcima i ženama i svima je zagarantovao sva njihova prava. Po islamu svako ima svoju odgovornost, shodno sopstvenom izboru i postupcima. Svako će snositi odgovornost za bilo koje djelo kojim ugrozi sebe ili druge.

Islam je ukazao počast ljudima, i muškarcima i ženama. Stvorio je čovjeka da bude namjesnik na Zemlji, kao što Uzvišeni kaže:

{ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً }

"A kada Gospodar tvoj reče melekima: 'Ja ću na Zemlji namjesnika postaviti!'" (El-Bekare, 30.)

Ova počast obuhvata sve Ademove potomke, o čemu Allah kaže:

{ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا }

"Mi smo sinovima Ademovim počast ukazali: dali smo im da kopnom i morem putuju, i opskrbili ih ukusnim jelima, i nad mnogima koje smo stvorili posebnu im prednost dali." (El-Isra', 70.) I reekao je:

{لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ}

"Mi čovjeka stvaramo u skladu najljepšem." (Et-Tin, 4.)

Allah je zabranio čovjeku da sebi uzima neko božanstvo kojeg će obožavati, slijediti i pokoran mu biti, pored Allaha koji kaže:

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ۚ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ. إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ}

"Ima ljudi koji su umjesto Allaha kumire prihvatili, vole ih kao što se Allah voli, ali pravi vjernici još više vole Allaha. A da znaju mnogobošci da će onda kada dožive patnju – svu moć samo Allah imati i da će Allah strahovito kažnjavati, kada će se glavešine, za kojima su se drugi povodili, svojih sljedbenika odreći i kada će veze koje su ih vezale prekinute biti, i oni patnju doživjeti." (El-Bekare, 165-166.) Pojašnjavajući kakvo će na Sudnjem danu biti stanje poglavara i

sljedbenika koji su ih slijedili u neistini, Allah Uzvišeni kaže:

{ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ
بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ ۖ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ (32) وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ
وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا ۖ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ
فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (33) }

"A zar smo vas mi od Upute odvratili nakon što vam je ona došla?! Ne, sami ste vi prestupnici bili', reći će oni koji su bili oholi onima koji su bili tlačeni."

"Nije bilo tako' – odgovoriće oni koji su bili tlačeni onima koji su bili oholi – 'nego ste danju i noću spletkarili kad ste od nas tražili da u Allaha ne vjerujemo i da Mu druge jednakim smatramo.' I svi će prikriti tugu kad vide da će kažnjeni biti, a Mi ćemo na vratove nevjernika sindžire staviti; zar će biti kažnjeni drukčije nego prema onome kako su radili?" (Sebe'. 32-33.)

Allahova pravda na Sudnjem danu ogledat će se i u tome što će pozivače i vođe zablude natovariti i njihovim i grijesima onih koje su zaveli. Allah kaže:

{لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ
بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ}

"...da bi na Sudnjem danu nosili čitavo breme svoje i dio bremena onih koje su, a da oni nisu bili svjesni, u zabludu doveli. A grozno je to što će oni nositi!" (En-Nahl, 25.)

Islam je čovjeku zagarantovao sva njegova prava i na ovome i na onome svijetu. Najvažnije u svemu tome jeste pravo Allaha kod ljudi i pravo ljudi kod Allaha.

فَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَنَا رَدِيفُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «يَا مُعَاذُ» قُلْتُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ ثُمَّ قَالَ مِثْلَهُ ثَلَاثًا: «هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ» قُلْتُ: لَا قَالَ: «حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا» ثُمَّ سَارَ سَاعَةً فَقَالَ: «يَا مُعَاذُ» قُلْتُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ قَالَ: "هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ إِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ: أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ»

Prenosi se od Mu'aza, koji kaže:

"Bio sam iza Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, na jahalici, pa me je zovnuo: 'O Mu'aze!' 'Odazivam ti se i pokoravam!', reko. To je ponovio tri puta, a zatim rekao: 'Znaš li koje su dužnosti robova prema Allahu? Da mu ibadet čine i da Mu ništa ne pridružuju!' Potom je išao jedno vrijeme, a onda rekao: 'O Mu'aze!' 'Odazivam ti se i pokoravam!', odgovorih. 'Znaš li koja su prava robova kod Allaha ako to budu činili? Da ih ne kazni!'" Sahihul-Buhari, 6840.

Uzvišeni Allah osigurao je čovjeku ispravnu vjeru, i zaštitio je njegovo potomstvo, imetak i čast. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao:

«فَإِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا»

"Allah je, uistinu, vašu krv, vaše imetke i vašu čast učinio nepovredivim kao što je (nepovrediv) ovaj dan u ovom mjesecu i u ovom gradu." Sahihul-Buhari, 6501. Ovu veliku i značajnu poruku, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, razglasio je na Oprosnom hadždžu, na kojem je bilo više od stotinu hiljada ashaba. Ovo značenje ponovio je i potvrdio na dan Kurban-bajrama, na Oprosnom hadždžu.

Islam je učinio čovjeka odgovornim za djela koja radi svojim izborom i za svoje postupke. Kaže Allah Uzvišeni:

{ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا }

"I svakom čovjeku Mi ono što uradi o vrat privezujemo, a na Kijametskom danu pokazat ćemo mu knjigu koju će otvorenu zateći: "Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas što ćeš svoj račun polagati!" (El-Isra, 13.) Ono što uradi od dobra ili zla, pratit će ga i neće preći drugome. Neće polagati račun za tuđa djela, niti će neko drugi polagati račun za njegova djela. Allah Uzvišeni kaže:

{ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ }

"O čovječe, ti se trudiš idući svome Gospodaru, pa ćeš svoj trud naći!" (El-Inšikak, 6.) Kaže Uzvišeni Allah:

{ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ }

"Ko čini dobro, u svoju korist čini, a ko radi zlo, na svoju štetu radi. – A Gospodar tvoj nije nepravedan prema robovima Svojim." (Fussilet, 46.)

Islam čini čovjeka odgovornim za svako djelo kojim naštetiti sebi ili drugima. Uzvišeni Allah kaže:

{وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا}

"Ko grijeh uradi, na svoju štetu ga je uradio, a Allah je Onaj Koji sve zna i mudar je." (En-Nisa, 111.) I rekao je:

{ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ
أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا
أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا }

"Zbog toga smo Mi propisali sinovima Israilovim: ako neko ubije nekoga koji nije ubio nikoga, ili onoga koji na Zemlji nered ne čini - kao da je sve ljude poubijao; a ako neko bude uzrok da se nečiji život sačuva - kao da je svim ljudima život sačuvao." (El-Maide, 32.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«لَا تُقْتَلُ نَفْسٌ ظُلْمًا إِلَّا كَانَ عَلَى ابْنِ آدَمَ الْأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ دَمِهَا
لَأَنَّهُ كَانَ أَوَّلَ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ»

"Nijedna duša neće biti bespravno ubijena, a da dio odgovornosti za tu krv ne snosi sin Ademov, jer je on prvi koji je počinio ubistvo." Muslim, br. 5150.

18. Kada je riječ o snošenju odgovornosti, nagradi ili kazni, prema islamu, isti su i muškarac i žena.

Kada je riječ o snošenju odgovornosti, nagradi ili kazni, prema islamu, isti su i muškarac i žena. Allah Uzvišeni veli:

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا}

"...a onaj koji čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, ući će u Džennet i nikome, ni koliko udubljenje na hurminoj košpici, zulum neće biti nanesen." (En-Nisa, 124.) I rekao je:

{مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ}

"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili." (En-Nahl, 97.) I rekao je:

{مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ}

"Ko god učini zlo, samo će zbog njega biti kažnjen, a ko god učini dobro - bio muškarac ili žena, a vjernik je - taj će u Džennet ući; u njemu će bez računa biti opskrbljeni." (Gafir, 40.) I rekao je:

{ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ
وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ
وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا }

"Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjericama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio." (El-Ahzab, 35.)

19. Islam je ukazao počast ženi i žene se smatraju sestrama muškaraca. Muškarac je zadužen sticanjem opskrbe i izdržavanjem žene, ukoliko je u mogućnosti. Otac je dužan izdržavati svoju kćerku, a sin svoju majku, ukoliko je punoljetan i sposoban.

Također, i muž je obavezan izdržavati svoju suprugu.

Žene se u islamu smatraju sestrama muškaraca. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao::

«إِنَّ النِّسَاءَ شَقَائِقُ الرِّجَالِ»

"Žene su sestre (slične) muškarcima." Bilježi Tirmizi, br. 113.

Islam je ukazao počast ženi i zadužio je sina da izdržava svoju majku, ako je u mogućnosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao::

«يَدُ الْمُعْطِي الْعُلْيَا أُمُّكَ وَأَبَاكَ وَأُخْتُكَ وَأَخَاكَ ثُمَّ أَدْنَاكَ أَدْنَاكَ»

"Ruka onoga koji udjeljuje, gornja je: tvoja majka, tvoj otac, tvoja sestra, tvoj brat, a zatim oni koji su ti najbliži." Bilježi imam Ahmed Kasnije ćemo uz Allahovu pomoć, govoriti o položaju roditelja. br. 29.

Jedan od vidova ukazivanja počasti ženi jeste i što je muž dužan izdržavati svoju suprugu, ako je u mogućnosti. Allah Uzvišeni kaže:

{لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا ۚ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا}

"Neka imućan prema bogatstvu svome troši, a onaj koji je u oskudici – prema tome koliko mu je Allah dao, jer Allah nikoga ne zadužuje više nego

što mu je dao; Allah će, sigurno, poslije tegobe, slast dati." (Et-Talak, 7.)

وَسَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ: مَا حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى الزَّوْجِ؟ قَالَ: «تُطْعِمُهَا إِذَا طَعِمْتَ وَتَكْسُوهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ وَلَا تَضْرِبُ الْوَجْهَ وَلَا تَقْبَحُ»

Prenosi se da je neki čovjek postavio pitanje Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: „Koja prava ima žena kod svoga supruga?" On je rekao: "Da je nahrani kada se hrani, da je odjene kada i sebe odijeva, da je ne udara po licu i ne nanosi ozljede." Bilježi imam Ahmed. Pojašnjavajući neka od prava koja žena ima kod svog muža, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

«وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ»

"Vaša obaveza prema njima jeste da im obezbijediti hranu i odjeću, shodno onome što je uobičajeno." Sahihu Muslim. Također, rekao je Poslanik sallallahu 'alejhi ve sellem:

«كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ»

"Dovoljno je čovjeku grijeha da zapostavi one koje je dužan izdržavati." Bilježi imam Ahmed Hattabi veli: "Ovdje se misli na one koje je čovjek obavezan izdržavati, a ovo značenje ukazuje kao da je rekao onome ko udjeljuje: Nemoj udjeljivati zapostavljajući svoju porodicu, tražeći u tome nagradu, jer ako iz zapostaviš, imat ćeš grijeh."

Islam je ukazao počast ženi i time što je obavezao oca da izdržava svoju kćerku. Uzvišeni Allah kaže:

{وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۖ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْمَ الرِّضَاعَةَ ۚ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ}

"Majke neka doje djecu svoju pune dvije godine, onima koji žele da dojenje potpuno bude. Otac djeteta ih je dužan prema svojoj mogućnosti hraniti i odijevati." (El-Bekare, 233.) Uzvišeni Allah pojašnjava da je otac dužan izdržavati i odijevati dijete, shodno svojim mogućnostima. Allah Uzvišeni kaže:

{ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَاتُّوهُنَّ أُجُورَهُنَّ }

"...a ako vam djecu doje, onda im dajte naknadu." (Et-Talak, 6.) Uzvišeni Allah zadužio je oca da plaća dojilju, što ukazuje da je otac obavezan izdržavati i mušku i žensku djecu. U sljedećem hadisu spominje se obaveza izdržavanja supruge i djece od strane oca. Prenosi se od Aiše, r.a., da je Hind kazala Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Ebu Sufjan je škrt čovjek, a ja sam u potrebi uzeti iz njegovog imetka."

«خُذِي مَا يَكْفِيكَ وَوَلَدَكَ بِالْمَعْرُوفِ»

On je rekao: "Uzmi onoliko koliko je potrebno za sebe i svoju djecu, onako kako je uobičajeno." Bilježi ga Buharija. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojasnio je vrijednost izdržavanja kćeri i sestara, rekavši:

«مَنْ عَالَ ابْنَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ أُخْتَيْنِ أَوْ ثَلَاثَ أَخَوَاتٍ حَتَّى يَمُوتَ عَنْهُنَّ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ. وَأَشَارَ بِأَصْبُعَيْهِ السَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى»

"Onaj ko bude vodio brigu o dvije ili kćerke, ili dvije ili tri sestre (othrani ih) sve dok se ne odvoje od njega, ili dok ne umre, na Sudnjem danu bit će uz mene kao ova dva prsta." Zatim je spojio dva prsta, kažiprst i srednji, jedan uz drugi. Es-Silsiletus-Sahihah, 296.

20. Smrt nije potpuni kraj, nego samo selidba iz kuće djelovanja u kuću obračuna.

Smrt obuhvata i tijelo i dušu. Smrt duše, ustvari je njeno napuštanje tijela, a nakon proživljenja na Sudnjem danu, ona se ponovo nastanjuje u tijelo. Nakon smrti duša ne prelazi u drugo tijelo niti se reinkarnira.

Smrt nije potpuni kraj. Uzvišeni veli:

{قُلْ يَتَوَقَّأَكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ}

"Reci: 'Melek smrti, koji je za vas zadužen, duše će vam uzeti, a poslije ćete Gospodaru svome vraćeni biti.'" (Es-Sedžde, 11.) Smrt obuhvata i tijelo i dušu. Smrt duše, ustvari je njeno napuštanje tijela, a nakon proživljenja na Sudnjem

danu, ona se ponovo nastanjuje u tijelo. Allah Uzvišeni kaže:

{ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۖ فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ }

"Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog. To su, zaista, znakovi za one koji razmišljaju." (Ez-Zumer, 42.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ»

"Kada duša napušta tijelo, pogled je prati." Bilježi Muslim, br. 920. Nakon smrti, čovjek se seli iz kuće djelovanja u kuću obračuna. Allah veli:

{ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ وَعَذَابُ اللَّهِ حَقًّا ۚ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ }

"Njemu ćete se svi vratiti – Allahovo je istinito obećanje – On doista iz ničega stvara, On će poslije to ponoviti, da bi pravedno nagradio one koji budu vjerovali i dobra djela činili. A one koji ne budu vjerovali čeka piće od ključale vode i patnja nesnosna, zato što su nevjernici bili. (Junus, 4.)

Nakon smrti duša ne prelazi u drugo tijelo niti se reinkarnira. Reinkarnacija predstavlja pitanje koje

nema uporište ni u zdravom razumu, a niti osjetilnoj praksi. Od vjerovjesnika ne prenosi se nikakva predaja koja bi ukazivala na takvo uvjerenje.

21. Islam poziva da se vjeruje u glavne temelje imana: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, objavljene knjige (Tevrat, Indžil, Zebur), prije njihovog iskrivljavanja, te da se vjeruje u Kur'an, sve vjerovjesnike i poslanike, neka je na njih mir i spas. Zatim, da se vjeruje u posljednjeg poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao pečata svih njih. Također, poziva ka vjerovanju u Sudnji dan i mi znamo, kada bi život na ovome svijetu bio kraj, i kada ne bi postojao onaj svijet, naš bi život bio uzaludan. Na kraju, islam nas poziva da vjerujemo u Allahovu odredbu svega.

Islam poziva da se vjeruje u glavne temelje imana kojima su pozivali svi poslanici i vjerovjesnici, a oni su:

Prvi: Vjerovanje da je Allah Gospodar, Tvorac, Opskrbitelj, Upravitelj ovog kosmosa, da On jedini zaslužuje da bude obožavan, te da je neispravno obožavati bilo koga pored Njega. Svako božanstvo pored njega, lažno je, i zato, ne priliči obožavato

nikoga osim Njega i svaki ibadet upućen nekom drugome, nije ispravan. Već smo ranije govorili o ovom pitanju (br. 8.)

Uzvišeni Allah spomenuo je ove temelje vjerovanja, na mnogim mjestima u Kur'anu. Između ostalog, On kaže:

{أَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih.' I oni govore: 'Čujemo i pokoravamo se; oprosti nam, Gospodaru naš; Tebi ćemo se vratiti.'" (El-Bekare, 258.) I reekao je:

{لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا ۚ وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ }

"Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego je pravo dobročinstvo dobročinstvo onih koji vjeruju u Allaha, u Ahiret, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, te onih koji od imetka, iako im je

drag, daju rođacima i siročadi, siromasima i putnicima namjernicima, prosjacima, i za otkup iz ropstva, i onih koji namaz obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, te onih koji su strpljivi u neimaštini i u bolesti, i za vrijeme borbe. To su oni koji su iskreni i oni su pravi bogobožnici." (El-Bekare, 177.) Uzvišeni Allah poziva u vjerovanje u ove temelje, pojašnjavajući da je u velikoj zabludi onaj koji ih zanegira:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

"O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u Posljednji dan - daleko je zalutao." (En-Nisa, 136.) Prenosi se od Omera, radijallahu anhu, da je rekao:

(بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ وَوَضَعَ كَفَيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا» قَالَ: صَدَقْتَ قَالَ: فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ قَالَ: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ» قَالَ: صَدَقْتَ قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ قَالَ: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ»

„Jednog dana sjedili smo kod Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve selleme, te se iznenada pojavi jedan čovjek izuzetno bijele odjeće, jako crne kose, bez ikakvih znakova putovanja na sebi, a niko od nas ga nije poznao. Približi se Allahovom Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve selleme, i sjede pored njega, tako što je prislonio svoja koljena uz njegova i svoje ruke stavio na natkoljenice, a potom reče: 'O Muhammede, obavijesti me o islamu!' Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve selleme, reče mu: 'Islam je da posvjedočiš da nema drugog boga, osim Allaha, i da je Muhammed Allahov poslanik, da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i da hodočastiš Bejtullah, ako si u mogućnosti.' On tada reče: 'Istinu si kazao.' Mi smo mu se čudili (veli Omer) pita ga, zatim mu potvrđuje.

Čovjek ponovo reče: 'Obavijesti me o imanu!' Alejhisselam kaza: 'Iman je da vjeruješ Allaha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove poslanike,

Sudnji dan i da vjeruješ da je sve određeno, bilo dobro, bilo zlo.' Čovjek opet reče: 'Istinu si kazao.' Zatim reče: 'Obavijesti me o ihsanu (savršenstvu u vjeri)!' Alejhisselam mu kaza: 'Ihsan je da robuješ Allahu kao da ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš, On tebe, zaista, vidi.'" Muslim, br. 8. U ovom hadisu spominje se da je Džibril došao kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pitajući ga o stepenima vjere: islamu, iman u i ihsanu. Na ovo pitanje, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao mu je odgovor, a onda je kazao da se radilo o Džibrilu koji je došao da ih poduči njihovoj vjeri. Dakle, ovo je taj islam, božanska poruka, koju je prenio Džibril, a ljudima dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Ashabi su je sačuvali i zapamtili, te dostavili generacijama nakon njih.

Drugi: Vjerovanje u meleke. Oni pripadaju nevidljivom svijetu, stvorio ih je Allah, i dao određeni oblik i izgled. Zadužio ih je poslovima i obavezama, a jedna od najznačajnijih jeste dostavljanje božanskih poruka poslanicima i vjerovjesnicima, neka je na njih Allahov mir. Najveći i najbolji među njima jeste melek Džibril. Dokaz da je Džibril dostavljao objavu poslanicima, jeste ajet u kojem stoji:

{ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ
أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ }

"On meleke s Objavom, po odredbi Svojoj, šalje onim robovima Svojim kojima hoće: "Upozoravajte da nema drugog boga osim Mene i bojte Me se!" (En-Nahl, 2.) I reekao je:

{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193) عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195) وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ (196) }

"I Kur'an je, sigurno, objava Gospodara svjetova;

donosi ga povjerljivi Džibril
na srce tvoje, da budeš upozoritelj,
na jasnom arapskom jeziku;
on je spomenut u knjigama poslanika
prijašnjih." (Eš-Šu'ara, 192-196.)

Treći: Vjerovanje u Božije knjige, poput Tevrata, Indžila i Zebura, prije nego su iskrivljene, i vjerovanje u Kur'an. Allah Uzvišeni kaže:

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا }

"O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u Posljednji dan - daleko je zalutao." (En-Nisa, 136.)

I rekao je:

{نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ (3) مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۚ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ (4) }

"On tebi objavljuje Knjigu, pravu istinu, koja prethodne potvrđuje, a Tevrat i Indžil objavio je još prije, kao putokaz ljudima, a objavio je i ostale koje rastavljaju istinu od neistine. One koji u Allahove riječi ne vjeruju čeka teška patnja; – a Allah je silan i strog." (Alu Imran, 3-4.) I rekao je:

{ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, a i vjernici, svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i Knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi među poslanicima Njegovim ne pravimo razliku!' I govore: 'Čujemo i pokoravamo se! Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, a kod Tebe je konačno odredište!'" (El-Bekare, 258.) Kaže Uzvišeni Allah:

{قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ
رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

"Reci: 'Mi vjerujemo u Allaha i u ono što je objavljeno nama, i što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu i potomcima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima od

Gospodara njihovoga; mi nikakvu razliku između njih ne pravimo, i mi smo Njemu predani." (Alu Imran, 84.)

Četvrti: Vjerovanje u sve vjerovjesnike i poslanike, neka je na njih Allahov mir i spas. Obavezni smo vjerovati u sve njih, kao i to da su svi oni od Allaha dostavljali svojim narodima poslanice, vjeru i vjerozakon, o čemu Uzvišeni veli:

{ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

"Recite: 'Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama, i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i potomcima,' i u ono što je dato Musau i Isau, i u ono što je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova; mi ne pravimo nikakve razlike među njima i mi smo Njemu predani." (El-Bekare, 136.)

I rekao je:

{ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih.' I oni govore: 'Čujemo i

pokoravamo se; oprosti nam, Gospodaru naš; Tebi ćemo se vratiti." (El-Bekare, 258.) I reekao je:

{ قُلْ أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

"Reci: 'Mi vjerujemo u Allaha i u ono što je objavljeno nama, i što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu i potomcima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima od Gospodara njihovoga; mi nikakvu razliku između njih ne pravimo, i mi smo Njemu predani.'" (Ali Imran, 84.)

Isto tako, obaveza je vjerovati da je pečat svih njih, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni kaže:

{ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ }

"I kada je Allah od vjerovjesnika čvrsto obećanje uzeo: 'Kad god da vam podarim Knjigu i mudrost, zatim vam dođe poslanik koji potvrđuje da je istina ono što vi imate, da li biste sigurno u njega vjerovali i njega pomogli?! Da li potvrđujete i prihvaćate obavezu prema Meni?', reče. 'Potvrđujemo!', odgovoriše. 'Budite onda svjedoci!', reče On, 'a i Ja s vama svjedočim!'" Ali Imran, 81.

Islam nas zadužuje da vjerujemo u sve vjerovjesnike i poslanike, općenito, te da vjerujemo u posljednjeg među njima, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao što Uzvišeni Allah kaže:

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ }

"Reci: 'O sljedbenici Knjige, vi niste nikakve vjere ako se ne budete pridržavali Tevrata i Indžila, i onoga što vam objavljuje Gospodar vaš.'" (El-Maide, 68.) I reekao je:

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ
فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ }

"Reci: 'O vi kojima je Knjiga data, dođite da se okupimo uz riječi koje mi i vi podjednako dijelimo: da nikoga osim Allaha ne obožavamo, da Mu ništa ne pridružujemo, i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne smatramo!' Pa, ako se oni okrenu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi muslimani!'" (Alu Imran, 64.)

Onaj ko zanegira jednog vjerovjesnika, ima status kao da ih je sve zanegirao. Kada govori o narodu Nuha, Uzvišeni Allah kaže:

{كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ }

"I Nuhov narod je smatrao lažnim poslanike." (Eš-Šu'ara, 105.) Poznato je da prije Nuha, alejhis-selam, nije bilo poslanika, ali i pored toga njima se

pripisuje status negatora svih njih, upravo zbog toga što, negirati jednog, znači negirati sve njih, s obzirom da im je poziv isti.

Peti: Vjerovanje u Sudnji dan, kada će na kraju ovog svijeta, Uzvišeni Allah narediti meleku Israfilu da puhne u rog, pa će umrijeti svi oni koje Allah bude želio. Allah Uzvišeni kaže:

{وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا
مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۚ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ}

"I u rog će biti puhnuto, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati." (Ez-Zumer, 68.) Kada pomru svi koji su na nebesima i na Zemlji, osim oni koje Allah bude odabrao, On će smotati nebesa i Zemlju, o čemu u Kur'anu kaže:

{يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نَعِيدُهُ
ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ}

"...onoga Dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ničega stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti – to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti." (El-Enbija, 104.) I reekao je:

{وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۚ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ}

"Oni nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava će Zemlja na Kijametskom danu

u šaci Njegovoj biti, a nebesa će u desnici Njegovoj smotana ostati. Čist je On i Uzvišen iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!" (Ez-Zumer, 67.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«يَطُوي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ السَّمَاوَاتِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْخُذُهَا بِيَدِهِ
الْيُمْنَى ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ؟ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ. ثُمَّ
يَطُوي الْأَرْضَيْنِ بِشِمَالِهِ ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ؟
أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ؟»

"Allah će smotati nebesa na Kijametskom danu, zatim ih uzeti Svojom desnom rukom, a zatim kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' Zatim će smotati sedam zemalja i potom ih uzeti Svojom lijevom rukom i kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' Bilježi ga Muslim.

Nakon toga Uzvišeni Allah naredit će meleku da puhne i drugi put, pa će oni ustati, o čemu Allah veli:

{ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ}

"...poslije će se u rog drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati." (Ez-Zumer, 68.) Kada Uzvišeni Allah proživi stvorenja, okupit će ih kako bi polagali račun. On, Uzvišeni, o tome kaže:

{يَوْمَ تَشْقَى الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكِ حَسْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ}

"A na Dan kada će nad njima zemlja popucati oni će žurno izići; biće to oživiljenje, za Nas lahko." Kaf, 44. I reekao je:

{يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۖ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

"...na Dan kada će se oni pojaviti, kada Allahu neće o njima ništa skriveno biti. Kome vlast pripada danas? Allahu, Jedinom, Potčinitelju svega." (Gafir, 16.) Toga dana Uzvišeni Allah svest će račun sa svim ljudima, svako kome je učinjena nepravda, poravnat će svoj račun sa onim ko mu je nepravdu učinio i svako će biti adekvatno tretiran. Allah Uzvišeni poručuje:

{يَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۖ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ }

"Svaki će čovjek taj Dan prema zaslugi kažnjen ili nagrađen biti; taj Dan neće biti nepravde! Allah, zaista, brzo račun svodi." (Gafir, 17.) I reekao je:

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا }

"Allah neće nikome ni trunku nepravde učiniti. Dobro djelo On će umnogostručiti i još od Sebe nagradu veliku dati." (En-Nisa, 40.) Također, Uzvišeni kaže: "Onaj ko bude uradio koliko trun dobra - vidjet će ga,

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (8)}

a onaj ko bude uradio koliko trun zla – vidjeće ga." (Ez-Zelzele, 7-8.) I reekao je:

{ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا ۖ وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۖ وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ }

"I postaviti ćemo tačne tezulje za vaganje kad Kijametski dan bude, pa se nikome neće zulum učiniti. A ako nešto bude teško koliko zrno gorušice, Mi ćemo to iznijeti na vidjelo. Dovoljni smo da račune svodimo." (El-Enbija', 47.)

Nakon proživljenja i obračuna, slijedi nagrada ili kazna. Onaj ko bude radio dobra djela, vječno će uživati, a onaj ko bude činio zlo i nevjerovao, imat će patnju, kao što Uzvišeni kaže:

{ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ۖ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ (56) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ (57) }

"Tog dana vlast će samo Allah imati, On će im suditi: vjernici i oni koji su dobra djela činili biće u džennetskim baščama uživanja,

a oni koji nisu vjerovali i ajete i znakove Naše poricali, oni će patnju ponižavajuću imati." (El-Hadždž, 56-57.) Mi smo svjesni da, kada bi se sve skončalo sa ovim svijetom i kada bi to bio kraj, da bi život na ovome svijetu bio čista besmislica. Allah Uzvišeni kaže:

{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }

"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti?" (El-Mu'minun, 115.)

Šesti: Vjerovanje u Allahovu odredbu, tj. obvezni smo vjerovati da Allah zna šta je bilo, šta je sada i šta će biti i da je to zapisano prije nego su stvorena nebesa i Zemlja. On, Uzvišeni, kaže:

{ وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ۖ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۚ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ }

"U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On zna, i On jedini zna šta je na kopnu i šta je u moru, i nijedan list ne opadne, a da On za nj ne zna; i nema zrna u tminama Zemlje niti ičega svježeg niti ičega suhog, ničega što nije u jasnoj Knjizi." (El-En'am, 59.) Također, obavezni smo vjerovati da Uzvišeni Allah obuhvata Svojim znanjem sve, što se jasno naglašava u sljedećem ajetu:

{ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا }

"Allah je sedam nebesa i isto toliko slojeva zemlje stvorio; Njegova odredba do svih njih dopijeva da biste vi znali da Allah nad svime ima moć i da Allah znanjem Svojim sve obuhvaća!" (Et-Talak, 12.) Zatim, moramo znati i vjerovati da se ništa ne dogodi, a da to Uzvišeni Allah nije htio, i stvorio uzroke da se to desi, olakšao. On nam poručuje:

{الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

"Onaj kome pripada vlast na nebesima i na Zemlji, koji nema djeteta, koji u vlasti nema ortaka i koji je sve stvorio i kako treba uredio!" (El-Furkan, 2.) Uzvišeni Allah sve to čini shodno velikoj mudrosti koju ljudi ne mogu pojmiti.

{حِكْمَةً بِالْعِلْمِ ۖ فَمَا نُغْنِ النَّذْرَ}

"...mudrost savršena, ali opomene ne koriste." (El-Kamer, 5.) I reekao je:

{وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

"On je Taj koji iz ničega stvara i On će to ponovo učiniti, to je Njemu lahko; On je uzvišen i na nebesima i na Zemlji; On je silan i mudar." (Er-Rum, 27.) Uzvišeni Allah Sebi pripisuje svojstvo mudrosti, a Sebe je nazvao El-Hakim/Mudri:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učenici, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Alu Imran, 18.) Uzvišeni Allah spominje nam govor Isaa, alejhis-selam, na Sudnjem danu:

{إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدَاكَ ۚ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

"Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si." (El-Maide, 118.) Kada je Musa bio na strani Tura, Uzvišeni mu se obratio:

{يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

"O Musa, Ja sam - Allah, Silni i Mudri!" (En-Neml, 9.)

Kur'an veličanstveni opisan je mudrošću, kao što Uzvišeni kaže:

{الرَّ َّ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ}

Elif Lām Rā. Ovo je Knjiga čiji se ajeti pomno nižu i od vremena do vremena objavljuju, od Mudrog i Sveznajućeg, (Hud, 1.) I reekao je:

{ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۚ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا}

"To je mudrost koju ti Gospodar tvoj objavljuje. I ne pridodaji Allahu drugog boga da ne bi u Džehennem bio bačen, prekoren i odbačen." (El-Isra, 39.)

22. Vjerovjesnici nisu mogli pogriješiti kada je riječ o dostavljanju Objave od Allaha i čisti su od svega što je u koliziji s razumom i što odudara od islamskih pravila lijepog ponašanja. Vjerovjesnici su bili zaduženi dostavljanjem Allahovih naredbi Njegovim robovima i oni nemaju nikakve osobine koje su specifične za

stvaranje i upravljanje, odnosno nemaju svojstva božanstva. Oni su poput svih ostalih ljudi, osim što se izdvajaju po poslanici koju su dostavljali od Allaha.

Vjerovjesnici nisu mogli pogriješiti kada je riječ o dostavljanju Objave od Allaha, jer On je odabrao Svoja najbolja stvorenja kako bi dostavili poslanicu. Allah Uzvišeni kaže:

{اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ}

"Allah odabire poslanike među melekima i ljudima. – Allah sve čuje i sve vidi." (El-Hadždž, 75.) Kaže Uzvišeni Allah:

{إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى
الْعَالَمِينَ}

"Doista je Allah odabrao Adema, i Nuha, i porodicu Ibrahimovu, i porodicu Imranovu nad drugim svjetovima..." (Alu Imran, 33.) Kaže Uzvišeni Allah:

{قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلِمَةٍ فَخُذْ مَا
ءَاتَيْنَاكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ}

"O Musa", reče On, "Ja sam tebe, doista, nad drugima poslanicama Svojim i govorom Svojim odabranim učinio. Ono što ti dajem uzmi i zahvalan budi!" (El-E'araf, 144.) Vjerovjesnici, neka je na njih mir i spas, znali su da je ono što im dolazi

Objava od Allaha i gledali su meleke kako je donose.
Allah Uzvišeni veli:

{عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهَرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا (26) إِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا (27) لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا (28)}

"Poznavatelj je On onoga što je čulima nedokučivo, i On to ne otkriva nikome,

osim onome koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati.

da bi pokazao da su poslanice Gospodara svoga dostavili, On u tančine zna ono što je u njih, On zna broj svega što postoji." (El-Džinn, 26-28.) Uzvišeni Allah naredio im je dostavljanje Njegove poslanice, rekavši:

{يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۖ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۖ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ}

"O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga – ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah će te od ljudi štititi. Allah doista neće ukazati na Pravi put narodu koji neće da vjeruje." (El-Maide, 67.) Kaže Uzvišeni Allah:

{رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا}

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali. A Allah je silan i mudar." (En-Nisa, 165.)

Poslanici se najviše boje Allaha i imaju najveći strah od Njega, tako da u poslanicu koju su dostavljali, nisu ništa dodavali, niti iz nje umanjivali. Allah Uzvišeni kaže:

{ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ (44) لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ (45) ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ (46) فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ (47) }

"A da je on o Nama kojekakve riječi iznosio,
Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili,
a onda mu žilu kucavicu presjekli,

i niko ga između vas ne bi mogao od toga odbraniti." (El-Hakka, 44-47.) Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, kaže: "Uzvišeni kaže: 'A da je on o Nama kojekakve riječi iznosio', tj. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, da je on slagao na Nas, kao što to neki smatraju, on bi Allahovoj objavi dodao ili oduzeo dio ili, pak, rekao nešto svoje što bi pripisao Nama. A sigurno nije tako, jer bismo ga kaznili teškom kaznom. Zbog toga je Uzvišeni rekao: 'Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili', tj. Mi bismo ga kaznili desnicom jer je ona jača. A postoji i stav: Mi bismo ga za njegovu desnu ruku uzeli.'" Kaže Uzvišeni Allah:

{ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ
الْهَيْبَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي

بِحَقِّ إِنْ كُنْتَ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ
إِنَّكَ أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ . مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ
رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ
الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

"A kada Allah rekne: 'O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha!,' on će reći: 'Uzvišen si Ti od toga! Meni nije prilično da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta je u meni, a ja ne znam šta je u Tebi; baš Ti, zaista, dobro znaš ono što je čulima nedokučivo. Ja sam im samo ono govorio što si mi Ti naredio: 'Klanjajte se Allahu, i mome i svome Gospodaru!' I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kad si mi Ti dušu uzeo, Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svim bdiš.'" (El-Maide, 116-117.)

Jedna od Allahovih blagodati prema vjerovjesnicima jeste i što ih je učinio postojanim i čvrstim u dostavljanju Njegovih poslanica. Allah Uzvišeni veli:

{قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ (54) مِنْ
دُونِهِ فَكِذَّبُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ (55) إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ
رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَّتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ}

"Ja pozivam Allaha za svjedoka" – reče on –
"a i vi posvjedočite da ja nemam ništa s tim što vi
druge Njemu ravnim smatrate Njemu; i zato svi

zajedno protiv mene lukavstvo smislite i nimalo mi vremena ne dajte,

ja se uzdam u Allaha, u moga i vašega Gospodara! Nema nijednog živog bića koje nije u vlasti Njegovoj; Gospodar moj zaista postupa pravedno." (Hud, 54-56.) I reekao je:

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوْحِيَنا إِلَيْكَ لَتَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرَهُ ۖ
وَإِذَا لَا تَأْخُذُوكَ خَلِيلًا (73) وَلَوْ لَا أَنْ تَبْتَئَكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ
شَيْنًا قَلِيلًا (74) إِذَا لَأَذُنُكَ ضِعْفُ الْحَيَاةِ وَضِعْفُ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا
تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا (75)

"I zamalo da te oni odvrate od onoga što ti Mi objavljujemo, da bi protiv Nas nešto drugo iznio, i tada bi te oni smatrali prijateljem.

A da te nismo učinili čvrstim, gotovo da bi im se malo priklonio,

i tad bismo ti doista dali da iskusiš dvostruku muku u životu i dvostruku patnju poslije smrti; tada ne bi nikoga našao ko bi ti protiv Nas pomogao." (El-Isra, 73-75.) Ovi ajeti, a i prethodni, dokaz su da je Kur'an objava od Gospodara svjetova, jer da je od poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi u njega ubacio ovaj govor koji je upućen njemu.

Uzvišeni Allah štiti Svoje poslanike od ljudi. On kaže:

{ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا
بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ }

"O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga – ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah će te od ljudi štititi. Allah doista neće ukazati na Pravi put narodu koji neće da vjeruje." (El-Maide: 67.) I rekao je:

{وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تَنْتَظِرُونَ }

"Kaži im povijest o Nuhu! Kad on reče narodu svome: 'O narode moj, ako vam je dodijao moj boravak među vama i moje opominjanje Allahovim dokazima – a ja se stalno uzdam u Allaha – onda se, zajedno sa božanstvima svojim, odlučite, i to ne krijte; zatim to nada mnogom izvršite i ne odgađajte!'" (Junus, 71.) Govoreći o tome šta je Musa, a.s., rekao, Allah kaže: "Gospodaru naš" – rekoše oni – "bojimo se da nas odmah na muke ne stavi ili da svaku mjeru zla ne prekorači." "Ne bojte se!", reče On. "Ja sam s vama; čujem i vidim" (Taha, 45-46.) Uzvišeni Allah pojasnio je da čuva Svoje poslanike od neprijatelja i zla koje bi ih moglo zadesiti. Također, prenosi nam da On čuva Objavu od bilo kakve izmjene:

{إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ }

"Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdijeti!" (El-Hidžr: 9.)

Vjerovjesnici, a.s., čisti su od svega što je u koliziji s razumom i što odudara od islamskih pravila lijepog ponašanja. Iznoseći pohvalu poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, Allah Uzvišeni kaže:

{وَأِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

"...jer ti si, zaista, najljepše čudi." (El-Kalem, 4.)
Također kaže:

{وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ}

"A drug vaš nije lud..." (Et-Tekvir, 22.)
Vjerovjesnici su bili zaduženi dostavljanjem Allahovih naredbi Njegovim robovima, na najbolji način, i oni nemaju nikakve osobine koje su specifične za stvaranje i upravljanje, odnosno nemaju svojstva božanstva. Oni su poput svih ostalih ljudi, osim što se izdvajaju po poslanici koju su dostavljali od Allaha.

{قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ وَ عَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ}

"Mi jesmo ljudi kao i vi", govorili su im poslanici njihovi, "ali, Allah dariva samo one robove Svoje koje On hoće; mi vam ne možemo donijeti dokaz osim s dozvolom Allahovom - a vjernici neka se samo u Allaha uzdaju." (Ibrahim, 11.) Uzvišeni Allah, naređujući Svome poslaniku, Muhammedu,

sallallahu alejhi ve sellem, šta da kaže svome narodu, veli:

{قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۚ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا}

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog- jedan Bog. Pa ko se nada susretu s Gospodarom svojim, neka čini dobra djela i neka u ibadetu Gospodaru svome nikoga ne pridružuje.'" [El-Kehf: 110].

23. Islam poziva robovanju samo Allahu, kroz sprovođenje temeljnih ibadeta kao što

su: Namaz, koji se sastoji od stajanja, pregibanja, padanja ničice, spominjanja Allaha, iznošenja pohvale Njemu i dove.

Musliman svakim danom obavlja pet namaza, usljed čega nestaju razlike među ljudima. Bogataš, siromah, vladar i potčinjeni, svi su u istom saffu. Zekat kojim označava izdvajanje malog dijela imetka, shodno uslovima i pravilima koja je odredio Uzvišeni Allah. Zekat je obaveza bogatih, a pravo siromašnih i drugih, jednom u toku godine. Post koji podrazumijeva ustručavanje od svega što ga kvari u danima mjeseca ramazana. On

ima za cilj da odgoji čovjeka i ojača njegove ambicije i strpljenje. Hadždž, a on označava posjetu Mekke jednom u toku života, i to onome ko je sposoban i ima mogućnost.

Tokom hadždža svi su ljudi jednaki u svome usmjeravanju ka Uzvišenom Tvorcu, prilikom čega nestaju sve razlike i podjele.

Islam nas poziva u ibadet Allahu, prije svega, preko velikih i osnovnih ibadeta, a onda i ostalih. Ove velike ibadete Uzvišeni Allah naredio je svim vjerovjesnicima i poslanicima, a najveći su:

1. Namaz. Njega je Uzvišeni Allah naredio muslimanima, kao što ga je naredio i ostalim poslanicima i vjerovjesnicima. Ibrahimu je bilo naređeno da očisti Svetu kuću za one koji čine tavaf i klanjaju. On, Uzvišeni, kaže:

{وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمَّا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ۖ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ}

"I kada Mi Kabu učinismo utočištem i sigurnim mjestom za ljude: 'Neka vam mjesto na kojem je Ibrahim stajao bude prostor gdje ćete namaz obavljati!' I Ibrahimu i Ismailu stavili smo u obavezu: 'Kabu Moju vas dvojica očistite, za one koji je budu obilazili, za one koji u njoj budu boravili, i za one koji ruku' i sedždu budu činili.'" (El-Bekare: 125.) Također, namaz je bio naređen i

Musau, i to odmah, na početku poziva, kada mu se Allah Uzvišeni obratio:

{ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ ۖ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (12) وَأَنَا
اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13) إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي
وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) }

"Ja sam, uistinu, Gospodar tvoj! Izuj, zato, obuću svoju, ti si, doista, u blagoslovljenoj dolini Tuva.

Tebe sam izabrao, zato ono što ti se objavljuje slušaj!

Ja sam, uistinu, Allah, drugog Boga, osim Mene, nema; zato samo Mene obožavaj i molitvu obavljaaj – da bih ti uvijek na umu bio!" (Taha, 12-14.) Uzvišeni Allah kazuje nam da su i Isau namaz i zekat bili naređeni. Isa je, kako to Uzvišeni kaže, govorio:

{ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ
حَيًّا }

"...i učiniće me, gdje god budem, blagoslovljenim, i naređiće mi da dok sam živ molitvu obavljam i milostinju udjeljujem..." (Merjem, 31.) Namaz u islamu označava stajanje, pregibanje, padanje na sedždu, spominjanje i pohvalu Allahu. Svakim danom klanja se pet obaveznih namaza. Kaže Allah Uzvišeni:

{ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ }

"Čuvajte namaz, naročito srednji namaz, i pred Allahom ponizno stojte!" (El-Bekare: 238.) I rekao je: "Obavljaj namaz kad Sunce s polovine neba krene, pa do noćne tmine, i Kur'an u namazu u zoru uči, jer učenju Kur'ana u namazu u zoru mnogi prisustvuju." (El-Isra, 78.) Također, rekao je Poslanik sallallahu 'alejhi ve sellem:

(فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعِظْمُوا فِيهِ الرَّبَّ عَزَّ وَجَلَّ وَأَمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقَمِنْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ)

"Kada je riječ o ruku'u, na njemu veličajte Gospodara, a kada se radi o sedždi, na njoj što više učite dovu, jer tada je najpriličnije da ona bude primljena." Sahihu Muslim.

2. Zekat. Njega je Uzvišeni Allah propisao muslimanima, kao što ga je propisao i prijašnjim poslanicima. On označava malu količinu imetka koji se izdvaja, shodno uslovima koje je odredio Uzvišeni Allaha. Obavezan je bogatima, a daje se siromašnima, jednom u godinu. Allah Uzvišeni kaže:

{ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ }

"Uzmi od dobara njihovih zekat, da ih njime očistiš i blagoslovljenim ih učiniš, i pomoli se za njih, molitva tvoja će ih, sigurno, smiriti. – A Allah sve čuje i sve zna." (Et-Tevbe, 103.) Kada je

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao Muaza, r.a., u Jemen, rekao mu je:

«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوكَ لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوكَ لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حِجَابٌ»

"Ti dolaziš narodu koji su sljedbenici Knjige, pa neka prvo u što ćeš ih pozivati bude monoteizam - da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da sam ja Njegov Poslanik. Ako te poslušaju u tome, pojasni da im je propisano obavljanje pet namaza u toku dana i noći. Ako te poslušaju, pojasni i da im je Allah propisao izdvajanje milostinje iz imetka koje se uzima od njihovih bogatih i daje siromašnima. Ako te u tome poslušaju, onda se dobro pričuvaj da im ne uzimaš najbolji njihov imetak, i dobro se pričuvaj dove onoga kome je učinjena nepravda, jer između nje i Allaha nema zastora (prepreke)." Bilježi Tirmizi, br. 625.

3. Post. Njega je Uzvišeni Allah propisao kao što je bio propisan i prijašnjim vjerovjesnicima. U Kur'anu stoji:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}

"O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili." (El-Bekare: 183.) Post označava ustručavanje od svega što ga kvari, u danu ramazana, od zore do akšama. Njime se jača duša, ambicija i strpljenje. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao:

«يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَأَكَلَهُ وَشَرِبَهُ مِنْ أَجْلِي وَالصَّوْمُ جُنَّةٌ وَلِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ حِينَ يُفْطِرُ وَفَرْحَةٌ حِينَ يَلْقَى رَبَّهُ»

"Uzvišeni i Moćni Allah kaže: 'Post je Moj, i Ja za njega posebno nagrađujem, jer čovjek zbog Mene ostavlja svoju strast, jelo i piće. Post je štit, a postač ima dva veselja: jedno dok se iftari, a drugo kada se susretne sa svojim Gospodarom.'" Sahihul-Buhari, 7492.

4. Hadždž. Uzvišeni Allah propisao je hadždž muslimanima, kao što ga je propisao i prijašnjim vjerovjesnicima. Naredio je Ibrahimu, a.s., da ljude pozove na hadždž, rekavši mu:

{وَأَدِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ}

"I oglasi ljudima hadž - i dolazit će ti pješke i na kamilama iznurenim koje dolaze sa dalekog puta." El-Hadž, 27. Uzvišeni Allah naredio mu je da

očisti Sveti hram za one koji dolaze na hadždž. On je rekao:

{وَأِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ
لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ }

"I kada smo kao pribježište Ibrahimu pokazali mjesto gdje je Hram, rekli smo: 'Ne smatraj Nama nikoga ravnim, i očisti ovaj Hram Moj za one koji će ga obilaziti, koji će tu u blizini njegovoj stanovati, i koji će molitvu obavljati.'" (El-Hadždž, 26.)

Hadždž predstavlja posjetu Svetog hrama u Mekki, jednom tokom života, kako bi se izvršili poznati obredi, i to onome ko je u mogućnosti, kao što Uzvišeni Allah kaže:

{وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ
اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ }

"Hodočastiti Hram dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti; a onaj koji neće da vjeruje – pa, zaista, Allah nije ovisan ni o kome." (Alu Imran: 97.) Na hadždžu se sastaju hadžije muslimani iz svih krajeva svijeta, čineći ibadet iskreno svome Tvorcu. Svi oni obavljaju hadždž na isti način, gdje među njim nestaju materijalne i kulturološke razlike.

24. Jedna od najvećih specifičnosti ibadeta u islamu jeste što njihov način, vrijeme i uslove obavljanja, određuje Allah Uzvišeni,

preko Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kao takvi ostaju, bez bilo kakvog dodavanja ili oduzimanja od strane ljudi. Svi vjerovjesnici, neka je na njih mir i spas, pozivali su ka izvršavanju ovih temeljnih ibadeta.

Jedna od najvećih specifičnosti ibadeta u islamu jeste što njihov način, vrijeme i uslove obavljanja, određuje Allah Uzvišeni, preko Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kao takvi ostaju, bez bilo kakvog dodavanja ili oduzimanja od strane ljudi. Allah Uzvišeni kaže:

{ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا }

"Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Maide: 3.) I rekao je:

{ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ }

"Zato se drži onoga što ti se objavljuje, a ti si, uistinu, na Pravom putu." (Ez-Zuhruf, 43.) Kaže Uzvišeni o namazu:

{ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا }

"A kada namaz završite, Allaha spominjite, i stojeći, i sjedeći, i ležeći na bokovima. A kada

budete sigurni, namaz obavljajte u potpunosti; namaz je, uistinu, propisan vjernicima u određenim vremenskim razmacima." (En-Nisa: 103.) Govoreći o kategorijama zekata, On kaže:

{ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ فَلُوْبُهُمْ
وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ }

"Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga sakupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženima, i u svrhe na Allahovu putu, i putniku namjerniku. Allah je odredio tako! A Allah je sveznajući i mudar je." Et-Tevbe, 60. Govoreći o postu, rekao je:

{ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ
الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ
عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ }

"U ramazanu je počelo objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima, jasan dokaz Pravog puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka posti, a ko bolestan bude ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti. Allah hoće da vam olakša, a ne da teškoće imate, da određeni broj dana ispunite i da Allaha veličate jer vas je uputio, te da zahvalni budete." (El-Bekare: 185.) Kaže Uzvišeni o hadždžu:

{ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ النَّقْوَى وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ }

"Hadž je u poznatim mjesecima, pa onaj ko se obaveže u toku njih obaviti hadž ne može imati intimni odnos, nikakve grijehe činiti, niti se prepirati u toku hadža. A za dobro koje učinite Allah zna. Za put se opskrbite, a najbolja je opskrba bogobožnost! I Mene se bojte – vi, razumom obdareni!" (El-Bekare: 197.) Svi vjerovjesnici pozivali su u ove velike i osnovne ibadete.

25. Poslanik islama je Muhammed b.

Abdillah, potomak Ismaila sina

Ibrahimovog, neka je na njih mir i spas.

Rodio se 571. godine nove ere, u Mekki, gdje je i postao poslanik, nakon čega se odselio u Medinu. Sa svojim narodom nije sudjelovao u paganskim običajima, ali je sudjelovao u poslovima koji su vrijedni i važni. I prije svoga poslanstva bio je veoma lijepog ponašanja, do te mjere da su ga njegovi sunarodnici prozvali povjerljivim. Kada je napunio četrdeset godina, postao je poslanik, a njegovo poslanstvo, Uzvišeni Allah pomogao je određenim znamenjima i

nadnaravnim djelima, među kojima je Kur'an, kao najveće natprirodno djelo i znamenje koje traje do danas i trajat će do Sudnjeg dana. Nakon što je upotpunio dostavljanje vjere, preselio je na onaj svijet. U tom momentu imao je šezdeset i tri godine, a ukopan je u Medini. Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, pečat je svih vjerovjesnika i poslanika. Allah ga je poslao sa jasnom uputom i istinitom vjerom, kako bi ljude izveo iz tmina paganstva, nevjerstva i neznanja, u svjetlo tevhida i ispravnog vjerovanja. Allah je posvjedočio da ga je poslao Svojom dozvolom, kao pozivača k Njemu.

Poslanik islama je Muhammed b. Abdillah, potomak Ismaila sina Ibrahimovog, neka je na njih mir i spas. Rodio se 571. godine po Miladu, u Mekki, gdje je i postao poslanik, nakon čega se odselio u Medinu. Njegov ga je narod nazvao povjerljivim. Sa svojim narodom nije sudjelovao u paganskim običajima, ali je sudjelovao u poslovima koji su vrijedni i važni. I prije svoga poslanstva bio je veoma lijepog ponašanja. Allah Uzvišeni kaže:

{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

"...jer ti si, zaista, najljepše čudi." (El-Kalem, 4.)
Kada je napunio četrdeset godina, Allah ga je poslao kao poslanika i potpomogao ga je velikim čudima i nadnaravnim djelima, a najveće nadnaravno djelo jeste Kur'an Kerim. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

«مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيٍّ إِلَّا أُعْطِيَ مَا مِثْلُهُ أَمِنْ عَلَيْهِ الْبَشَرُ وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

"Svacom vjerovjesniku su dati dokazi koji su bili dovoljni ljudima kako bi povjerovali, a ono što je meni dato je objava (ar. vahj), pa se nadam da ću na Sudnjem danu imati najviše sljedbenika." Sahihul-Buhari Veličanstveni Kur'an je Allahova objava Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Allah Uzvišeni kaže:

{ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۚ فِيهِ ۚ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ }

"Ova Knjiga, u koju nema sumnje, uputa je bogobojaznima..." (El-Bekare: 2.) Rekao je Uzvišeni Allah:

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا }

"A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti." (En-Nisa: 82.) Uzvišeni Allah dao je izazov i džinima i ljudima da načine nešto slično Kur'anu. Uzvišeni Allah kaže:

{قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا }

"Reci: 'Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.'" (El-Isra: 88.) Također, dao im je izazov da sačine makar deset sura sličnih Kur'anu:

{ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۚ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَنْطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

"Zar oni da govore: 'On ga izmišlja!' Reci: 'Pa sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sura, i koga god hoćete, od onih u koje pored Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako je istina što tvrdite!'" (Hud: 13.) Također, dao im je izazov da sačine makar jednu suru sličnu kur'anskoj: "A ako sumnjate u ono što smo Mi objavili robu Svome, sačinite vi jednu suru sličnu tome i pozovite i svjedoke vaše, mimo Allaha, ako istinu govorite." (El-Bekare: 23.)

Veličanstveni Kur'an jedini je dokaz i čudo, od svih vjerovjesničkih čuda, koji će ostati do Sudnjeg dana. Kada je Uzvišeni Allah upotpunio vjeru Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i potpuno je dostavio, Poslanik je preselio na onaj svijet, i tada je ima šezdeset i tri godine. Ukopan je u Medini.

Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, pečat je svih vjerovjesnika i poslanika, o čemu Uzvišeni kaže:

{ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ }
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا {

"Muhammed nije otac nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i pečat, posljednji vjerovjesnik - a Allah sve dobro zna." (El-Ahzab: 40.) Od Ebu Hurejrea, radijallahu 'anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao:

«إِنَّ مَثَلِي وَمَثَلَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى بَيْتًا فَأَحْسَنَهُ وَأَجْمَلَهُ إِلَّا مَوْضِعَ لَبْنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَطُوفُونَ بِهِ وَيَعْجَبُونَ لَهُ وَيَقُولُونَ هَلَّا وُضِعَتْ هَذِهِ اللَّبْنَةُ؟ قَالَ: فَإِنَّا اللَّبْنَةُ وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ»

"Moj primjer i primjer vjerovjesnika prije mene je kao primjer čovjeka koji je sagradio kuću, dotjerao je i uljepšao, osim mjesta jedne cigle na uglu. Ljudi su obilazi li oko nje, divili se i govorili: 'Da je samo još cigla postavljena. Pa, ja sam cigla, a ja sam Pečat vjerovjesnika', rekao je (Muhammed, alejhis-selam)." Sahihul-Buhari Spominje se u Indžilu da je Isa, a.s., nagovjestio Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao raodosnu vijest: Kaže im Isus: "Zar nikada niste čitali u Pismima: Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo – kakvo čudo u očima našim!"

U Ponovljenom zakonu koji se danas nalazi, stoji da je Musa (Mojsije) rekao: "Podignut ću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Staviti ću svoje riječi u njegova usta da im kaže sve što mu zapovjedim."

Allah Uzvišeni poslao je Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, sa Uputom i ispravnom vjerom, svjedočeći da on slijedi istinu i da poziva k Njemu, uz dozvolu Njegovu:

{لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ ۖ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۖ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ
ۚ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

"Allah svjedoči da je istina ono što ti objavljuje, objavljuje ga Svojim znanjem, a i meleci svjedoče. A dovoljan je Allah kao svjedok." (En-Nisa: 166.) I rekao je:

{هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
ۚ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

"On je poslao Poslanika Svoga s Uputom i vjerom Istine da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan Svjedok!" (El-Feth: 28.) Allah ga je poslao sa Uputom kako bi ljude izveo iz tmina paganstva, nevjerstva i neznanja, u svjetlo tevhida i ispravnog vjerovanja, o čemu u Kur'anu kaže:

{يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

"Njome Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje steći zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih,

dozvolom Svojom, iz tmina na svjetlo i na pravi put ih upućuje." (El-Maide: 16.) I rekao je:

{الرَّ َكِّتَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ }

"Elif-lam-ra, Ovo je knjiga koju ti objavljujemo da ljude dozvolom njihova Gospodara izvedeš iz tmina na svjetlo, na put Silnoga i Hvaljenoga." (Ibrahim: 1.)

26. Islamski vjerovjekaon kojeg je dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, predstavlja pečat svih Allahovih poslanica i zakona. Radi se o potpunom i savršenom vjerovjekaonu u kojem se nalazi korist ljudima, kako u pitanjima vjere, tako i u pitanjima njihovih međusobnim odnosa. Ovaj vjerovjekaon, prije svega, čuva vjeru ljudi, njihove živote, imanja, razum i potomstvo. Njime se dokidaju svi raniji vjerovjekoni, kao što su prijašnji vjerovjekoni dokidali jedni druge.

Islamski vjerovjekaon kojeg je dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, predstavlja pečat svih Allahovih poslanica i zakona. Uzvišeni Allah, slanjem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upotpunio je vjeru i usavršio blagodat prema ljudima.

{الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا}

"Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Maide: 3.)

Islamski vjerovjerski zakon je savršen i u njemu se nalazi uspjeh ljudi, kako u vjeri, tako i u njihovim ovosvjetskim poslovima. Razlog tome jeste što sadrži sve prijašnje vjerovjerske zakone, uz dodatno upotpunjenje. Allah Uzvišeni kaže:

{إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا}

"Zaista je ovaj Kur'an uputa ka Putu koji je najispravniji, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika." (El-Isra: 9.) Islamski vjerovjerski zakon otklonio je od ljudi poteškoće koje su bile u prijašnjim narodima. Uzvišeni veli:

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي النُّورِ وَإِذَا يُنْزِلُ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

"...onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjersnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela,

a od odvratnih odvrćati, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. A oni koji u njega budu vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - oni će baš uspjeti." (El-E'araf: 157.)

Islamskim vjerozakonom dokinuti su svi prijašnji vjerezakoni:

{ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

"A tebi objavljujemo Knjigu, s Istinom, da potvrdi knjige prije objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali, On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti." (El-Maide: 48.) Kur'ani Kerim koji sadrži vjerezakon, objavljen je kao potvrda prijašnjih objava i s ciljem da ih dokine.

27. Uzvišeni Allah neće prihvatiti drugu vjeru mimo islama kojeg je dostavio

poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Nikome neće biti primljena i priznata neka druga vjera.

Uzvišeni Allah neće prihvatiti drugu vjeru mimo islama kojeg je dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Nikome neće biti primljena i priznata neka druga vjera. Uzvišeni Allah kaže:

{وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

"A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati." (Alu Imran: 85.) I rekao je:

{إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۚ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْثًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ}

"Allahu je prava vjera jedino – islam. A podvojili su se oni kojima je data Knjiga baš onda kada im je došlo saznanje, i to iz međusobne zavisti. A sa onima koji u Allahove riječi ne budu vjerovali Allah će brzo obračunati." (Alu Imran: 19.) Islam, kao čista i prava vjera jeste vjera Ibrahima, Allahovog prijatelja, o čemu Allah kaže:

{وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۚ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ}

"Vjeru Ibrahimovu izbjegava samo onaj koji ne drži do sebe. A Mi smo njega na ovome svijetu odabrali, i na onome će biti među dobrima." (El-Bekare: 130.) I rekao je:

{وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا}

"Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno preda Allahu, čineći još i dobra djela, i koji slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu? – A Ibrahima je Allah uzeo za prijatelja." (En-Nisa: 125.) Uzvišeni Allah, naređujući Svome poslaniku, Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, šta da kaže, veli:

{قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ}

"Reci: "Mene je Gospodar moj na Pravi put zaista uputio, u pravu vjeru, vjeru Ibrahima pravovjemika, a on višebožac nije bio." (El-En'am: 161.)

28. Plemeniti Kur'an knjiga je koju je Allah objavio poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Kur'an je govor Gospodara svjetova. Ljudima i džinima ponuđeno je kao izazov da načine nešto slično Kur'anu ili nešto slično makar jednoj suri. Ovaj izazov traje do današnjeg dana. Plemeniti Kur'an odgovara na mnogo važna pitanja u

vezi kojih milioni ljudi imaju određene nedoumice. Kur'an je očuvan do današnjeg dana, na izvornom arapskom jeziku na kojem je i objavljen. Iz njega nije izbačeno niti jedno slovo, a njegove se stranice štampaju i šire čitavim svijetom. On je veličanstvena Knjiga, nadnaravno djelo i zaslužuje da se čita kako u originalu, tako i u prevodu značenja. Također, i sunnet poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, očuvan je i prenesen putem pouzdanih lanaca prenosilaca. Njegove izreke štampane su na arapskom jeziku kojeg je govorio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a i prevedene su na mnoge svjetske jezike. Kur'an i sunnet glavni su izvor islamskih propisa i vjerozakona. Islam se ne uči iz postupaka pojedinaca koji se njemu pripisuju, nego se crpe iz božanske objave: Kur'ana i poslaničke prakse.

Plemeniti Kur'an knjiga je koju je Allah objavio poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem,

na arapskom jeziku. Kur'an je govor Gospodara svjetova.

{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193)
عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ
{(195)}

"I Kur'an je, sigurno, objava Gospodara svjetova;

donosi ga povjerljivi Džibril
na srce tvoje, da budeš upozoritelj,
na jasnom arapskom jeziku." (Eš-Šu'ara: 192-195.) I rekao je:

{ وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ }

"...a ti, zaista, primaš Kur'an od Mudrog i Sveznajućeg! (En-Neml: 6.) Ovaj Kur'an objavljen je od Allaha kao potvrda prijašnjih objavljenih knjiga, kao što Uzvišeni kaže:

{ وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ }

"Ovaj Kur'an nije izmišljen, od Allaha je - on potvrđuje ono prije njega i objašnjava propise, u njega nema sumnje, od Gospodara svjetova je!" (Junus: 37.) Kur'ani Kerim daje nam pojašnjenje za mnoga pitanja gdje se razilaze Jevreji i kršćani u njihovoj vjeri, o čemu u Kur'anu stoji:

{ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ }

{

"Ovaj Kur'an sinovima Israilovim kazuje najviše o onome u čemu se oni razilaze." (En-Neml: 76.) Kur'an sadrži jasne činjenice koji svim ljudima bivaju dokaz za spoznaju istine o Allahu Uzvišenom i Njegovoj vjeri:

{وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ}

"Mi u ovom Kur'anu navodimo ljudima svakojače primjere, da bi se prisjećali i pouku primili." (Ez-Zumer: 27.) Kaže Uzvišeni Allah:

{وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ
لِّلْمُسْلِمِينَ}

"Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za one koji jedino u Njega vjeruju." (En-Nahl: 89.)

Plemeniti Kur'an odgovara na mnogo važna pitanja u vezi kojih milioni ljudi imaju određene nedoumice. Kur'an nam odgovara na pitanje kako su stvoreni nebesa i Zemlja:

{أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ
وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ}

"Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali, i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati?" (El-Enbija: 30.) Također, u njemu se spominje i odgovor na pitanje kako je stvoren čovjek:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ثَرَابٍ ثُمَّ
 مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَّكُمْ
 وَتَقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ
 لِنَبْلُوًا أَشَدَّكُمْ ۖ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُّرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمُرِ
 لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۚ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا
 عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ }

"O ljudi! Ako ste u sumnji spram proživljenja - pa Mi smo vas, zaista, stvorili od prašine, zatim od kapi sjemena, potom od zakvačka, zatim od grude mesa, oblikovanog i neoblikovanog, da bismo vama objasnili! A u matericama zadržavamo šta hoćemo, do roka određenog, zatim činimo da se kao dojenčad rađate i da poslije do muževnog doba uzrastete; neko od vas umire, a neko duboku starost doživljava, tako da, nakon što je znao, ne zna ništa. I ti vidiš zemlju kako je zamrla, ali kad na nju vodu spustimo, ona ustrepće i uzbuja, i iz nje iznikne svakovrsno bilje prekrasno." (El-Hadždž: 5.) U njemu se nalazi i odgovor na pitanje gdje će čovjek okončati nakon života, a već ranije smo spominjali dokaze za ovo pitanje (br. 20), te da li je sve ovo nastalo slučajno ili s nekim uzvišenim ciljem? Uzvišeni Allah kaže:

{ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِن
 شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ افْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ
 يُؤْمِنُونَ }

"I zašto oni ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio, i da im

se, možda, kraj primakao? Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati?" (El-E'araf: 185.) Kaže Uzvišeni Allah:

{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }

"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti?" (El-Mu'minun: 115.)

Kur'an je očuvan do današnjeg dana, na izvornom arapskom jeziku na kojem je i objavljen:

{ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ }

"Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti!" (El-Hidžr: 9.) Iz njega ne nedostaje niti jedno slovo i nemoguće će da u njemu bude bilo kakva kontradiktornost, manjkavost ili preinaka, kao što Uzvišeni kaže:

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ
اِخْتِلَافًا كَثِيرًا }

"A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti." (En-Nisa: 82.) On se štampa i širi diljem svijeta. On je veličanstvena Knjiga, nadnaravno djelo i zaslužuje da se čita i sluša kako u originalu, tako i u prevodu značenja. Također, i sunnet poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove poruke, očuvan je i prenesen putem pouzdanih lanaca prenosilaca. Njegove izreke štampane su na arapskom jeziku kojeg je govorio Poslanik, sallallahu alejhi ve

sellem, a i prevedene su na mnoge svjetske jezike. Kur'an i sunnet glavni su izvor islamskih propisa i vjerazakona. Islam se ne uči iz postupaka pojedinaca koji se njemu pripisuju, nego se crpe iz božanske objave: Kur'ana i poslaničke prakse. U vezi Kur'ana, Uzvišeni Allah kaže:

{ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ - لَا يَأْتِيهِ
الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفَةٍ تَنْزِيلٍ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ }

"Zaista oni koji ne vjeruju u Opomenu, pošto im je došla, bit će kažnjeni! To je, zaista, knjiga zaštićena, laž joj je strâna, bilo s koje strane, ona je Objava od Mudroga i Hvale dostojnoga." (Fussilet: 41-42.) Govoreći o sunnetu, kao i o tome da je on vid objave, Uzvišeni kaže:

{ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ }

"...ono što vam Poslanik kao da, to uzmite, a ono što vam zabrani ostavite; i bojte se Allaha jer Allah, zaista, strahovito kažnjava." (El-Hašr: 7.)

**29. Islam naređuje dobročinstvo
roditeljima, makar i ne bili muslimani.
Takoder, naređuje i lijep odnos prema
djeci.**

Islam naređuje dobročinstvo roditeljima:

{وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبُلُغَنَّ
عِنْدَكَ الْكَبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ
لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا }

"Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njemu ibadet činite i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!", i ne odbij ih od sebe, i obraćaj im se riječima poštovanja punim." (El-Isra: 23.) I rekao je:

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي
عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ }

"Mi smo zapovjedili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, iz slabosti u slabost, i doji ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, kod Mene je krajnje odredište." (Lukman: 14.) I rekao je:

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا ۖ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ
كُرْهًا ۖ وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ
وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۚ
إِنِّي تَتَّبِعُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ }

"A čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka ga njegova tegobno nosi i tegobno ga rađa! Njegovo nošenje i dojenje trideset je mjeseci. Pa kad zrelost svoju dostigne i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: 'Gospodaru moj, uputi me da Ti zahvalim na

Tvojoj blagodati, koju si darovao meni i mojim roditeljima, i da dobro radim kojim si zadovoljan Ti, i potomstvo moje Ti učini dobrim! Ja se Tebi, doista, kajem, i ja sam musliman, predan Tebi." (El-Ahkaf: 15.)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: «أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «ثُمَّ أَبُوكَ»

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je neki čovjek upitao Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: 'Allahov Poslaniče, ko je najpreči da se prema njemu lijepo odnosim?' 'Tvoja majka', odgovorio je. 'A ko onda?', upitao je. 'Tvoja majka', odgovorio je. 'A ko onda?', upitao je. 'Tvoja majka', odgovorio je. 'A ko onda?', upitao je. 'Tvoj otac', odgovorio je.'" Sahihu Muslim.

Ova naredba vrijedi i prema roditeljima koji nisu muslimani, kao i prema onima koji jesu.

فَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ: (قَدِمْتُ أُمِّي وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ قُرَيْشٍ وَمُدَّتِهِمْ إِذْ عَاهَدُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ ابْنِهَا فَاسْتَفْتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: إِنَّ أُمِّي قَدِمَتْ وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَصِلُهَا؟ قَالَ: «نَعَمْ صِلِي أُمُّكَ»

Prenosi se od Esme kćerke Ebu Bekrove, r.a., da je rekla: "U vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, stigla mi je majka koja je bila

mnogoboškinja. Postavljajući pitanje Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekla sam: 'Došla mi je majka sa željom da održava vezu sa mnom. Da li i ja trebam održavati vezu s njom?' Rekao je: 'Trebaš.' Sahihul-Buhari Čak, kada bi roditelji trudili se da svoje dijete okrenu od islama, i tada islam naređuje da im se čini dobro, ali im se ne smije pokoriti u grijehu. Uzvišeni Allah kaže:

{ وَإِنْ جُهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ
مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ }

"A ako budu nastojali da te nagovore da Meni u obožavanju pridružuješ ono o čemu ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na dunjaluku, velikodušno ponašaj. I slijedi Put onoga koji se iskreno Meni obraća; Meni ćete se poslije vratiti i Ja ću vas o onome što ste radili obavijestiti." (Lukman: 15.)

Islam ne zabranjuje muslimanu dobročinstvo prema svojoj rodbini koji su nevjernici, ili prema onima koji nisu rodbina, ako se ne bore protiv njega:

{ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ }

"Allah vam ne zabranjuje da činite dobro i da budete pravedni prema onima koji ne ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašeg ne

izgone – Allah, zaista, voli one koji su pravični." (El-Mumtehine: 8.)

Islam naređuje lijep odnos prema djeci, a najveća roditeljska obaveza spram djece jeste da ih poduče obavezama koje imaju prema svome Gospodaru. Obraćajući se svome amidžiću, Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

«يَا غُلَامُ أَوْ يَا غُلِيمٌ أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهِنَّ؟ فَقُلْتُ: بَلَى. فَقَالَ: "احْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ احْفَظِ اللَّهَ تَجِدْهُ أَمَامَكَ تَعْرِفْ إِلَيْهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفُكَ فِي الشَّدَّةِ وَإِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ»

"Dječčače, hoćeš li da te naučim nekoliko riječi koje će ti koristiti? Rekao sam (veli Ibn Abbas): 'Naravno', a on reče: 'Čuvaj Allaha, pa će i Allah tebe čuvati. Čuvaj Allaha pa ćeš Ga uvijek pred sobom naći. Znaj za Allaha kada ti je lijepo, pa će On za tebe znati kada ti je teško. Kad išćeš, išći od Allaha. Kad pomoć tražiš, traži je od Allaha.'" Ahmed, 4/287.

Uzvišeni Allah naredio je roditeljima da poduče svoju djecu onome što im donosi koristi i u vjeri, a i u životu na ovome svijetu. Uzvišen veli:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْجِبَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ}

"O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od Vatre, kojoj su ljudi i kamenje gorivo, o kojoj se meleki strogi i snažni brinu, koji se onome

što im Allah zapovjedi ne opiru, i koji ono što im se naredi izvršavaju." (Et-Tahrim: 6.) Prenosi se da je Alija, r.a., u vezi riječi:

{قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا}

"...sebe i porodice svoje čuvajte od Vatre", 'Odgajajte ih i podučavajte.'" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je roditeljima da svoju djecu poduče namazu, kako bi se na njega navikli, rekavši:

{مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ}

"Naređujte svojoj djeci namaz kada napune sedam godina." Hadis bilježi Ebu Davud Također, rekao je Poslanik sallallahu 'alejhi ve sellem:

«كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ»

"Svi ste vi pastiri, i svaki pastir bit će odgovoran za svoje stado. Vladar je pastir i odgovoran je za svoje stado, čovjek je pastir svojoj porodici i odgovoran je za svoje stado, žena je pastirica u kući svoga muža i odgovorna je za svoje stado, i sluga je pastir imetku svoga gospodara i odgovoran je za svoje stado. Svi ste vi, dakle, pastiri i svi ste odgovorni za svoje stado." Sahihu Ibn Hibban, 4490.

Islam je naredio ocu da izdržava svoju djecu i porodicu, o čemu smo već govorili (br. 18). Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukazao nam je kolika je vrijednost izdržavanja djece:

«أَفْضَلُ دِينَارٍ يُنْفَقُهُ الرَّجُلُ: دِينَارٌ يُنْفَقُهُ عَلَى عِيَالِهِ وَدِينَارٌ يُنْفَقُهُ الرَّجُلُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ يُنْفَقُهُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ». قَالَ أَبُو قِلَابَةَ: "وَبَدَأَ بِالْعِيَالِ ثُمَّ قَالَ أَبُو قِلَابَةَ: وَأَيُّ رَجُلٍ أَعْظَمَ أَجْرًا مِنْ رَجُلٍ يُنْفِقُ عَلَى عِيَالٍ صِغَارٍ يُعِفُّهُمْ أَوْ يَنْفَعُهُمُ اللَّهُ بِهِ وَيُغْنِيهِمْ"

"Najbolji je dinar onaj kojim čovjek nahrani svoju djecu (porodicu), i dinar kojim hrani svog konja pripremajući ga na Allahovom putu, i dinar koji čovjek potroši na svoje prijatelje na Allahovu putu." Ebu Kilabe reče: "Prvo je spomenuo porodicu (djecu), zatim je Ebu Kilabe rekao: "Ko to ima veću nagradu od čovjeka koji izdržava svoju malu djecu, čuvajući ih od onoga što nije dozvoljeno ili kojima Allah preko njega daje korist i čini ih neovisnim." Muslim, br. 994.

30. Islam naređuje pravednost u riječima i djelima, pa čak i prema neprijateljima.

Uzvišeni Allah opisan je svojstvima pravde i pravičnosti, u Svojim djelima i upravljanjem među robovima, i On je na Pravoj stazi kada je riječ o naredbama, zabranama, stvaranju i odredbama. On, Uzvišeni, kaže:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ }

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učeni, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Alu Imran: 18.) Uzvišeni Allah naređuje pravdu:

{قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ }

Reci: "Gospodar moj naređuje pravednost." (El-E'araf: 29.) Svi poslanici i vjerovjesnici, neka je na njih Allahov mir i spas, poslani su da uspostave pravdu, kao što Uzvišeni kaže:

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ }

"Mi smo izaslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima knjige i terazije objavljivali, da bi ljudi pravedno postupali." (El-Hadid: 25.) Terezije koje se spominju, ukazuju na pravdu u riječima i djelima.

Islam naređuje pravdu u riječima i djelima, pa čak i prema neprijateljima:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَإِنْ تَلَوُّوا أَوْ نَعَرَضُوا فَلَا تَعْمَلُوا خَبِيرًا }

"O vi koji vjerujete, budite uvijek pravedni, svjedočite radi Allaha, pa makar to bilo protiv vas samih, ili roditelja i rodbine. Bude li onaj o kome

svjedočite bogat ili siromah, pa Allah je prečiji! I ne slijedite strasti, kako ne biste bili nepravedni. A ako budete krivo svjedočili ili svjedočenje izbjegavati, pa Allah, zaista, u potpunosti zna ono što radite." (En-Nisa: 135.) I rekao je:

{وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوْا ۚ وَتَعَاوَنُوْا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۚ وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ }

"I neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite, zato što su vam spriječili pristup Časnome hramu, nikako ne navede da ih napadnete! Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu; i bojte se Allaha, jer Allah strašno kažnjava." (El-Maide: 2.) I rekao je:

{يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَى اَلَّا تَعْدِلُوْا ۚ اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى }

"O vjernici, dužnosti prema Allahu izvršavajte, i pravedno svjedočite! Neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti." (El-Maide: 8.) Danas, u zakonima naroda i vjerama ljudi, ne možemo pronaći naredbu pravednog svjedočenja pa makar to bilo protiv sebe, roditelja i najbližih, kao ni naredbu pravde, kako prema neprijatelju, tako i prema prijatelju.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je pravedno postupanje i prema djeci:

فَعَنْ عَامِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ التَّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ: لَا أَرْضَى حَتَّى تُشْهَدَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي أَعْطَيْتُ ابْنِي مِنْ عَمْرَةَ بِنْتِ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً فَأَمَرْتَنِي أَنْ أَشْهَدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «أَعْطَيْتَ سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هَذَا؟» قَالَ: لَا قَالَ: «فَانْفِقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ» قَالَ: فَرَجَعَ فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ

Prenosi se od Amira da je rekao: "Čuo sam Nu'mana b. Bešira, radijallahu anhumu, kada je na minberu rekao: 'Moj mi je otac dao poklon, pa je Amra, kćerka Revahova rekla: 'Nisam zadovoljna dok to ne predočiš Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i on posvjedoči.' On je došao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: 'Ja sam svome sinu od Amre, kćerke Revahove,

dao dar, pa mi je ona naredila, da tebe, Allahov Poslaniče, sallallahu alejhi ve sellem, uzmem za svjedoka.' 'A jesi li to isto podario ostaloj svojoj djeci?' - upitao je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. 'Ne' - odgovorio je on. 'Bojte se Allaha i budite pravedni prema svojoj djeci' - rekao je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. On se

potom vratio (kući), kaže Nu'man, i uzeo natrag poklon." Sahihul-Buhari, 2587.

Razlog tome jeste što stanje ljudi i država nije održivo osim pravdom i što samo pravda može donijeti sigurnost vjere, života, potomstva, časti, imetka i države. Upravo zbog toga, kada su mušrici Mekke otežali život muslimanima u njoj, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio im je iseljenje u Abesiniju, obrazlažujuću da njome vlada pravedni vladar koji niko ne čini nepravdu.

31. Islam naređuje dobročinstvo prema svim stvorenjima i poziva ka lijepom ponašanju i najljepšim djelima.

Islam naređuje dobročinstvo prema svim stvorenjima:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ}

"Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje." (En-Nahl: 90.) I rekao je:

{الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ}

"...za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju – a Allah voli one koji dobra djela čine." (Alu Imran: 134.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

« إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَ، وَلْيُحِدَّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ، فَلْيُرِحْ ذَبِيحَتَهُ »

"Zaista je Allah propisao dobročinstvo (lijep postupak) u svakoj prilici: pa kada ubijate, ubijajte lijepo (dostojanstveno), a kada koljete, koljite lijepo, i neka onaj koji hoće da kolje (neku životinju), prvo naoštri svoj nož i neka olakša životinji koju kolje." Muslim, br. 1955.

Islam poziva ka lijepom ponašanju i najljepšim djelima. Spominjući svojstva Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koja se nalaze u prijašnjim objava, Allah Uzvišeni kaže:

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
النُّورِ وَإِنْجِيلٍ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ
الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا
النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

"...onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvrćati, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. A oni koji u njega budu vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - oni

će baš uspjeti." (El-E'araf: 157.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرِّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا سِوَاهُ»

"Aiša, Allah je blag i voli blagost. On za blagost daje ono što ne daje za grubost, niti za bilo šta drugo daje nešto takvo!" Muslim, br. 2593. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ: عُقُوقَ الْأُمّهَاتِ وَوَادَ الْبَنَاتِ وَمَنْعَ وَهَاتٍ وَكَرِهَ لَكُمْ قَيْلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ»

"Allah vam je zabranio neposlušnost prema majkama, zakopavanje novorođenih živih kćerki i nedavanje onoga što je obaveza dati, odnosno bespravno uzimanje onoga što čovjeku ne pripada, i zabranio je još troje: da prenosite 'rekla-kazala', uništavanje (rasipanje) imovine i mnogo zapitkivanje." Sahihul-Buhari, 2408. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفَسُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ»

"Tako mi Allaha u Čijoj je ruci moja duša, nećete ući u Džennet sve dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati sve dok se ne budete voljeli! Hoćete li da vas uputim na djelo kojim ćete se, ako ga budete činili, zavoljeti? Nazivajte selam jedni drugima!" Muslim, br. 54.

**32. Islam naređuje lijepe vrline kao što su:
iskrenost, ispunjavanje obaveza, čednost,
stid, hrabrost, trud, plemenitost,
pomaganje potrebnima, tužnima, davanje
hrane gladnima, lijepe komšijske odnose,
održavanje rodbinskih veza i blagost
prema životinjama.**

Islam naređuje lijepe vrline. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

(إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ)

”Zaista sam poslan da usavršim plemenite ćudi kod ljudi.” Sahihul-Edebil-Mufred, 207. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

(نَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ ، وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا ، وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ الثَّرَثَارُونَ ، وَالْمُتَشَدِّقُونَ ، وَالْمُتَفِيهِقُونَ ، قَالُوا : قَدْ
عَلِمْنَا الثَّرَثَارُونَ وَ الْمُتَشَدِّقُونَ ، فَمَا الْمُتَفِيهِقُونَ ؟ قَالَ :
الْمُتَكَبِّرُونَ)

”Zaista su mi od vas najdraži i sjedit će najbliže meni na Sudnjem danu oni koji su najljepše ćudi. A zaista su mi najmrži od vas i bit će najudaljeniji od mene na Sudnjem danu, nametljivi govornici (essersarun) i oni koji se samodopadno prenemažu u svom govoru, oholo pokušavajući da istaknu svoju stručnost i govorljivost (el-mutešeddikun) i oni koji

pričaju ispunjenih i razvučenih usta, diveći se svome govoru i uzdižući se nad drugima (el-mutefejhikun). Ashabi rekoše: 'Allahov Poslaniče, znamo ko su sersaruni i mutešeddikuni (nametljivi govornici i oni koji se prenemažu u govoru), ali ko su mutefejhikuni?' On im reče: 'To su uobraženjaci koji sebe uzdižu nad ostalim.'" Es-Silsiletu Es-Sahihah, 791.

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: " لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا " وَكَانَ يَقُولُ:
(إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا)

Abdullah ibn 'Amr, radijallahu 'anhuma, kaže: "Allahov Poslanik nije bio nepristojan, besraman, niti je bio nemoralan, bestidan (u svome govoru i ponašanju), i govorio je: 'Zaista su među vama najbolji oni koji su najljepšeg ponašanja.'" Sahihul-Buhari, 3559. Pored ovih, postoje i drugi ajeti i hadisi kojima se općenito podstiče na lijepo ponašanje i dobra djela

Islam, između ostalog, naređuje iskrenost. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

(عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا)

"Držite se iskrenosti, jer ona vodi u dobročinstvo, a dobročinstvo vodi ka Džennetu. Čovjek će biti

iskren, trudeći se u tome, sve dok kod Allaha ne bude upisan među iskrene." Muslim, br. 2607.

Islam naređuje poštivanje emaneta i preuzetih obaveza:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا}

"Allah vam zapovijeda da odgovorne službe onima koji su ih dostojni povjeravate..." (En-Nisa: 58.)

Islam naređuje i čednost. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«ثلاثة حق على الله عونهم: وذكر منهم: والناكح الذي يريد العفاف»

"Allahova je obaveza da pomogne trojicu...među njima je spomenut onaj ko stupi u brak, želeći ostati čedan." Tirmizi, 1655. Jedna od dova koju je učio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, glasi:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَىٰ وَالتَّقَىٰ وَالْعَفَافَ وَالْغِنَىٰ»

"Allahu moj, tražim od Tebe uputu, bogobojaznost, suzdržanost od činjenja grijeha (čednost) i da budem nezavisan od ljudi." Muslim, br. 2721.

Islam nam naređuje i stid. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ»

"Stid ne donosi osim dobro." Sahihul-Buhari, 6117. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«لِكُلِّ دِينٍ خُلُقٌ وَخُلُقُ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ»

"Svaka vjera ima svoje ponašanje, a ponašanje islama je stid." Bilježi Buhari u Šu'bul-iman, 6/2619.

Hrabrost je, također, jedna od osobina koja je naređena islamom. Prenosi se da je Enes, r.a., rekao:

«كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَشْجَعَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَلَقَدْ فَرَعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ فَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَقَهُمْ عَلَى فَرَسٍ»

"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bijaše najljepši, najhrabriji i najdarežljiviji čovjek. Stanovništvo Medine bilo se uplašilo jedne noći, pa ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pretekao na konju (u izviđanju terena)." Sahihul-Buhari, 2820. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uticao se Allahu od kukavičluka. Govorio je:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ»

"Allahu moj, sačuvaj me kukavičluka." Sahihul-Buhari, 6374.

Islam naređuje darežljivost i plemenitost, kako u Kur'anu stoji:

{مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ ۗ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ }

"Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zрно iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna.

– A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjereno dobar i sve zna." (El-Bekare: 261.)

Darežljivost je bila jedna od vrlina Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Prenosi se da je Ibn Abbas, r.a., rekao:

«كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدَ النَّاسِ بِالْخَيْرِ وَكَانَ أَجْوَدُ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ وَكَانَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَلْقَاهُ كُلَّ لَيْلَةٍ فِي رَمَضَانَ حَتَّى يَنْسَلِخَ يَغْرُضُ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقُرْآنَ فَإِذَا لَقِيَهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ أَجْوَدَ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ»

"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najdarežljiviji od svih ljudi, a najdarežljiviji je bio u ramazanu, kada se Džibril sastajao s njim, a Džibril se sastajao s njim svaku noć tokom ramazana i podučavao ga Kur'anu. Zaista je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se s njima sastao, bio darežljiviji od vjetra (koji donosi kišu)." Sahihul-Buhari, 1902.

Također, islam naređuje pomaganje potrebnima, tužnima, davanje hrane gladnima, lijepe komšijske odnose, održavanje rodbinskih veza i blagost prema životinjama.

فَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: «تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ»

Prenosi se od Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhumu, da je jedan čovjek upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Koji je Islam najbolji?", pa mu reče: "Da nahraniš gladnog i da nazivaš selam onima koje znaš i onima koje ne poznaješ". Sahihul-Buhari, 12. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ فَوَجَدَ بِئْرًا فَنَزَلَ فِيهَا فَشَرِبَ ثُمَّ خَرَجَ فَإِذَا كَلْبٌ يَلْهَثُ يَأْكُلُ الثَّرَى مِنَ الْعَطَشِ فَقَالَ الرَّجُلُ: لَقَدْ بَلَغَ هَذَا الْكَلْبُ مِنَ الْعَطَشِ مِثْلُ الَّذِي كَانَ بَلَغَ بِي فَنَزَلَ الْبِئْرَ فَمَلَأَ خُفَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِفِيهِ فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَعَفَرَ لَهُ» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ فَقَالَ: «نَعَمْ فِي كُلِّ دَابَّةٍ كَبِدٌ رَطْبَةٌ أَجْرٌ»

"Neki čovjek je putovao, pa je jako ožednio. Na putu je naišao na bunar te se spustio i napio se vode. Kada je izašao iz bunara, ugledao je jednog psa kako plazi jezik i jede blato od žeđi. Čovjek tada reče: 'Ovog psa je snašla žeđ kao što je i mene bila snašla.' Zatim je ponovo sišao u bunar i zagrabio vode svojom mestvom (obućom), koju je držao u zubima, dok se ponovo popeo i napojio psa. Allah, Uzvišeni, mu je, zahvaljujući tome, oprostio njegove grijehe. Ashabi tada upitaše: 'Allahov Poslaniče, zar mi i u usluzi životinjama imamo nagradu?' 'U svemu što ima živu jetru je nagrada.'" Sahihu Ibn Hibban, 544. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارَ»

"Onaj ko zbrine udovicu i siromaha je kao mudžahid (borac) na Allahovom putu, ili kao onaj ko noću klanja, a danju posti." Sahihul-Buhari, 5353.

Islam potvrđuje prava rodbine i obavezuje nas da održavamo rodbinske veze. Uzvišeni Allah kaže:

{النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ ۖ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ۗ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا}

"Vjerovjesnik je bliži vjernicima nego oni sami sebi, a supruge njegove su - kao majke njihove. A srodnici, po Allahovoj Knjizi, bliži su jedni drugima od ostalih vjernika i muhadžira, osim što prijateljima svojim možete dobro učiniti. To je u Knjizi zapisano." (El-Ahzab: 6.) Također, islam upozorava na opasnost kidanje rodbinskih veza i takav postupak poredi sa neredom, kako u Kur'anu stoji:

{قَهْلَ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَنُقْطَعُوا أَرْحَامُكُمْ (22) أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ (23)}

"Zar i vi ne biste, kada biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali!

To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio." (Muhammed: 22-23.) Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, veli: "Neće ući u Džennet onaj ko kida rodbinske veze." Muslim, br. 2556. Rodbina sa kojom smo dužni održavati veze jesu: roditelji, braća, sestre, amidže i tetke (sestre od oca), daidže i tetke (sestre od majke).

Islam potvrđuje i pravo komšije, pa makar bio i nevjernik, o čemu Allah kaže:

{وَاَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ
وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا}

"I Allahu ibadet činite i ništa Mu ne pridružujte, a roditeljima činite dobro, i rođacima, i siročadima, i siromasima, i komšiji bližnjem, i komšiji daljnjem, i drugu pored sebe, i putniku, i onome koji je u vašem posjedu. Allah, doista, ne voli one koji se ohole i hvališu." (En-Nisa: 36.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

(مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِّثُهُ)

"Toliko mi je često Džibril oporučivao susjeda, da sam mislio da će ga učiniti (zakonitim) nasljednikom." Sahihu Ebi Davud, 5152.

33. Islam je dozvolio lijepa jela i pića, naredio je čišćenje srca, tijela i mjesta stanovanja. Zbog toga je dozvolio brak. Isto to naredio je i vjerovjesnicima, neka je na

njih mir i spas. Oni naređuju i propagiraju sve što je lijepo i dobro.

Islam je dozvolio lijepa jela i pića. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli:

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الطَّيِّبَ وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ قَالَ تَعَالَى: يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ { وَقَالَ تَعَالَى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ } الْآيَةَ قَالَ: ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبَّ يَا رَبَّ وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ وَغَدْيِي بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ؟! »

"O ljudi, Allah je dobar i prima samo dobro. Allah je vjernicima naredio ono što je naredio i poslanicima kada je rekao: 'O poslanici, lijepim - dozvoljenim jelima se hranite i dobra djela činite; Ja, zaista, dobro znam šta vi radite!' I kaže: 'O vi koji vjerujete, jedite dobra kojim smo vas opskrbili i Allahu zahvaljujte, ako, doista, samo Njemu ibadet činite.' Zatim je govorio o čovjeku raščupane kose i prašnjavom od dugoga putovanja, koji diže ruke nebu moleći: 'Gospodaru moj, Gospodaru moj!' A hrana mu je haram, piće mu je haram, odjeća mu je haram i hranjen je haramom! Kako mu dova onda može biti primljena?" Muslim, 1015. I rekao je:

{قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ}

"Reci: 'Ko je zabranio Allahove ukrase koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?' Reci: 'To je za vjernike na dunjaluku, a i na ahiretu jesu samo za njih.' Eto, tako Mi подробно izlažemo ajete ljudima koji znaju." (El-E'araf: 32.)

Islam je naredio čišćenje srca, tijela i mjesta stanovanja. Zbog toga je dozvolio brak. Isto to naredio je i vjerovjesnicima, neka je na njih mir i spas. Oni naređuju i propagiraju sve što je lijepo i dobro. Allah Uzvišeni kaže:

{وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ}

"Allah za vas stvara žene od vaše vrste, a od žena vaših daje vam sinove i unuke, i ukusna jela vam daje. Pa zašto u laž oni vjeruju, a Allahove blagodati poriču." (En-Nahl: 72.) I rekao je:

{ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ (4) وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ (5) }

"I odjeću svoju očisti!

I kumīrā se kloni!" (El-Muddessir: 4-5.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ. قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً قَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ الْكِبَرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَغَمَطُ النَّاسِ)

„Neće ući u Džennet onaj u čijem srcu bude i trun oholosti.“ Neki čovjek ga upita: 'Zaista čovjek voli da mu odjeća i obuća budu lijepi.' Na to mu Allahov Poslanik reče: 'Zaista je Allah lijep i voli ljepotu. Oholost je odbijanje istine i ponižavanje ljudi.'“ Sahih Muslim, 91.

34. Islam je zabranio sve temeljne grijehe, poput širka, nevjerovanja, obožavanja kipova, govora o Allahu bez znanja, ubijanja djece, bespravnog ubijanja, nereda po Zemlji, sihra, vidljivog i nevidljivog razvrata, bluda, istospolnih odnosa, kamate, konzumiranja strvine, mesa životinja koje su žrtvovane kipovima i kumirima, konzumiranja svinjskog mesa i drugih nečistih materija. Također, islam je zabranio bespravno korištenje imetka siročeta, varanje i zakidanje, prekidanje rodbinskih veza. Svi vjerovjesnici složni su

kada je u pitanju zabrana spomenutih loših djela.

Islam je zabranio sve temeljne grijehе, poput širka, nevjerovanja, obožavanja kipova, govora o Allahu bez znanja, ubijanja djece... On, Uzvišeni, kaže:

{ قُلْ تَعَالَوْا أَنَا رَبُّكُمْ عَلَيْهِمُ اللَّاءُ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَلَدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ أَمْلَقَ نَحْنُ نَرِزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا أَلْفُوحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاءُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ لَا نُكَالُفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّاءُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }

"Reci: 'Dodite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu ništa u obožavanju ne pridružujete, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju zbog neimaštine ne ubijate, Mi i vas i njih hranimo, ne približujte se nevaljalštinama, bile javne ili tajne; ne ubijajte onog koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva; to vam On zapovijeda, da biste razumjeli.'"

"I ne približavajte se imetku siročeta, osim na najljepši način, sve dok punoljetno ne postane, i mjericu i vagu pravično napunite. Mi nikoga preko njegove mogućnosti ne zadužujemo; i kad govorite, po pravdi govorite, pa makar se ticalo i

srodnika, i obaveze prema Allahu ispunjavajte, eto, to vam On zapovijeda da biste se prisjetili i pouku primili." (El-En'am: 151-152.) I rekao je:

{ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ }

"Reci: 'Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i potajni, i grijeh, i neopravdano nasilje, i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allahu govorite ono što ne znate.'" (El-E'araf: 33.)

Islam je zabranio bespravno ubijanje. Uzvišeni kaže:

{ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ
جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا }

"I ne ubijajte nikoga koga je Allah zabranio, osim kada je to zakonom opravdano! A ako je neko, ni kriv ni dužan, ubijen, onda njegovom nasljedniku ili staratelju dajemo vlast, ali neka ni on ne prekoračuje granicu u ubijanju. On će, doista, biti pomognut." (El-Isra': 33.) I rekao je:

{ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ
إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا }

"...i oni koji mimo Allaha drugog boga ne mole, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kad se na to ima pravo, i koji ne bludniče; a ko to radi, iskusit će kaznu." (El-Furkan: 68.)

Islam je zabranio nered po Zemlji. U Kur'anu stoji:

{وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا}

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen." (El-E'araf: 56.)

وقال الله تعالى مخبراً عن النبي شعيب عليه السلام أن قال لقومه: {يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَافْزُقُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

Govoreći o tome šta je Šuajb, a.s., rekao svome narodu, Uzvišeni kaže:

"A i u Medjen - njihova brata Šuajba poslasmu. 'O narode moj', govorio je on, 'Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate! Jasan dokaz od Gospodara vašeg došao vam je, zato punitе mjericu i vagu, i ljude ni u čemu ne zakidajte, i red na Zemlji ne remetite kad je već na njoj red uspostavljen. To je bolje za vas, ako ste vjernici.'" (El-E'araf: 85.)

Islam je zabranio i sihr. Kaže Allah Uzvišeni:

{وَالْقَ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَى}

"Samo baci to što ti je u desnoj ruci, progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti." (Taha: 69.)
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ وَالسِّحْرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الزَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ»

„Klonite se sedam upropaštavajućih grijeha“. Rečeno je: „O Allahov Poslaniče, a koji su to grijesi?“ On je kazao: „Pridruživanje druga Allahu, sihr, bespravno ubijanje, kamata, jedenje imetka siročeta, bježanje sa bojnog polja, i potvora čestitih vjernica.“ Sahihul-Buhari, 6857.

Islam je zabranio sve vrste vidljivog i nevidljivog razvrata, blud, istospolne odnose. Na početku ovog dijela, spomenuti su ajeti koji ukazuju na ovo. Također, islam je zabranio kamatu:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (278) فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْنُوا فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ (279)}

"O vjernici, bojte se Allaha i od ostatka kamate odustanite, ako ste pravi vjernici.

Ako ne učinite, eto vam onda, neka znate – rata od Allaha i Poslanika Njegova! A ako se pokajete, ostaće vam glavnice imetaka vaših, nećete nikoga oštetiti, niti ćete oštećeni biti." (El-Bekara: 278-279.) Nijedan grijешnik nije upozoren objavom rata, kao što je to slučaj sa kamatarima, jer kamata uništava vjere, države, imetke i živote.

Islam je zabranio konzumiranje strvine, mesa životinja koje su žrtvovane kipovima i kumirima, konzumiranje svinjskog mesa. O tome Allah veli:

{حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْوَاجِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ {

"Zabranjuje vam se strv, i krv, i svinjsko meso, i ono što je zaklano u nečije drugo, a ne u Allahovo ime, i što je udavljeno i ubijeno; i što je strmoglavljeno, i rogom ubodeno, ili od zvijeri načeto – osim ako ste ga preklali – i što je na žrtvenicima žrtvovano, i zabranjuje vam se gatanje strjelicama. To vam je grijeh." (El-Maida, 3.)

Islam je zabranio konzumiranje alkohola i drugih nečistih materija, jer u Kur'anu stoji:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْوَاجُ رَجَسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (90) إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ ۚ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنتَهُوْنَ (91) }

"O vjernici, vino i kocka i kumiri i strjelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite.

Šejtan želi da pomoću vina i kocke unese među vas neprijateljstvo i mržnju i da vas od sjećanja na Allaha i od obavljanja molitve odvрати. Pa hoćete li se okaniti? El-Maide, 90-91. Već ranije

(br. 31) spomenuli smo da je jedno od svojstava Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koje se spominje u Tevratu, bilo da zabranjuje ružna djela. Uzvišeni kaže:

{ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ }{

"Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati ni čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvracati, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi." (El-E'araf, 157.)

Također, islam je zabranio bespravno korištenje imetka siročeta, o čemu Allah kaže:

{ وَآتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا }{

"I siročadima imetke njihove dajte, ono što je loše i zabranjeno ne mijenjajte za ono što je lijepo i dopušteno, i imetke njihove s imecima vašim ne trošite. To je, doista, prestup veliki." (En-Nisa: 2.) I reekao je:

{ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا }{

"Doista, oni koji nepravедno troše imetke siročadi, u svoje stomake stavljaju vatru i oni će u Ognju gorjeti." (En-Nisa: 10.)

Islam je zabranio varanje i zakidanje. U Kur'anu, Allah Uzvišeni upozorava:

{ وَيَلِّ الْمُطَفِّينَ (1) الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (2)
وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ (3) أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ
مَبْعُوثُونَ (4) }

"Teško onima koji zakidaju
koji punu mjeru uzimaju kada od drugih
kupuju,
a kada drugima mjere na litar ili na kantar –
zakidaju.

Zar ne misle takvi da će oživljeni biti?!" El-Mutaffifin, 1-4.

Islam nam zabranjuje i prekidanje rodbinskih veza, a već ranije (br. 31.) spomenuli smo ajete i hadise koji ukazuju na to. Svi vjerovjesnici složni su kada je u pitanju zabrana spomenutih loših djela.

**35. Islam zabranjuje svaki vid lošeg
ponašanja, kao što je: laž, varanje,
iznevjera, prevara, pronevjera, zavist,
spletkarenje, krađa, nasilništvo, nepravda.
Zabranjuje svako ružno ponašanje.**

Islam zabranjuje svaki vid lošeg ponašanja. Allah Uzvišeni kazuje:

{ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ }

I, iz oholosti, ne okreći od ljudi lice svoje i ne idi zemljom nadmeno, jer Allah ne voli ni gordog ni hvalisavog." Lukman: 18 Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao::

« إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَاسَنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الثَّرَاوُونَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ وَالْمُتَفَيِّهُونَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْنَا الثَّرَاوُونَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ فَمَا الْمُتَفَيِّهُونَ قَالَ الْمُتَكَبِّرُونَ »

"Zaista su mi od vas najdraži i sjedit će najbliže meni na Sudnjem danu oni koji su najljepše ćudi. A zaista su mi najmrži od vas i bit će najudaljeniji od mene na Sudnjem danu, nametljivi govornici (essersarun) i oni koji se samodopadno prenemažu u svom govoru, oholo pokušavajući da istaknu svoju stručnost i govorljivost (el-mutešeddikun) i oni koji pričaju ispunjenih i razvučenih usta, diveći se svome govoru i uzdižući se nad drugima (el-mutefejhikun). Ashabi rekoše: 'Allahov Poslaniče, znamo ko su sersaruni i mutešeddikuni (nametljivi govornici i oni koji se prenemažu u govoru), ali ko su mutefejhikuni?' On im reče: 'To su uobraženjaci koji sebe uzdižu nad ostalim.'" Es-Silsiletus-Sahihah, 791.

Islam zabranjuje laž, što se jasno vidi iz ajeta:

{ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ }

"Allah neće ukazati na Pravi put onome koji u zlu pretjeruje i koji mnogo laže." Gafir, 28. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«وَأَيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا»

"Držite se iskrenosti, jer ona vodi u dobročinstvo, a dobročinstvo vodi ka Džennetu. Čovjek će biti iskren, trudeći se u tome, sve dok kod Allaha ne bude upisan među iskrene." Muslim, br. 2607. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ»

„Tri su osobine licmjera: kada govori laže, kada obeća ne ispuni i kada mu se nešto provjeri, on to iznevjeri.“ Sahihul-Buhari, 6095.

Islam zabranjuje varanje.

وجاء في الحديث أن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى صُبْرَةٍ طَعَامٍ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِيهَا فَتَأَلَّتْ أَصَابِعُهُ بَلًّا فَقَالَ: «مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟» قَالَ أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ كَي يَرَاهُ النَّاسُ مَنْ غَشَّ فَلَيْسَ مِنِّي»

Prenosi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jedne prilike naišao pored posude sa

hranom (hurmana) pa je stavio ruku u posudu a prsti su mu se pokvasiše, pa je rekao: „Šta je ovo vlasniče hrane?“ „Pokislo je Allahov Poslaniče.“, odgovori čovjek, na šta mu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: „Zašto nisi vlažni dio stavio na vrh da ga svijet vidi!? Ko nas vara nije od nas!“ Sahih Muslim, 102.

Islam zabranjuje iznevjeru, prevaru i pronevjeru. U jednom ajetu stoji:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ}

"O vjernici, Allaha i Poslanika ne varajte i svjesno međusobno povjerenje ne proigravajte." El-Enfal, 27. Kaže Uzvišeni Allah:

{الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ}

"...oni koji obavezu prema Allahu ispunjavaju i ne krše obećanje." Er-Ra'd, 20. "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svojoj vojsci koja bi krećala u boj, govorio bi:

«اغْزُوا وَلَا تَغْلُوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تَمْتَلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيَدًا»

'Idite u boj, ali nemojte nešto pronevjeriti, nemojte ugovor kršiti, nemojte ubijene masakrirati i nemojte djecu ubijati.'" Muslim, br. 1731. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدَعَهَا: إِذَا أُوْتِمِنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ»

"Ko imadne kod sebe četiri svojstva, on je čisti munafik, a ko imadne jedno, taj ima jedno svojstvo munafikluka (licemjerstva), sve dok ga se ne oslobodi: kada mu se nešto povjeri, pronevjeri; kada priča, laže; kada obeća, iznevjeri; i kada raspravlja, drsko i bestidno govori." Sahihul-Buhari, 34.

Islam nam zabranjuje i zavidnost, što se jasno razumije iz sljedećeg ajeta:

{أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا}

"I zar ljudima zavide na onome što im je Allah dao iz obilja svoga?! A Mi smo potomcima Ibrahimovim Knjigu i mudrost dali, i dali smo im veliku vlast." (En-Nisa: 54.) I reekao je:

{وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۖ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}

"Mnogi sljedbenici Knjige voljeli bi, iz lične zlobe svoje, da vas, nakon vašeg vjerovanja, vrata u nevjernike, nakon što im je Istina jasnom postala. Ali, vi oprostite i preko toga pređite, dok Allah Svoju odluku ne donese. Allah, doista, nad

svime ima moć." (El-Bekare: 109.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأَمَمِ قَبْلَكُمْ: الْحَسَدُ وَالْبَغْضَاءُ هِيَ الْحَالِقَةُ لَا أَقُولُ تَخْلُقُ الشَّعَرَ وَلَكِنْ تَخْلُقُ الدِّينَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَفَلَا أَنْبَيْتُمْ بِمَا يُنْتَبِثُ ذَلِكَ لَكُمْ؟ أَفَسُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ»

Bolesti prijašnjih naroda tiho su među vas ušle: Zavist i mržnja. One "briju", ali ne kažem da briju glavu, nego "briju" vjeru (uništavaju i uklanjaju). Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati dok se ne budete voljeli. Hoćete li da va ukažem na nešto čime ćete to učvrstiti? Širite selam međusobno." Tirmizi, 2510.

Islam zabranjuje splotkarenje. Uzvišeni kaže

{وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۖ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ}

"Isto tako, Mi učinimo da u svakom naselju velikaši postanu prestupnici i da u njemu lukavstva smišljaju, ali oni samo protiv sebe lukavstva smišljaju, a da i ne primjećuju." (El-En'am: 123.) Uzvišeni Allah govori nam o tome da su Jevreji pokušali ubiti Isa, a.s., i da su pravili splotke, ali je On njihove splotke uništio i pojasnio da zlo tih splotki pogađa one koji ih čine:

{فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۚ قَالَ
 الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ (52)
 رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ (53)
 وَمَكْرُوهًا وَمَكَرَ اللَّهُ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ (54) إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى
 إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ
 اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ
 بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ (55) }

"I kada je Isa osjetio da oni ne vjeruju, rekao je: 'Ko su pomagači moji na putu prema Allahu?' 'Mi smo pomagači Allahovi', rekoše učenici, 'mi u Allaha vjerujemo, a ti budi svjedok da smo mi muslimani - predani.'"

Gospodaru naš, mi u ono što Ti objavljuješ vjerujemo i mi poslanika slijedimo, zato nas upiši među vjernike!"

I nevjernici počеше smišljati spletke, ali ih je Allah otklonio, jer On to umije najbolje.

I kada Allah reče: 'Isa, Ja ću ti dušu u snu uzeti i k Sebi te uzdignuti! Očistiti te od nevjernika, i učinit ću da oni koji te slijede budu iznad onih koji ne vjeruju do Kijametskog dana. Zatim ćete se Meni vratiti, pa ću Ja presuditi o onome u čemu ste se razilazili.'" Ali Imran, 52-55. Također, Uzvišeni nam kazuje da je Salihov narod htio ubiti Saliha i da su mu pravili spletke, ali je Allah njihove spletke pokvario i njih sve uništio. O tome kaže:

{قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ
 أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ (49) وَمَكْرُوهًا وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكْرَنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا

يَشْعُرُونَ (50) فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاَهُمْ وَقَوْمَهُمْ
{ أَجْمَعِينَ (51) }

"Zakunite se najtežom zakletvom" – rekoše –
"da ćemo noću njega i porodicu njegovu ubiti, a
onda njegovom najbližem krvnom srodniku reći:
'Mi nismo prisustvovali pogibiji porodice njegove,
mi, zaista, istinu govorimo.'"

I spleli su spletku, pa smo i Mi spleli njima
spletku, a oni to nisu osjećali,

pa pogledaj kakva je bila posljedica
spletkarenja njihova: uništili smo sve – i njih i
narod njihov." (En-Neml, 49-51.)

Islam zabranjuje krađu. Rekao je Allahov
Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ حِينَ
يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرَبُ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ
وَالْتَّوْبَةُ مَعْرُوضَةٌ بَعْدُ»

"Čovjek koji čini blud nije vjernik dok ga čini,
čovjek koji krade nije vjernik dok krade, čovjek koji
pije alkohol nije vjernik dok ga pije. A vrata
pokajanja nakon toga su otvorena." Sahihul-Buhari,
6810.

Islam zabranjuje nasilništvo, o čemu Allah kaže:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }

"Allah, zaista, naređuje pravdu, dobročinstvo i
pomaganje bližnjih, a razvrat, sve što je odvratno

i nasilje zabranjuje; On vas savjetuje ne bi li ste se prisjetili i pouku uzeli." En-Nahl, 90. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَبْغِيَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ وَلَا يَفْخَرُ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ»

"Uzvišeni Allah objavio mi je da vi jedan prema drugom budete ponizni i da niko nikoga ne ugnjetava i da se ni jedan ne uzdiže nad drugim." Sahihu Ebi Davud, 4895.

Islam zabranjuje nepravdu, što se jasno vidi iz ajeta:

{ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ }

"Allah, doista, ne voli nepravedne." (Alu Imran: 57.) Kaže Uzvišeni Allah:

{ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ }

"Nepravedni zaista neće uspjeti!" (El-En'am: 21.) Kaže Uzvišeni Allah:

{ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا }

"...a zalimima je pripremio tešku patnju." (El-Insan: 31.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«ثَلَاثَةٌ لَا تَرُدُّ دَعْوَتُهُمْ: الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّائِمُ حَتَّى يُفْطِرَ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ تُحْمَلُ عَلَى الْغَمَامِ وَتُفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ وَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: وَعِزَّتِي لِأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ»

"Trojici se dova ne odbija: pravednom vladaru, postaču dok se ne iftari i onome kome je nepravda učinjena. Ona se odnosi i podiže do bijelih oblaka, i otvaraju joj se vrata nebesa, a Gospodar kaže: 'Tako mi Moje snage, ja ću te sigurno pomoći, pa makar i nakon nekog vremena.'" Bilježi Muslim, br. 2749., u skraćenoj verziji sa manjim razlikama, Tirmizi, br. 2526., sa manjim razlikama i Ahmed, br. 8043., i ovo je njegova verzija. Kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao Muaza u Jemen, rekao mu je:

«وَأَتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ»

"Bojte se dove onoga kome je nepravda učinjena, jer između nje i Allaha nema zastora." Sahihul-Buhari, 1496. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا أَوْ انْتَقَصَهُ أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بِغَيْرِ طَيِّبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَاجِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

"Na Sudnjem danu, ja ću se parničiti sa onim ko učini nepravdu pripadniku druge vjere, koji je pod ugovor sa muslimanima, ili mu uzurpira njegovo pravo ili ga zaduži preko njegove mogućnosti, ili mu nešto otuđi, bez njegovovog pristanka." Sunen Ebu Davuda Islam, kao što smo vidjeli, zabranjuje svaki vid ružnog ponašanja i nepravednog postupanja.

36. Islam zabranjuje poslovanja u kojima su sadržani kamata, šteta, obmana, nepravda, varanje, ili pak vode negativnim

posljedicama i općoj šteti društva, naroda ili pojedinca.

Islam zabranjuje poslovanja u kojima su sadržani kamata, šteta, obmana, nepravda, varanje, ili pak vode negativnim posljedicama i općoj šteti društva, naroda ili pojedinca. Već ranije smo spomenuli ajete i hadise koji zabranjuju kamatu, nepravdu, varanje, i nered na Zemlji. Uzvišeni Allah kaže:

{وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا}

"A oni koji vjernike i vjernice vrijeđaju, a oni to ne zaslužuju, tovari na sebe klevetu i pravi grijeh." El-Ahzab, 58. I reekao je:

{مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ
لِّلْعَبِيدِ}

"Ko čini dobro, u svoju korist čini, a ko radi zlo, na svoju štetu radi. – A Gospodar tvoj nije nepravedan prema robovima Svojim." (Fussilet, 46.)

وجاء في السنة: «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى
أَنْ لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ»

U sunnetu se prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem presudio da nema štete niti nanošenja štete. Sunen Ebu Davuda Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

« مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِي جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُقِلَّ حَيْرًا، أَوْ لِيَسْكُتْ. وَفِي رَوَايَةٍ: فَلْيُحْسِنْ إِلَى جَارِهِ. »

"Onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga komšiju. Onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka ukaže počast svome gostu. I onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori dobro, ili neka šuti." U drugoj verziji stoji: "...neka čini dobro svome komšiji." Muslim, br. 47. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«عَذِّبَتْ امْرَأَةٌ فِي هَرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارُ لَا هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَسَقَتْهَا إِذْ هِيَ حَبَسَتْهَا وَلَا هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ حَشَائِشِ الْأَرْضِ»

"Jedna je žena izložena kazni u džehennemskoj vatri zbog mačke koju je svezala i nije je hranila niti pojila, a niti ju je pustila da lovi gmizavce." Sahihul-Buhari, 3482. Ako je ovakav slučaj sa onim ko muči mačku, kako li je tek sa onim ko uznemirava ljude. Prenosi se da je Ibn Omer rekao: "Jedne se prilike Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, popeo na minber i jakim glasom rekao:

(يَا مَعْشَرَ مَنْ أَسْلَمَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يُفِضْ الْإِيمَانَ إِلَى قَلْبِهِ لَا تُؤْذُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تُعَيِّرُوهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنْ تَتَّبَعَ عَوْرَةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ تَتَّبَعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ تَتَّبَعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ

يَفْضَحُهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ قَالَ: وَنَظَرَ ابْنُ عُمَرَ يَوْمًا إِلَى الْبَيْتِ أَوْ إِلَى الْكَعْبَةِ فَقَالَ: مَا أَعْظَمَكَ وَأَعْظَمَ حُرْمَتَكَ وَالْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ حُرْمَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْكَ)

'O skupino onih koji su primili islam riječima, a iman se još nije nastanio u njihova srca, nemojte uznemiravati muslimane, ne sramotite ih i nemojte istraživati njihove mahane. Onaj ko istražuje njihove sramote, Allah će pratiti njegove sramote, a čije sramote Allah prati, osramotiće ga u njegovoj kući!" Jednoga dana Ibn Omer pogledao je u Ka'bu i rekao: "Kako si samo veličanstvena i kako li je samo tvoja svetost velika, ali je čast vjernika veća kod Allaha." Tirmizi, br. 2032., i Ibn Hibban, 5763. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

(مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ)

"Onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka ne uznemirava svoga komšiju. Onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka ukaže počast svome gostu. I onaj ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori dobro, ili neka šuti." Sahihul-Buhari, 6018.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " هَلْ تَدْرُونَ مِنَ الْمُفْلِسِ؟ " قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِينَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعٍ. قَالَ: " إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ

الْفَيْيَامَةِ بِصِيَامٍ وَصَلَاةٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ عِرْضَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا فَيُقْعَدُ فَيُقْصُ هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَ مَا عَلَيْهِ مِنَ الْخَطَايَا أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ

Ebu-Hurejre, radijallahu 'anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve selleme, rekao: "Znate li vi ko je muflis (propali, bankrot)?" Ashabi odgovoriše: "Muflis je kod nas onaj koji nema ni novca ni robe." Alejhisselam reče: "Muflis moga ummeta je onaj ko dođe na Sudnji dan s namazom, postom i zekatom, ali je psovao onog, potvorio ovog, u imetku zakinuo onog, prolio krv (ranio) ovog, udario onog... Pa će se svakom od njih dati dio njegovih dobrih djela, a ako mu nestane dobrih djela prije nego što se svima oduži, onda će se uzeti od njihovih loših djela i prebaciti na njega, pa će se onda strovaliti u vatru." Muslim, br. 2581., Tirmizi, br. 2418., i Ahmed, br. 8029., i ovo je njegova verzija.

Allahov Poslanik je rekao:

(كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ غُصْنُ شَجَرَةٍ يُؤْذِي النَّاسَ فَأَمَاطَهَا رَجُلٌ فَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ)

"Na putu je bila jedna grana koja je ometala ljude. Neki čovjek uklonio je tu granu, pa je ušao u Džennet." Bilježi Buhari hadis u ovom značenju, br. 652., Muslim bilježi sličan hadis, br. 1914., Ibn Madže, br. 3682., Ahmed, br. 10432., i ovo je verzija

njih dvojice. Ako uklanjanje prepreke sa puta vodi u Džennet, kako li je tek sa onim ko uznemirava ljude i čini nered u njihovim životima.

37. Islam štiti razum i zabranjuje sve što ga može uništiti i na njega negativno uticati, poput konzumiranja alkohola. U islamu je dat veliki položaj razumu, jer samo razumna osoba, smatra se šerijatskim obveznikom. Islam je razum oslobodio okova praznovjerja i paganstva. U islamu nema tajni i propisa koji posebno izdvajaju jednu vrstu ljudi nad drugim. Svi njegovi propisi i zakoni, u skladu su sa ispravnim razumskim promišljanjima i zasnovani su na pravednom postupanju i mudrosti.

Islam štiti razum i daje mu veliki položaj. Uzvišeni kaže:

{إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا }

"I sluh, i vid, i razum, za sve to će se, zaista, odgovarati." El-Isra, 36. Čovjeku je obaveza da vodi brigu o svome razumu. Zbog toga, islam zabranjuje alkohol i druga opojna sredstva. Zabrana alkohola već je spomenuta (br. 34.), kao i mnogi ajeti koji okončavaju riječima:

{لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

"...da biste razmislili." (El-Bekare: 242.) I reekao je:

{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۖ وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ
ۖ أَفَلَا تَعْقِلُونَ }

"Život na ovome svijetu je samo igra i zabava, a onaj svijet je, zaista, bolji za one koji se Allaha boje. Zašto se ne opametite?" (El-En'am: 32.) I reekao je:

{ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

"Objavljujemo je kao Kur'an na arapskom jeziku da biste razumjeli." Jusuf, 2. Uzvišeni Allah pojašnjava nam da se razumom i mudrošću neće okoristiti osim oni koji su razumni. On u Kur'anu kaže:

{يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا
ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ }

"On daruje znanje onome kome On hoće, a onaj kome je znanje darovano – darovan je blagom neizmjernim. A shvatiti mogu samo oni koji su razumom obdareni." (El-Bekare: 269.)

Islam je obavezao samo one ljude koji su razumni. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثٍ: عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَحْتَلِمَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَعْقِلَ»

"Pero je podignuto od trojice: spavača dok se ne probudi, djeteta dok ne postane punoljetno i bezumnika dok mu se razum ne vrati." Bilježi Buhari sličnu predaju, koja je muallek, ali u formi kategoričke tvrdnje, prije hadisa br. 5269. Bilježi je Ebu Davud kao spojenu predaju, 4402., i ovo je njegova verzija, Tirmizi, 1423., en-Nesa'i u El-Kubra, 7346., Ahmed, br. 956., sa manjom razlikom, i Ibn Madže, 2042., u skraćenoj verziji. Islam je razum oslobodio okova praznovjerja i paganstva. Govoreći o stanju naroda koji su se vezali za pranovjersja i odbacivali istinu, Uzvišeni kaže:

{وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ}

"Isto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošno živjeli nisu govorili: 'Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi tragove njihove slijedimo.'" Ez-Zuhruf, 23. Govoreći o tome šta je Ibrahim, a.s., rekao svome narodu, Uzvišeni kaže:

{مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ (52) قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ (53)}

"Kakvi su ovo kumiri kojima se i dan i noć klanjate?"

Oni odgovoriše: "I naši preci su im se klanjali." El-Enbija', 52-53. Islam je naredio ljudima da napuste obožavanje kipova i da napuste svaki vid

praznovjerja kojeg su naslijedili od svojih predaja, te da slijede put poslanika, neka je na njih mir i spas.

U islamu nema tajni i propisa koji posebno izdvajaju jednu vrstu ljudi nad drugim.

سُئِلَ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَهُوَ ابْنُ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَزَوْجُ ابْنَتِهِ: أَخَصَّكُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَيْءٍ؟ فَقَالَ: «مَا خَصَّنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَيْءٍ لَمْ يَعْمْ بِهِ النَّاسَ كَافَّةً إِلَّا مَا كَانَ فِي قِرَابِ سَيْفِي هَذَا قَالَ: فَأَخْرَجَ صَحِيفَةً مَكْتُوبٌ فِيهَا: لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِعَیْرِ اللَّهِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَرَقَ مَنَارَ الْأَرْضِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَهُ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ آوَى مُحْدِثًا»

Aliju b. Ebi Taliba, r.a., amidžića Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovog zeta, neko je upitao: "Da li vam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao nešto posebno, mimo ostalih?" On je rekao: "Ništa nam Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije posebno rekao, a da to nije rekao i ostalim ljudima, osim ovo što se nalazi u koricama moje sablje." Tada je izvadio listove na kojima piše: "Allah je prokleo onoga ko zakolje žrtvu nekome mimo Allahu. Allah je prokleo onoga ko prisvoji tuđu zemlju (pomjeranjem međe). Allah je prokleo onoga ko prokune svoga roditelja. I prokleo je Allah onoga ko pruži zaštitu zločincu (a u to ulazi i novotar u vjeri)." Muslim, br. 1978. Svi njegovi propisi i zakoni, u skladu su sa

ispravnim razumskim promišljanjima i zasnovani su na pravednom postupanju i mudrosti.

38. Kada je riječ o lažnim religijama, ako njihovi sljedbenici ne razumiju određene kontradikcije i pitanja koja um odbacuje, tada njihovi vjerski autoriteti, obmanjuju svoje sljedbenike da je religija iznad razuma i da um nije u stanju razumjeti religiju i shvatiti je. S druge strane, islam smatra vjeru svjetiljkom koja obasjava put razumu. Sljedbenici lažnih religija imaju namjeru da se čovjek oslobodi razuma i da ih slijedi, dok islam od čovjeka traži budnost razuma, kako bi spoznao istinska značenja i suštinu stvari.

Kada je riječ o lažnim religijama, ako njihovi sljedbenici ne razumiju određene kontradikcije i pitanja koja um odbacuje, tada njihovi vjerski autoriteti, obmanjuju svoje sljedbenike da je religija iznad razuma i da um nije u stanju razumjeti religiju i shvatiti je. S druge strane, islam smatra vjeru svjetiljkom koja obasjava put razumu. Sljedbenici lažnih religija imaju namjeru da se čovjek oslobodi razuma i da ih slijedi, dok islam od čovjeka traži budnost razuma, kako bi spoznao istinska značenja i suštinu stvari. Allah Uzvišeni kaže:

{ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ
لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ }

"Tako Mi i tebi objavljujemo Kur'an iz odredbe Naše. Ti nisi znao šta je Knjiga, niti što je vjerovanje, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo. A Ti, zaista, ukazuješ na Pravi put." Eš-Šura, 52. Božanska objava sadrži dokaze i argumente koji zdravom razumu pokazuju put ka činjenicama i istinama kroz koje se dolazi do spoznaje i vjerovanja. Allah Uzvišeni kaže:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا }

"O ljudi, dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo jasnu Svjetlost." (En-Nisa: 174.) Allah Uzvišeni želi da čovjek živi u svjetlu upute, znanja i istine, dok šejtani i taguti žele da ostane u tamama nevjerstva, neznanja i zablude, o čemu Allah kaže:

{ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ }

"Allah je zaštitnik onih koji vjeruju i On ih izvodi iz tmina na svjetlo, a onima koji ne vjeruju – zaštitnici su šejtani i oni ih odvođe sa svjetla na tmine." (El-Bekare: 257.)

**39. Islam uvažava ispravno znanje i
podstiče na naučna istraživanja, slobodna**

**od bilo kakvih prohtjeva. Islam poziva ka
razmišljanju o nama i svijetu oko nas.
Ispravne naučne činjenice nisu u koliziji sa
islamom.**

Islam uvažava ispravno znanje, o čemu Allah kaže:

{يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ}

"Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. - A Allah dobro zna ono što radite." El-Mudžadela, 11. Uzvišeni Allah zajedno spominje svjedočenje učenjaka sa Svojim i svjedočenjem meleka i to svjedočenje koje ukazuje na najveću činjenicu:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleci i učenici, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Alu Imran: 18.) Ovo nam govori o položaju učenjaka u islamu. Uzvišeni Allah Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nije naredio da traži višak u bilo čemu drugome osim u znanju:

{وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا}

"i reci: 'Gospodaru moj, Ti znanje moje proširi!'" Taha, 114. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ حَتَّى الْحَيَاتِ فِي الْمَاءِ وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا إِنَّمَا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ»

"Ko krene putem tražeći na njemu znanje, Allah će mu olakšati put u Džennet. I zaista, melec spuštaju svoja krila onome koji traži nauku iz zadovoljstva s onim što on radi. Zaista, za učenog oprost traže (istigfar čine) oni na nebesima i na Zemlji, pa čak i ribe u vodi. Prednost učenog (alima) nad pobožnim je kao prednost Mjeseca u odnosu na druge zvijezde. Učenjaci su, zaista, nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici nisu ostavili u nasljedstvo ni dinare ni dirheme, nego su ostavili u nasljedstvo nauku, pa ko je uzme, uzeo je obilan dio." Bilježi Ebu Davud, 3641., Tirmizi, 2682., Ibn Madže, 223., i ovo je njegova verzija, i Ahmed.

Islam podstiče na naučno istraživanje, koje je oslobođeno prohtjeva i poziva ka promišljanju o nama, i pojavama oko nas:

{سُرِّيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۖ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ}

"Mi ćemo im pokazati znakove Naše u daljini - na obzorjima, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina. A zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj svemu svjedok?" Fussilet, 53. I reekao je:

{أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ}

"I zašto oni ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio, i da im se, možda, kraj primakao? Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati?" (El-E'araf, 185.) I reekao je:

{أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ}

"Zašto ne putuju po Zemlji pa da vide kakav je bio završetak onih prije njih?! Oni su bili od njih jači i zemlju su obrađivali i izgrađivali je više nego što je izgrađuju ovi, i poslanici su im donosili jasne dokaze: Allah im sigurno nije zulum činio, međutim, sami su sebi zulum činili." Er-Rum, 9.

Dokazane naučne činjenice nisu u koliziji sa islamom, a mi ćemo spomenuti jedan primjer gdje Kur'an spominje detalje prije više od hiljadu i četiri

stotine godina, a savremena nauka otkrila ih je dosta kasnije. Naučne činjenice potvrdile su ono što se spominje u Kur'anu, a vezano je za stvaranje fetusa u trbuhu majke. Allah Uzvišeni kaže:

{ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ (12) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (13) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ۚ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (14) }

"Mi čovjeka od bîti zemlje stvaramo, zatim ga kao kap sjemena na sigurno mjesto stavljamo,

pa onda kap sjemena ugruškom učinimo, zatim od ugruška grudu mesa stvorimo, pa od grude mesa kosti napravimo, a onda kosti mesom zaodjenemo, i poslije ga, kao drugo stvorenje, oživimo – pa neka je uzvišen Allah, najljepši Stvoritelj!" El-Mu'minun, 12-14.

40. Uzvišeni Allah na onome svijetu, neće prihvatiti djela i dati nagradu za njih, osim onima koji su vjerovali u Njega, bili Mu pokorni i koji su smatrali istinitim sve Njegove poslanike, neka je na njih mir i spas. Uzvišeni Allah neće prihvatiti osim one ibadete koje je propisao. Postavlja se pitanje: Kako čovjek koji ne vjeruje u Allaha očekuje da ga On nagradi?! Bit će

prihvaćeno vjerovanje samo onih koji budu vjerovali u sve poslanike bez izuzetka i koji budu vjerovali u poslanicu Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Uzvišeni Allah na onome svijetu, neće prihvatiti djela i dati nagradu za njih, osim onima koji su vjerovali u Njega, bili Mu pokorni i koji su smatrali istinitim sve Njegove poslanike, neka je na njih mir i spas. Allah Uzvišeni kaže:

{مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا (18) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (19) }

"Onome ko želi ovaj svijet, Mi mu brzo dajemo što hoćemo i kome hoćemo, ali ćemo mu poslije Džehennem pripremiti, u kome će se osramoćen i odbačen peći.

A svako ko za ahiretom teži i zbog njega se trudi, a vjernik je - pa trud takvih će pohvalan biti. El-Isra, 18-19. I reekao je:

{فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ }

"Ko bude dobra djela činio i uz to vjernik bio, trud mu neće lišen nagrade ostati, jer smo mu ga, sigurno, Mi pribilježili." El-Enbija', 94. Uzvišeni Allah neće prihvatiti osim one ibadete koje je propisao. O tome kaže:

{ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا }

"Pa ko se nada susretu s Gospodarom svojim, neka čini dobra djela i neka u ibadetu Gospodaru svome nikoga ne pridružuje." [El-Kehf: 110].
Pojasnio je da se djelo ne smatra dobrim osim ako je šerijatom propisano i ako se čini iskreno u ime Allaha, uz vjeru u Njega i sve Njegove vjerovjesnike i poslanike. O onome čije djelo ne bude takvo, Allah Uzvišeni kaže:

{ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا }

"I Mi ćemo pristupiti onome što počinije i u prah i pepeo ih pretvoriti." El-Furkan, 23. I reekao je:

{ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ (2) عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ (3) تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً
{ (4) }

"...kada će se neka lica potištena,
premorena, napaćena,

u vatri užarenoj pržiti." El-Gašijeh, 2-4. Lica koja se spominju, biće umorena od djela, ali ta djela nisu bila u skladu sa Allahovom uputom, i zbog toga, završit će u Vatri. Takve osobe nisu radile djela u skladu sa propisima, nego su činile neispravne ibadete i slijedile zabludjele glavešine koje su izmišljale neispravna uvjerenja. Dobro djelo koje će biti primljeno kod Allaha jeste ono koje je u skladu

sa praksom Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem., Dakle, kako da se nevjernik nada nagradi od Allaha?

Bit će prihvaćeno vjerovanje samo onih koji budu vjerovali u sve poslanike bez izuzetka i koji budu vjerovali u poslanicu Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Već smo ranije (br. 20) spomenuli neke dokaze koji o tome govore. Allah Uzvišeni kaže:

{أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ}

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih.' I oni govore: 'Čujemo i pokoravamo se; oprosti nam, Gospodaru naš; Tebi ćemo se vratiti.'" (El-Bekare, 258.) I reekao je:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى
رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

"O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje i u knjige koje je objavio prije. A onaj koji ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u Posljednji dan - daleko je zalutao." (En-Nisa: 136.) I reekao je:

{وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ ۚ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي ۚ قَالُوا أَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَاشْهَدُوا ۚ وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ }

"I kada je Allah od vjerovjesnika čvrsto obećanje uzeo: 'Kad god da vam podarim Knjigu i mudrost, zatim vam dođe poslanik koji potvrđuje da je istina ono što vi imate, da li biste sigurno u njega vjerovali i njega pomogli?! Da li potvrđujete i prihvaćate obavezu prema Meni?', reče. 'Potvrđujerno!', odgovoriše. 'Budite onda svjedoci!', reče On, 'a i Ja s vama svjedočim!'" (Ali Imran, 81.)

41. Cilj svih božanskih poruka je: da istinska vjera uzdigne čovjeka kako bi postao iskreni rob Allaha, Gospodar svjetova i kako bi ga oslobodila od robovanja čovjeku, materiji ili praznovjerjima. Islam je vjera koja ljude ne čini svecima i ne uzdiže ih mimo položaja koji im pripada, niti im daje status gospodara i božanstava.

Cilj svih božanskih poruka je: da istinska vjera uzdigne čovjeka kako bi postao iskreni rob Allaha, Gospodar svjetova i kako bi ga oslobodila od

robovanja čovjeku, materiji ili praznovjerjima. Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«نَعَسَ عَبْدُ الدِّينَارِ وَالذِّرْهَمِ وَالْقَطِيفَةِ وَالْخَمِيسَةِ إِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ وَإِنْ لَمْ يُعْطَ لَمْ يَرْضَ»

"Nesretan je onaj koji robuje dinaru, dirhemu i četverorogljastoj odori i kadifi (oholeći se nad ljudima) koji, ako mu se što da, zadovoljan je, a ako mu se ne da, ljuti se." Sahihul-Buhari, 6435. Častan i dostojanstven čovjek nije ponizan osimpred Allahom, ne robuje imetku, položaju, statusu, plemenu. U sljedećem kazivanju, čitalac može otkriti kakvi su ljudi bili prije poslanstva, a kakvi nakon njega.

Kada su prvi muslimani učinili hidžru u Abesiniju, tadašnji vladar Nedžašija, upitao ih je: „Kakva je to vjera zbog koje ste napustili vaš narod, a niste prihvatili moju, a ni vjeru drugih naroda?“ Dža'fer b. Ebi Talib, koji je s njim razgovarao, reče: „O vladaru, mi smo bili narod koji je bio u neznanju, obožavali smo kipove, jeli smo strvinu, činili smo razvrat, kidali smo rodbinske veze, činili zlo komšijama, jaki su uzimali od slabih i tako smo radili dok nam Allah nije poslao poslanika od nas, čije porijeklo znamo, i bili smo uvjereni u njegovu iskrenost, povjerljivost i čistoću. On nas je pozvao da obožavamo samo jednog Boga i da ostavimo ono što smo mi i naši očevi obožavali kao što je kamenje i kumiri. On nam je naredio da istinu govorimo, da

obaveze ispunjavamo, da rodbinske veze održavamo, da komšijama dobročinstvo činimo, da se ustegnemo od zabranjenih stvari i prolivanja krvi, zabranio nam je razvrat, lažno svjedočenje, jedenje imetka siročadi, potvaranje čestitih žena, a naredio nam je da obožavamo samo Allaha i da Mu ne pripisujemo sudruga, i naredio nam je namaz, zekat i post.“ Tako mu je naveo neke od stvari vezanih za islam, a zatim je rekao: „Pa smo mu povjerovali i slijedili ono u što je pozivao. Obožavali smo samo jednog Boga i nismo mu pripisivali sudruga, smatrali smo zabranjenim ono što nam je zabranio, a dozvoljenim ono što nam je dozvolio...” Bilježi Ahmed, 1740., sa manjim razlikama, i Ebu Nu'ajm, u Hil'jetul-Evlija, 1/115., u skraćenoj verziji, Islam je vjera koja ljude ne čini svecima i ne uzdiže ih mimo položaja koji im pripada, niti im daje status gospodara i božanstava. Uzvišeni Allah kaže:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

"Reci: 'O vi kojima je Knjiga data, dođite da se okupimo uz riječi koje mi i vi podjednako dijelimo: da nikoga osim Allaha ne obožavamo, da Mu ništa ne pridružujemo, i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne smatramo!' Pa, ako se oni

okrenu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi muslimani!'" (Alu Imran: 64.) I reekao je:

{وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۖ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ
بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ}

"On vam neće narediti da meleke i vjerovjesnike bogovima smatrate. Zar da vam naredi da budete nevjernici, nakon što ste postali muslimani?" (Alu Imran: 80.) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطَرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ
فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ»

„Ne uzdižite me kao što su kršćani uzdigli sina Merjeminog! Ja sam samo Allahov rob. Zato govorite: 'Allahov rob i Njegov Poslanik!'" Sahihul-Buhari, 3445.

42. U islamu je Allah propisao pokajanje koje označava povratak svome Gospodaru i distanciranje od grijeha. Islam briše svaki grijeh koji se ranije učinio, a i pokajanje poništava ranije grijehe. Nema potrebe da se pred nekim čovjekom priznaju učinjeni grijesi.

U islamu je Allah propisao pokajanje koje označava povratak svome Gospodaru i distanciranje od grijeha. Allah Uzvišeni kaže:

{وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ}

"I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite." En-Nur, 31. I reekao je:

{أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ}

"Zar ne znaju oni da jedino Allah prima pokajanje od robova Svojih i da samo On prihvaća milostinje, i da je samo Allah onaj koji prašta i da je On milostiv?! Et-Tevbe, 104. I reekao je:

{وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ}

"On prima pokajanje od robova Svojih i prašta hrđave postupke i zna šta radite." Eš-Šura, 25. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je:

«لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ مِنْ رَجُلٍ فِي أَرْضٍ دَوِيَّةٍ مَهْلَكَةٍ مَعَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَنَامَ فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ فَطَلَبَهَا حَتَّى أَدْرَكَهُ الْعَطَشُ ثُمَّ قَالَ: أَرْجِعْ إِلَى مَكَانِي الَّذِي كُنْتُ فِيهِ فَأَنَامَ حَتَّى أَمُوتَ فَوَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى سَاعِدِهِ لِيَمُوتَ فَاسْتَيْقَظَ وَعِنْدَهُ رَاحِلَتُهُ وَعَلَيْهَا زَادُهُ وَطَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَاللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ مِنْ هَذَا بِرَاحِلَتِهِ وَزَادِهِ»

"Allah se više raduje pokajanju roba nego čovjek koji se nalazi u pustinji, sa jahalicom na kojoj su hrana i piće, pa nakon što zaspi i probudi se, vidi da

mu nema jahalice, te je počne tražiti. Kada mnogo ožedni, kaže: 'Vratiću se na mjesto gdje sam bio, zaspat ću dok ne umrem.' Nakon toga legne kako bi umro, a onda kada se probudi, ugleda svoju jahalicu i opskrbu na njoj. Allah se više raduje tevbi vjernika nego ovaj čovjek povratku jahalice i hrane." Sahih Muslim, 2744.

Islam briše svaki grijeh koji se ranije učinio, a i pokajanje poništava ranije grijehe. Uzvišeni Allah kaže:

{ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ }

"Reci onima koji ne vjeruju: ako se okane, biće im oprosteno ono što je prije bilo; a ako se ne okane – pa, zna se šta je s drevnim narodima bilo." El-Enfal, 38. Allah je pozvao kršćane da se pokaju:

{ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ }

"Zašto se oni ne pokaju Allahu i ne zamole oprost od Njega, ta Allah prašta i samilostan je." El-Maide, 74. Također, On sve griješnike podstiče na pokajanje:

{ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

"Reci: 'O robovi Moji, koji ste protiv sebe u grijesima pretjerivali, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti. On

je, doista, Oprostitelj grijeha, Milostivi." Ez-Zumer, 53. Kada je Amr b. El-As odlučio se pokajati, pobojavao se da mu neće biti oprosteni grijesi prije islama. Govoreći o ovoj situaciji, Amr veli:

لَمَّا أَلْقَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي قَلْبِي الْإِسْلَامَ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُبَايِعَنِي فَبَسَطَ يَدَهُ إِلَيَّ فَقُلْتُ: لَا أَبَايِعُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَتَّى تَغْفِرَ لِي مَا تَقَدَّمَ مِنِّ دُنْيِي قَالَ: فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا عَمْرُو أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْهَجْرَةَ تَجِبُ مَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ يَا عَمْرُو أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَجِبُ مَا كَانَ قَبْلَهُ مِنَ الذُّنُوبِ

"Kada je Uzvišeni Allah u moje srce usadio želju za islamom, otišao sam kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bih mu dao prisegu. On je svoju ruku pružio k meni, a ja sam rekao: 'Allahov Poslaniče, neću dati prisegu dok mi ne bude oprošteno ono što sam ranije činio.' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mi: 'O Amre, zar ne znaš da hidžra briše grijeha prije nje? O Amre, zar ne znaš da islam briše grijeha prije njega?'" Bilježi Muslim, br. 121., u dužoj formi, sličnu predaju, i Ahmed, br. 17827., i ovo je njegova verzija.

43. Islam nam daje mogućnost da se izravno obratimo Allahu, bez bilo kakvog posrednika. Islam zabranjuje da se ljudi smatraju božanstvima ili Allahovim

ortacima u rububijetu (stvaranju i održavanju) i uluhijetu (obožavanju).

U islamu nema potrebe da priznamo svoje grijehe pred ljudima. Islam nam daje mogućnost da se izravno obratimo Allahu i nemamo potrebu za posrednikom između nas i Allaha. Već smo ranije kazali (br. 36.) da Allah Uzvišeni poziva sve ljude da Mu se pokaju. Također, On je zabranio da između nas i Allaha koristimo posrednike, bilo da se radi o vjerovjesnicima ili melekima. Uzvišeni Allah kaže:

{ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ }

"On vam neće narediti da meleke i vjerovjesnike bogovima smatrate. Zar da vam naredi da budete nevjernici, nakon što ste postali muslimani?" (Alu Imran: 80.) Islam, kao što vidimo zabranjuje da se ljudi smatraju božanstvima ili Allahovim ortacima u gospodarenju i obožavanju. Govoreći o kršćanima, Allah Uzvišeni kaže:

{ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۚ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ }

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine - nema Boga osim Njega. Uzvišen je On naspram onih koje Njemu u

obožavanju pridružuju." Et-Tevbe, 31. Osuđujući nevjernike koji su između njih i Allaha uzeli posrednike, Allah Uzvišeni veli:

{أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ}

"Zar ne, čista vjera pripada samo Allahu. A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike govoreći: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili.' Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." Ez-Zumer, 3. Uzvišeni Allah pojašnjava nam da su pagani uzimali posrednike između njih i Allaha, govoreći: "Oni nas približavaju Allahu."

Ako je Allah Uzvišeni zabranio ljudima da vjerovjesnike i meleke uzimaju za posrednike između njih i Allaha, onda je ta zabrana još veća kada se radi o ostalim ljudima (stvorenjima). Vjerovjesnici i poslanici žurili su kako bi se približili Allahu, Koji o njihovom stanju kaže:

{إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ۚ وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ}

"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni." El-Enbija', 90. I reekao je:

{أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا}

"Oni kojima se oni mole i sami traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti, i nadaju se milosti Njegovoj i plaše se kazne Njegove. A kazne Gospodara tvoga treba se čuvati." El-Isra, 57. Oni koje vi dozivate pored Allaha, odnosno, vjerovjesnici i dobri ljudi, približavaju se Allahu, Njegovoj se milosti nadaju i Njegove se kazne boje, pa kako onda da njih dozivate pored Njega?!

44. Na kraju ove poslanice podsjećamo se da su ljudi različitih vremena, nacionalnosti i zemalja, pa čak i cijela ljudska zajednica, različiti u svojim idejama i ciljevima, različiti u svom okruženju i djelovanju. Svima njima potreban je vodič koji im pokazuje stazu, sistem koji ih ujedinjuje i vladar koji ih štiti. Plemeniti poslanici, neka je na njih mir i spas, preuzimali su tu odgovornost shodno uputama Allahove objave, upućivali su ljude na put dobrote, okupljajući ih oko božanskog zakona, sudili su među njima na ispravan način. Bili su blizu ispravnog puta shodno svome odzivu poslanicima i blizini

**vremena u kojem se desila određena
božanska poslanica. Sve poslanice Uzvišeni
Allah okončao je poslanicom Muhammeda,
sallallahu alejhi ve sellem, odredivši da ona
bude trajna. Nju je učinio uputom ljudima,
milošću, svjetlom i vodičem na putu koji
vodi do Njega.**

Na kraju ove poslanice podsjećamo se da su ljudi različitih vremena, nacionalnosti i zemalja, pa čak i cijela ljudska zajednica, različiti u svojim idejama i ciljevima, različiti u svom okruženju i djelovanju. Svima njima potreban je vodič koji im pokazuje stazu, sistem koji ih ujedinjuje i vladar koji ih štiti. Plemeniti poslanici, neka je na njih mir i spas, preuzimali su tu odgovornost shodno uputama Allahove objave, upućivali su ljude na put dobrote, okupljajući ih oko božanskog zakona, sudili su među njima na ispravan način. Bili su blizu ispravnog puta shodno svome odzivu poslanicima i blizini vremena u kojem se desila određena božanska poslanica. Kada se zabluda raširila i neznanje povećalo, i kada su ljudi počeli obožavati kumire, Uzvišeni Allah poslao je Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, sa uputom i pravom vjerom, kako bi ljude izveo iz tmina nevjerstva, neznanja i paganstva u vjerovanje i na Pravi put.

45. Upravo zbog toga, o čovječe, pozivamo te da se iskreno vratiš i istinski predaš Allahu, oslobođen od bilo kakvih okova slijepog slijeđenja i običaja, da budeš svjestan svoga povratka Allahu i da pogledaš u svoje stanje i stanje svijeta oko sebe. Ako se okreneš islamu, bit ćeš sretan i na ovome i na budućem svijetu. Ukoliko imaš želju prihvatiti islam, na tebi je samo da posvjedočiš da nema drugog boga koji zaslužuje obožavanje osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, te da se odrekneš svega onoga što se obožava mimo Allaha. Zatim, trebaš povjerovati u oživiljenje nakon smrti, kao i u istinitost polaganja računa na onome svijetu. Ukoliko sve ovo posvjedočiš, ti si postao musliman, a nakon toga trebaš obožavati Allaha na način kako je On to propisao, klanjajući namaz, udjeljujući zekat, te postiti mjesec ramazana i obaviti hadždž, ako si u mogućnosti.

Zbog toga, pozivam te, o čovječe, da ustaneš u ime Allaha, iskreno i čist od bilo kakvih predrasuda

i okova slijepog slijeđenja, kao što te poziva i Allah, kada kaže:

{قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۖ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَيْ وَفْرَادٍ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا
مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ}

"Reci: 'Savjetujem vam samo jedno: ustanite zarad Allaha, dvojica po dvojica, ili jedan po jedan, pa zatim razmislite da drug vaš nije lud. On vas samo prije teške patnje upozorava.'" (Sebe, 46). Znaj da ćeš se nakon smrti vratiti svome Gospodaru koji veli:

{وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى (39) وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى (40)
ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءُ الْأَوْفَى (41) وَأَنَّ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى (42)}

"...i da je čovjekovo samo ono što sam uradi,
i da će se trud njegov, sigurno, iskazati,
i da će prema njemu u potpunosti nagrađen ili
kažnjen biti,
i da će se Gospodaru tvome ponovo vratiti."

En-Nedžm, 39-42. Pozivam te i da pogledaš u sebe i svijet oko sebe. Uzvišeni Allah obraća se ljudima:

{أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ
شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۚ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ
يُؤْمِنُونَ}

"I zašto oni ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio, i da im se, možda, kraj primakao? Pa u koji će govor, ako ne u Kur'an, vjerovati?" (El-E'araf, 185.)

Ako se okreneš islamu, bit ćeš sretan i na ovome i na budućem svijetu. Ukoliko imaš želju prihvatiti islam, na tebi je samo da posvjedočiš da nema drugog boga koji zaslužuje obožavanje osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik. Kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao Muazu u Jemen, da poziva u islam, rekao mu je:

«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ فَنُفِّرُ فِي فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ»

"Ti dolaziš narodu koji su sljedbenici Knjige, pa neka prvo u što ćeš ih pozivati bude monoteizam - da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da sam ja Njegov Poslanik. Ako te poslušaju u tome, pojasni da im je propisano obavljanje pet namaza u toku dana i noći. Ako te poslušaju, pojasni i da im je Allah propisao izdvajanje milostinje iz imetka koje se uzima od njihovih bogatih i daje siromašnima. Ako te u tome poslušaju, onda se dobro pričuvaj da im ne uzimaš najbolji njihov imetak." Muslim, br. 19. Treba da se odrekneš svega onoga što se obožava mimo Allaha, jer to je čista Ibrahimova vjera, o čemu Allah kaže:

{ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ }

"Divan uzor za vas je Ibrahim i oni koji su uz njega bili kada su narodu svome rekli: 'Mi s vama nemamo ništa, a ni sa onima kojima se, umjesto Allahu, klanjate; mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će između nas ostati sve dok ne budete u Allaha, Njega jedinog, vjerovali!'" El-Mumtehina, 4. Zatim, trebaš povjerovati u oživljenje nakon smrti. Uzvišeni Allah o tome veli:

{ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }
(6) وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ
{ (7)

"To je zato što je Allah, baš On, zaista, Istina i što On oživljava mrtve, i što On nad svime ima moć,

i što će Čas oživljenja, u to nema sumnje, doći i što će Allah one u grobovima oživiti." El-Hadždž, 6-7. Pored toga, moraš vjerovati i u istinitost polaganja računa na onome svijetu, jer se to spominje u Kur'anu, kada Allah kaže:

{ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَئِذَا كُنَّا تُفَاهًا }
{ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ }

"A Allah je nebesa i Zemlju s Istinom stvorio i zato da bi svaka osoba bila nagrađena ili

kažnjena prema onom šta je zaradila, i njima zulum učinjen neće biti." El-Džasije, 22.

Ukoliko sve ovo posvjedočiš, ti si postao musliman, a nakon toga trebaš obožavati Allaha na način kako je On to propisao, klanjajući namaz, udjeljujući zekat, te postiti mjesec ramazana i obaviti hadždž, ako si u mogućnosti, i dr.

Datum: 19. 11. 1441.

Prof. dr. Muhammed ibn Abdullah es-Suhajm
Bivši profesor akide na odsjeku za islamske studije

Pedagoški fakultet, univerzitet "Kralj Saud"
Rijad, Kraljevina Saudijska Arabija

Sadržaj

Ислам:.....	2
Кратко појашњење ислама онако како је дошло у Часном Кур'ану и Посланиковом говору.....	2
Ислам је Божја посланица целом човечанству. То је Божја вечна порука, печат свих претходних Божјих посланица.....	2
2. Islam nije vjera koja je upućena samo određenoj rasi ili posebnom narodu. On je Allahova vjera svim ljudima.	3
3. Islam je božanska poruka koja je stigla kako bi upotpunila poslanice koje su prijašnji vjerovjesnici i poslanici dostavljali svojim narodima.....	5
4. Vjerovjesnici, Allahov salavat i mir na njih, bili su iste vjere, a različitog vjerozakona.....	7
5. Islam poziva, kao što su pozivali i svi vjerovjesnici: Nuh, Ibrahim, Musa, Sulejman, Davud i Isa, neka je na njih mir, vjerovanju da je Allah Gospodar, Stvoritelj, Opskrbitelj, da On daje život i smrt, te da je Vlasnik svega, Upravitelj svime, Blagi i Samilosni.....	8
6. Allah Uzvišeni je Stvoritelj, On jedini zasluđuje da bude obožavan i da se pored Njega nikome ibadet ne čini.	14
7. Allah je stvorio sve što postoji, vidjeli mi to ili ne. Sve mimo Njega je stvoreno. On je stvorio nebesa i Zemlju za šest dana (vremenskih razdoblja).	21

8. Allah nema sudruga u vlasti, stvaranju, upravljanju i obožavanju.....	22
9. On, Uzvišeni, nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije.	26
10. Allah Uzvišeni ne postaje dio nečega niti se utjelovljuje u nešto stvoreno.....	27
11. Allah je Blagi i Samilostan je prema Svojim robovima. Upravo, iz tog razloga, poslao je poslanike i objavio svete knjige.....	30
12. Allah je Gospodar Samilosni. On će jedini svesti račun sa stvorenjima na Sudnjem danu, nakon što ih oživi iz njihovih kaburova. Svako će dobiti adekvatnu nagradu, odnosno kaznu, shodno dobru ili zlu koje je činio. Onaj ko bude činio dobra djela, a vjernik je, imat će vječno uživanje. Onaj ko bude nevjernik i bude radi loša djela, imat će veliku kaznu na onome svijetu.....	31
13. Allah Uzvišeni stvorio je Adema od ilovače i učinio je da se njegovo potomstvo, nakon njega, širi. Svi su ljudi isti po svome porijeklu i nema prednost jedna rasa nad drugom, niti jedan narod nad drugim, osim po stepenu bogobožnosti.....	35
14. Svako dijete rađa se u prirodnoj vjeri.....	36
15. Niko od ljudi nije rođen kao grijешnik, niti nasljeđuje tuđe grijehe.....	38
16. Cilj i svrha stvaranja ljudi jeste obožavanje samo Allaha.....	41
17. Islam je ukazao počast ljudima, i muškarcima i ženama i svima je zagarantovao sva njihova prava.	

Po islamu svako ima svoju odgovornost, shodno sopstvenom izboru i postupcima. Svako će snositi odgovornost za bilo koje djelo kojim ugrozi sebe ili druge..... 41

18. Kada je riječ o snošenju odgovornosti, nagradi ili kazni, prema islamu, isti su i muškarac i žena. 47

19. Islam je ukazao počast ženi i žene se smatraju sestrama muškaraca. Muškarac je zadužen sticanjem opskrbe i izdržavanjem žene, ukoliko je u mogućnosti. Otac je dužan izdržavati svoju kćerku, a sin svoju majku, ukoliko je punoljetan i sposoban. Također, i muž je obavezan izdržavati svoju suprugu..... 48

20. Smrt nije potpuni kraj, nego samo selidba iz kuće djelovanja u kuću obračuna. Smrt obuhvata i tijelo i dušu. Smrt duše, ustvari je njeno napuštanje tijela, a nakon proživljenja na Sudnjem danu, ona se ponovo nastanjuje u tijelo. Nakon smrti duša ne prelazi u drugo tijelo niti se reinkarnira..... 52

21. Islam poziva da se vjeruje u glavne temelje imana: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, objavljenje knjige (Tevrat, Indžil, Zebur), prije njihovog iskrivljavanja, te da se vjeruje u Kur'an, sve vjerovjesnike i poslanike, neka je na njih mir i spas. Zatim, da se vjeruje u posljednjeg poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao pečata svih njih. Također, poziva ka vjerovanju u Sudnji dan i mi znamo, kada bi život na ovome svijetu bio kraj, i kada ne bi postojao onaj svijet, naš bi život

bio uzaludan. Na kraju, islam nas poziva da vjerujemo u Allahovu odredbu svega. 54

22. Vjerovjesnici nisu mogli pogriješiti kada je riječ o dostavljanju Objave od Allaha i čisti su od svega što je u koliziji s razumom i što odudara od islamskih pravila lijepog ponašanja. Vjerovjesnici su bili zaduženi dostavljanjem Allahovih naredbi Njegovim robovima i oni nemaju nikakve osobine koje su specifične za stvaranje i upravljanje, odnosno nemaju svojstva božanstva. Oni su poput svih ostalih ljudi, osim što se izdvajaju po poslanici koju su dostavljali od Allaha. 70

23. Islam poziva robovanju samo Allahu, kroz sprovođenje temeljnih ibadeta kao što su: Namaz, koji se sastoji od stajanja, pregibanja, padanja ničice, spominjanja Allaha, iznošenja pohvale Njemu i dove. Musliman svakim danom obavlja pet namaza, usljed čega nestaju razlike među ljudima. Bogataš, siromah, vladar i potčinjeni, svi su u istom saffu. Zekat kojim označava izdvajanje malog dijela imetka, shodno uslovima i pravilima koja je odredio Uzvišeni Allah. Zekat je obaveza bogatih, a pravo siromašnih i drugih, jednom u toku godine. Post koji podrazumijeva ustručavanje od svega što ga kvari u danima mjeseca ramazana. On ima za cilj da odgoji čovjeka i ojača njegove ambicije i strpljenje. Hadždž, a on označava posjetu Mekke jednom u toku života, i to onome ko je sposoban i ima mogućnost. Tokom hadždža svi su ljudi jednaki u

svome usmjeravanju ka Uzvišenom Tvorcu, prilikom čega nestaju sve razlike i podjele..... 78

24. Jedna od najvećih specifičnosti ibadeta u islamu jeste što njihov način, vrijeme i uslove obavljanja, određuje Allah Uzvišeni, preko Svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kao takvi ostaju, bez bilo kakvog dodavanja ili oduzimanja od strane ljudi. Svi vjerovjesnici, neka je na njih mir i spas, pozivali su ka izvršavanju ovih temeljnih ibadeta.

..... 84

25. Poslanik islama je Muhammed b. Abdillah, potomak Ismaila sina Ibrahimovog, neka je na njih mir i spas. Rodio se 571. godine nove ere, u Mekki, gdje je i postao poslanik, nakon čega se odselio u Medinu. Sa svojim narodom nije sudjelovao u paganskim običajima, ali je sudjelovao u poslovima koji su vrijedni i važni. I prije svoga poslanstva bio je veoma lijepog ponašanja, do te mjere da su ga njegovi sunarodnici prozvali povjerljiviim. Kada je napunio četrdeset godina, postao je poslanik, a njegovo poslanstvo, Uzvišeni Allah pomogao je određenim znamenjima i nadnaravnim djelima, među kojima je Kur'an, kao najveće natprirodno djelo i znamenje koje traje do danas i trajat će do Sudnjeg dana. Nakon što je upotpunio dostavljanje vjere, preselio je na onaj svijet. U tom momentu imao je šezdeset i tri godine, a ukopan je u Medini. Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, pečat je svih vjerovjesnika i poslanika. Allah ga je

poslao sa jasnom uputom i istinitom vjerom, kako bi ljude izveo iz tmina paganstva, nevjerstva i neznanja, u svjetlo tevhida i ispravnog vjerovanja. Allah je posvjedočio da ga je poslao Svojom dozvolom, kao pozivača k Njemu. 87

26. Islamski vjerozakon kojeg je dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, predstavlja pečat svih Allahovih poslanica i zakona. Radi se o potpunom i savršenom vjerozakonu u kojem se nalazi korist ljudima, kako u pitanjima vjere, tako i u pitanjima njihovih međusobnim odnosa. Ovaj vjerozakon, prije svega, čuva vjeru ljudi, njihove živote, imanja, razum i potomstvo. Njime se dokidaju svi raniji vjerozakoni, kao što su prijašnji vjerozakoni dokidali jedni druge..... 93

27. Uzvišeni Allah neće prihvatiti drugu vjeru mimo islama kojeg je dostavio poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Nikome neće biti primljena i priznata neka druga vjera. 95

28. Plemeniti Kur'an knjiga je koju je Allah objavio poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Kur'an je govor Gospodara svjetova. Ljudima i džinima ponuđeno je kao izazov da načine nešto slično Kur'anu ili nešto slično makar jednoj suri. Ovaj izazov traje do današnjeg dana. Plemeniti Kur'an odgovara na mnogo važna pitanja u vezi kojih milioni ljudi imaju određene nedoumice. Kur'an je očuvan do današnjeg dana, na izvornom arapskom jeziku na kojem je i objavljen. Iz njega

nije izbačeno niti jedno slovo, a njegove se stranice štampaju i šire čitavim svijetom. On je veličanstvena Knjiga, nadnaravno djelo i zaslužuje da se čita kako u originalu, tako i u prevodu značenja. Također, i sunnet poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, očuvan je i prenesen putem pouzdanih lanaca prenosilaca. Njegove izreke štampane su na arapskom jeziku kojeg je govorio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a i prevedene su na mnoge svjetske jezike. Kur'an i sunnet glavni su izvor islamskih propisa i vjerozakona. Islam se ne uči iz postupaka pojedinaca koji se njemu pripisuju, nego se crpe iz božanske objave: Kur'ana i poslaničke prakse..... 97

29. Islam naređuje dobročinstvo roditeljima, makar i ne bili muslimani. Također, naređuje i lijep odnos prema djeci.....103

30. Islam naređuje pravednost u riječima i djelima, pa čak i prema neprijateljima.....109

31. Islam naređuje dobročinstvo prema svim stvorenjima i poziva ka lijepom ponašanju i najljepšim djelima.113

32. Islam naređuje lijepe vrline kao što su: iskrenost, ispunjavanje obaveza, čednost, stid, hrabrost, trud, plemenitost, pomaganje potrebnima, tužnima, davanje hrane gladnima, lijepe komšijske odnose, održavanje rodbinskih veza i blagost prema životinjama.116

33. Islam je dozvolio lijepa jela i pića, naredio je čišćenje srca, tijela i mjesta stanovanja. Zbog toga je dozvolio brak. Isto to naredio je i vjerovjesnicima, neka je na njih mir i spas. Oni naređuju i propagiraju sve što je lijepo i dobro.....123
34. Islam je zabranio sve temeljne grijeha, poput širka, nevjerovanja, obožavanja kipova, govora o Allahu bez znanja, ubijanja djece, bespravnog ubijanja, nereda po Zemlji, sihra, vidljivog i nevidljivog razvrata, bluda, istospolnih odnosa, kamate, konzumiranja strvine, mesa životinja koje su žrtvovane kipovima i kumirima, konzumiranja svinjskog mesa i drugih nečistih materija. Također, islam je zabranio bespravno korištenje imetka siročeta, varanje i zakidanje, prekidanje rodbinskih veza. Svi vjerovjesnici složni su kada je u pitanju zabrana spomenutih loših djela.126
35. Islam zabranjuje svaki vid lošeg ponašanja, kao što je: laž, varanje, iznevjera, prevara, pronevjera, zavist, spletkarenje, krađa, nasilništvo, nepravda. Zabranjuje svako ružno ponašanje.133
36. Islam zabranjuje poslovanja u kojima su sadržani kamata, šteta, obmana, nepravda, varanje, ili pak vode negativnim posljedicama i općoj šteti društva, naroda ili pojedinca.....142
37. Islam štiti razum i zabranjuje sve što ga može uništiti i na njega negativno uticati, poput konzumiranja alkohola. U islamu je dat veliki položaj razumu, jer samo razumna osoba, smatra se

šerijatskim obveznikom. Islam je razum oslobodio okova praznovjerja i paganstva. U islamu nema tajni i propisa koji posebno izdvajaju jednu vrstu ljudi nad drugim. Svi njegovi propisi i zakoni, u skladu su sa ispravnim razumskim promišljanjima i zasnovani su na pravednom postupanju i mudrosti.....147

38. Kada je riječ o lažnim religijama, ako njihovi sljedbenici ne razumiju određene kontradikcije i pitanja koja um odbacuje, tada njihovi vjerski autoriteti, obmanjuju svoje sljedbenike da je religija iznad razuma i da um nije u stanju razumjeti religiju i shvatiti je. S druge strane, islam smatra vjeru svjetiljkom koja obasjava put razumu. Sljedbenici lažnih religija imaju namjeru da se čovjek oslobodi razuma i da ih slijedi, dok islam od čovjeka traži budnost razuma, kako bi spoznao istinska značenja i suštinu stvari.....151

39. Islam uvažava ispravno znanje i podstiče na naučna istraživanja, slobodna od bilo kakvih prohtjeva. Islam poziva ka razmišljanju o nama i svijetu oko nas. Ispravne naučne činjenice nisu u koliziji sa islamom.152

40. Uzvišeni Allah na onome svijetu, neće prihvatiti djela i dati nagradu za njih, osim onima koji su vjerovali u Njega, bili Mu pokorni i koji su smatrali istinitim sve Njegove poslanike, neka je na njih mir i spas. Uzvišeni Allah neće prihvatiti osim one ibadete koje je propisao. Postavlja se pitanje: Kako

čovjek koji ne vjeruje u Allaha očekuje da ga On nagradi?! Bit će prihvaćeno vjerovanje samo onih koji budu vjerovali u sve poslanike bez izuzetka i koji budu vjerovali u poslanicu Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.....156

41. Cilj svih božanskih poruka je: da istinska vjera uzdigne čovjeka kako bi postao iskreni rob Allaha, Gospodar svjetova i kako bi ga oslobodila od robovanja čovjeku, materiji ili praznovjerjima. Islam je vjera koja ljude ne čini svecima i ne uzdiže ih mimo položaja koji im pripada, niti im daje status gospodara i božanstava.....160

42. U islamu je Allah propisao pokajanje koje označava povratak svome Gospodaru i distanciranje od grijeha. Islam briše svaki grijeh koji se ranije učinio, a i pokajanje poništava ranije grijehe. Nema potrebe da se pred nekim čovjekom priznaju učinjeni grijesi.....163

43. Islam nam daje mogućnost da se izravno obratimo Allahu, bez bilo kakvog posrednika. Islam zabranjuje da se ljudi smatraju božanstvima ili Allahovim ortacima u rububijetu (stvaranju i održavanju) i uluhijetu (obožavanju).....166

44. Na kraju ove poslanice podsjećamo se da su ljudi različitih vremena, nacionalnosti i zemalja, pa čak i cijela ljudska zajednica, različiti u svojim idejama i ciljevima, različiti u svom okruženju i djelovanju. Svima njima potreban je vodič koji im pokazuje stazu, sistem koji ih ujedinjuje i vladar

koji ih štiti. Plemeniti poslanici, neka je na njih mir i spas, preuzimali su tu odgovornost shodno uputama Allahove objave, upućivali su ljude na put dobrote, okupljajući ih oko božanskog zakona, sudili su među njima na ispravan način. Bili su blizu ispravnog puta shodno svome odzivu poslanicima i blizini vremena u kojem se desila određena božanska poslanica. Sve poslanice Uzvišeni Allah okončao je poslanicom Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, odredivši da ona bude trajna. Nju je učinio uputom ljudima, milošću, svjetlom i vodičem na putu koji vodi do Njega.....169

45. Upravo zbog toga, o čovječe, pozivamo te da se iskreno vratiš i istinski predaš Allahu, oslobođen od bilo kakvih okova slijepog slijedenja i običaja, da budeš svjestan svoga povratka Allahu i da pogledaš u svoje stanje i stanje svijeta oko sebe. Ako se okreneš islamu, bit ćeš sretan i na ovome i na budućem svijetu. Ukoliko imaš želju prihvatiti islam, na tebi je samo da posvjedočiš da nema drugog boga koji zaslužuje obožavanje osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik, te da se odrekneš svega onoga što se obožava mimo Allaha. Zatim, trebaš povjerovati u oživljenje nakon smrti, kao i u istinitost polaganja računa na onome svijetu. Ukoliko sve ovo posvjedočiš, ti si postao musliman, a nakon toga trebaš obožavati Allaha na način kako je On to propisao, klanjajući namaz, udjeljujući

zekat, te postiti mjesec ramazana i obaviti hadždž,
ako si u mogućnosti.....171

bs180v1.0 - 03/09/2026